

TEMARAPPORT 2015:2

UTBILDNING

SCB

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Vuxna med svaga färdigheter

Vuxna med svaga färdigheter

Adults with weak skills

Statistics Sweden
2015

Producent
Producer SCB, enheten för utbildning och arbete
Statistics Sweden, Education and jobs
SE-701 89 Örebro
+46 19 17 60 00

Förfrågningar
Enquiries Ann-Charlotte Larsson, +46 19 17 63 14
lotta.larsson@scb.se
Anna Eriksson, +46 19 17 68 12
anna.eriksson@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:
Källa: SCB, Tema utbildning, rapport 2015:2. *Vuxna med svaga färdigheter.*
It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.
When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Education Report 2015:2, *Adults with weak skills.*

Omslag/Cover: Ateljén, SCB. Foto/Photo: INA Agency

URN:NBN:SE:SCB-2015-A40BR1502_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

I serien Temarapporter presenteras resultat från olika ämnesområden inom befolknings- och välfärdsstatistiken.

Den här temarapporten innehåller resultat från undersökningen PIAAC – Programme for the International Assessment of Adult Competencies, som genomfördes under 2011 och 2012. PIAAC beskriver vuxnas färdigheter när det gäller att läsa, räkna och lösa problem med hjälp av dator och internet. Den 8:e oktober 2013 publicerades de första nationella resultaten samtidigt med de internationella resultaten.

Resultaten visar att Sverige står sig väl i en internationell jämförelse. Sverige tillsammans med Finland, Nederländerna och Norge är de fyra länder som ligger över de deltagande OECD-ländernas genomsnitt inom alla tre kunskapsområden läsning, räkning och problemlösning med dator och internet. Samtidigt som Sverige hamnar högt upp i den internationella jämförelsen är det en förhållandevis stor andel av befolkningen som har en mycket låg kunskapsnivå. Ungefär en av sex vuxna svenskar har otillräckliga färdigheter inom läsning och/eller räkning.

Huvudsyftet med denna rapport är att beskriva vilka grupper i befolkningen som har otillräckliga eller låga färdigheter. Vidare beskrivs situationen på arbetsmarknaden och i samhället för vuxna med otillräckliga eller låga färdigheter. En viktig frågeställning är om situationen ser annorlunda ut för personer med bristfälliga kunskaper jämfört med personer med goda eller höga färdigheter. Rapporten har utarbetats av Ann-Charlott Larsson, Anna Eriksson och Marit Jorsäter. En läsgrupp bestående av Anna Nyman, Therese Karlsson, Linus Johansson, Mattias Fritz och Sinisa Sauli har bidragit med granskning av texter.

Statistiska centralbyrån i januari 2015

Inger Eklund

Mikael Schöllin

SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov.

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	7
Teckenförklaringar och förkortningar	8
1 Inledning	9
1.1 Starkt men delat Sverige.....	9
1.2 Personer med otillräckliga eller låga färdigheter	10
1.3 Rapportens syfte och disposition	12
2 Otillräckliga och låga färdigheter i befolkningen	13
2.1 Omkring en av sex har otillräckliga färdigheter	13
2.2 Skillnader inom befolkningen	19
2.3 Internationella jämförelser	27
3 Arbetsmarknaden för vuxna med brister i färdigheter	31
3.1 Deltagande i arbetskraften	32
3.2 Att arbeta heltid eller deltid.....	37
3.3 Yrke	38
3.4 Lön	39
3.5 Deltagande i yrkesrelaterad utbildning för vuxna.....	40
3.6 Användning av färdigheter i arbetet	41
3.7 Jämförelser över tid.....	46
3.8 Internationella jämförelser	47
4 Hur klarar sig riskgrupperna utanför arbetet?	52
4.1 Läsa, skriva, räkna och använda dator/internet utanför arbetet	52
4.2 Läsa böcker utanför arbetet	55
4.3 Användning av dator och internet för att söka kunskap och göra transaktioner	57
4.4 Hälsa	59
4.5 Samhällsengagemang	60
4.6 Internationella jämförelser	63
Fakta om statistiken	68
Detta omfattar statistiken	68
Definitioner och förklaringar	68
Så görs statistiken.....	73
Statistikens tillförlitlighet	73
Tabellbilaga	74
In English	96
Summary.....	96

List of graphs.....	98
List of terms.....	101

Sammanfattning

Sverige har deltagit i en internationell undersökning av vuxnas färdigheter (PIAAC). Undersökningen genomfördes 2011-2012 och bedömer färdigheter i befolkningen i åldern 16–65 år när det gäller att läsa, räkna och lösa problem med hjälp av dator och internet. Huvudsyftet med denna rapport är att beskriva vilka grupper i befolkningen som har otillräckliga eller låga färdigheter inom de undersökta kunskapsområdena. Vidare beskrivs situationen på arbetsmarknaden och andra faktorer som utbildning, hälsa och socialt och politiskt engagemang för grupperna med svaga färdigheter.

Trots att Sverige i en internationell jämförelse hamnar bland de främsta länderna när det gäller genomsnittliga grundläggande färdigheter så hör Sverige till de länder som har störst skillnader mellan låg- och högpresterande. I befolkningen 16 till 65 år finns drygt 1 miljon människor med otillräckliga färdigheter i att läsa och/eller räkna, vilket motsvarar 17 procent av befolkningen i denna ålder.

Vilka är då personerna med otillräckliga eller låga färdigheter?

Det finns inga större skillnader mellan svenska kvinnor och män när det gäller andelen med otillräckliga eller låga färdigheter. Mellan åldersgrupper finns det skillnader i läs- och räknefärdigheter samt i att lösa problem med dator eller internet. Äldre personer har i högre grad svaga färdigheter än yngre. Även födelseland spelar roll för färdigheterna. Generellt kan konstateras att det finns stora skillnader i färdigheter mellan personer födda i och utanför landet. De utrikes födda är överrepresenterade bland de som har problem inom både läsning och räkning på det svenska språket. Det finns även ett starkt samband mellan formell utbildning och grundläggande färdigheter. Majoriteten av personer med en utbildning som är kortare än 2 års gymnasium har otillräckliga eller låga färdigheter medan den övervägande delen av de med eftergymnasial utbildning på minst 2 år har goda eller höga färdigheter.

Aktivt deltagande på arbetsmarknaden är en viktig förutsättning för personers ekonomiska oberoende, sociala situation och för att personer ska kunna behålla och utveckla sina förmågor över en livstid. Resultaten från PIAAC visar att det finns ett positivt samband mellan färdigheter och arbetskraftsdeltagande samt sysselsättning.

Personer med högre kunskapsnivåer i läs- och räknefärdigheter deltar i högre grad i arbetskraften och har i högre grad ett betalt arbete än personer med lägre kunskapsnivåer. Ungefär 50 procent av personerna med otillräckliga färdigheter i läsning och räkning har ett arbete jämfört med 82 procent av de med goda eller höga färdigheter. Det är kvinnorna i den svagaste gruppen som har sämst situation när det gäller att få ett arbete då 42 procent av dem har ett arbete jämfört med 60 procent av männen.

För de som har ett arbete finns också skillnader mellan personer med olika kunskapsnivå. Personer med otillräckliga färdigheter i läsning och räkning arbetar i stor utsträckning i andra yrken än personer med goda eller höga färdigheter. Detta påverkar i sin tur lönenivåerna och personer i den svagaste gruppen har i genomsnitt 76 procent av lönen för personer med goda eller höga färdigheter. Löneskillnaderna är förhållandevis små i Sverige jämfört med övriga deltagande länder.

Det verkar finnas ett samband mellan kunskapsnivå i läsning och räkning och deltagande i utbildning av yrkesrelaterade skäl under en 12-månaders period. Att få tillgång till utbildning och kurser för att förkovra sig inom sitt yrke är ett sätt att utveckla sina färdigheter och förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. För personer med goda eller höga färdigheter är andelen deltagare i yrkesrelaterad utbildning 60 procent. Motsvarande andel för personer med otillräckliga färdigheter i läsning och räkning är 25 procent.

Det kan även konstateras att det inte är lika vanligt att läsa ofta inom sitt arbete för personer med låga kunskapsnivåer jämfört med personer med goda eller höga kunskapsnivåer. Av de som har otillräckliga färdigheter inom både läsning och räkning läser 23 procent ofta inom sitt arbete. Detta kan jämföras mot 37 procent av de som har låga färdigheter och 51 procent av de som har goda eller höga färdigheter.

Resultaten visar även på vikten av att läsa, räkna och använda dator utanför arbetet för att utveckla och behålla sina färdigheter. När det gäller den svenska befolkningen framkommer att de som är högpresterande i att läsa och räkna även använder sina färdigheter utanför arbetet i ganska hög utsträckning. Bland de som har bristfälliga kunskaper i att läsa och räkna är det däremot många som inte ägnar sig lika ofta åt aktiviteter på sin fritid som innebär att man läser, räknar eller skriver.

Allt fler funktioner i samhället kräver att man ska klara av att hantera dator och internet. Resultaten från PIAAC indikerar att det finns personer i riskzonen som står utanför informationssamhället. Bland dem med otillräckliga färdigheter i både läsning och räkning är det runt 20 procent som aldrig använder dator och internet till att söka information och kunskap.

Vuxna som har svaga färdigheter har i många fall en sämre hälsa och en sämre social situation. Det är vanligare att personer med otillräckliga färdigheter i både läsning och räkning rapporterar problem med hälsan än att övriga personer gör det. Färdigheter kan även ha ett samband med deltagandet och inställningen till samhället. Runt 80 procent av personerna i den svagaste gruppen deltar t.ex. aldrig i ideellt arbete. Runt 45 procent i samma grupp anger att de inte har något inflytande när det gäller beslutsfattande i samhället.

Teckenförklaringar och förkortningar

IALS	Undersökningen av vuxna svenskars läs-, skriv- och räkneförmåga (International Adult Literacy Survey)
OECD	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling
PIAAC	Internationell undersökning av vuxnas färdigheter (Programme for the International Assessment of Adult Competencies)
PISA	Internationella utvärdering av femtonåriga elevers kunskaper (Programme for International Student Assessment)
SCB	Statistiska centralbyrån
ULF/SILC	Undersökningarna av levnadsförhållanden/Statistics on Income and Living Conditions

1 Inledning

Sverige är ett av 24 länder som har deltagit i en internationell undersökning av vuxnas färdigheter (PIAAC). Undersökningen genomfördes 2011-2012 och bedömer färdigheter i befolkningen 16–65 år när det gäller att läsa, räkna och lösa problem med hjälp av dator och internet. Kunskaper i att läsa och räkna behövs i de flesta sammanhang och att förstå och ta till sig text och numerisk information är färdigheter som är avgörande både för den enskilde personens möjligheter att delta aktivt i samhällslivet och på arbetsmarknaden.

De tekniska, sociala och ekonomiska förändringarna i samhället har dock förändrat efterfrågan på kompetens och det har skett en förskjutning i vad som anses vara grundläggande färdigheter. Förmågan att använda persondatorer, smarta telefoner och internet för att hantera information har blivit nödvändig i vardagen. Allt fler yrken kräver mer kunskaper än tidigare i att använda datorer för att utföra arbetsuppgifter. Många färdigheter byggs dessutom utanför den formella utbildningen.

Utöver att skatta i vilken omfattning den vuxna befolkningen har de färdigheter som behövs i samhället ger PIAAC även information om hur man använder sina färdigheter på arbetet och hemma. Personerna som deltagit i undersökningen har fått ange vilka aktiviteter de utför som innebär att de läser och räknar samt hur de använder informations- och kommunikationsteknik på arbetet och i vardagen. Undersökningen ger också mått på användandet av vissa generella färdigheter som krävs i arbetet, till exempel att samarbeta med andra och organisera sin tid.

PIAAC har därmed ett bredare perspektiv än en ren kunskapsmätning. Tonvikten ligger på faktiska färdigheter och hur dessa används, utvecklas, underhålls och försvinner över en livstid, samt hur färdigheter är relaterade till faktorer som deltagande på arbetsmarknaden, inkomst, hälsa och socialt och politiskt engagemang.

PIAAC-undersökningen samordnades av Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD).

1.1 Starkt men delat Sverige

I oktober 2013 publicerades en nationell rapport som ger en översiktlig bild av de huvudsakliga resultaten från PIAAC-undersökningen¹. Samtidigt publicerade OECD en rapport med internationella jämförelser.²

Resultaten visar att Sverige står sig väl i en internationell jämförelse. Sverige tillsammans med Finland, Nederländerna och Norge är de fyra länder som ligger över de deltagande OECD-ländernas genomsnitt inom alla de tre kunskapsområdena läsning, räkning och problemlösning med dator och internet. Samtidigt som Sverige hamnar högt upp i den internationella jämförelsen är det en förhållandevis stor andel av befolkningen som har en mycket låg kunskapsnivå.

¹ SCB:s rapport finns tillgänglig via <http://www.scb.se/piaac>

² OECD:s rapport finns tillgänglig via <http://www.oecd.org/site/piaac/publications.htm>.

Ungefär en av sju vuxna svenskar har otillräckliga färdigheter inom läsning och räkning. Dessa personer anses inte ha kunskaper som räcker till för att klara sig i arbetslivet och samhället och behöver t.ex. riktigt enkla texter för att kunna ta till sig innehållet.

För problemlösningsförmåga med hjälp av dator och internet är det en av fem som har otillräckliga färdigheter.

I alla deltagande länder finns stora skillnader mellan grupper i befolkningen och betydande andelar vuxna på de lägsta kunskapsnivåerna. Sverige har dock identifierats som ett av de länder som har störst skillnader, t.ex. mellan personer födda i Sverige och födda utomlands och mellan högutbildade och lågutbildade. I Sverige finns också en större skillnad i läsfärdighet mellan personer i yrken utan krav på formell utbildning och personer i yrken som kräver högskoleutbildning än i de flesta andra länder.

Även resultat från andra källor har pekat på klyftor i det svenska samhället. Resultat från PISA 2012 (färdigheter bland elever i årskurs 9) visar att svenska 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap försämrats i samtliga tre kunskapsområden mellan 2009 och 2012. Det finns även vissa tendenser som tyder på att skillnader i färdigheter mellan svenska elever ökat över åren. I matematik är nedgången lika stor bland låg- och högpresterande elever. I läsförståelse och naturvetenskap är det däremot främst de lågpresterande eleverna som tappat mest.³

Vidare används i PISA begreppet likvärdighet för att beskriva hur väl ett lands skolsystem lyckas kompensera för elevers olika möjligheter att få tillgång till och tillgodogöra sig utbildning. Signifikanta försämringar i likvärdighet påvisades i Sverige mellan PISA 2000 och 2009, där fyra av fem likvärdighetsindikatorer bygger på resultat i läsning.

1.2 Personer med otillräckliga eller låga färdigheter

Inom vart och ett av de tre kunskapsområdena läsfärdighet, räknefärdighet och problemlösningsförmåga ses färdigheter som förmågor på en kontinuerlig skala. Skalorna från 1 till 500 har delats in i olika kunskapsnivåer, definierade av bestämda poängintervall och av svårighetsgraden på uppgifterna inom dessa intervall. Det finns sex kunskapsnivåer för läs- och för räknefärdigheter och fyra nivåer för problemlösning med hjälp av IT och dator. De personer som ligger på nivå 1 eller lägre inom läsning eller räkning bedöms ha svaga eller otillräckliga kunskaper och klarar endast av enkla läs- eller räkneövningar. När det gäller problemlösning är det personer som placerat sig under nivå 1 som har motsvarande otillräckliga kunskapsnivå.

Det vanliga inom undersökningar av kunskaper och färdigheter är att titta på olika kunskapsområdena var för sig, t.ex. läs- eller räknefärdigheter. Inom PIAAC har det visat sig att en stor andel av de som har svaga resultat i läsning har problem även med undersökningens två andra delar, räkning och problemlösning med dator. Motsvarande förhållande gäller för personer med goda/höga färdigheter; de som är starka inom ett område har ofta höga resultat även inom de andra områdena.

³ Skolverket 2013, ”PISA 2012. 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap. Resultaten i koncentration”. Sammanfattning av rapport 398.

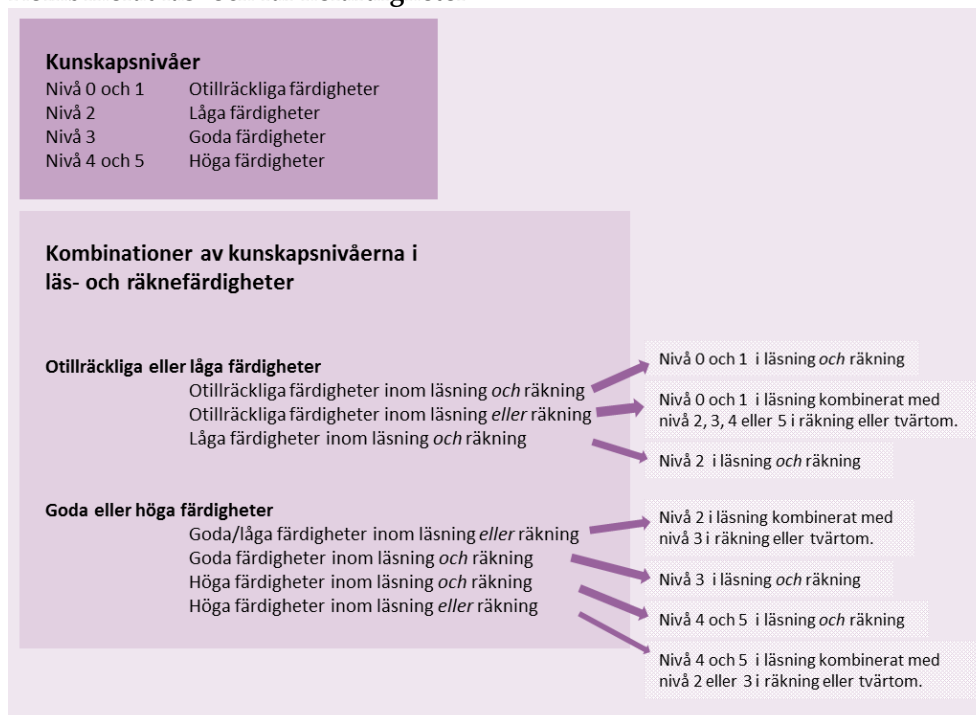
Fokus i rapporten ligger på de grupper i befolkningen som har otillräckliga eller låga färdigheter inom något/några kunskapsområden eftersom dessa personer kan antas löpa större risk att hamna utanför arbetskraften och vara mindre aktiva i samhället. För att närmare undersöka "riskgrupper" av lågpresterande har läs- och räknefärdigheter kombinerats. Personerna som ingår i gruppen har otillräckliga färdigheter inom läsning och/eller räkning eller låga färdigheter inom båda områdena.

Motsvarande gruppering av goda eller höga kombinerade läs- och räknefärdigheter har skapats för att jämföra om situationen på arbetsmarknaden och i samhället skiljer sig åt mellan vuxna med höga respektive låga kunskaper och färdigheter.

Färdigheter inom problemlösning med hjälp av dator eller internet kombineras däremot inte med något annat kunskapsområde, utan "riskgrupper" när det gäller dessa färdigheter behandlas separat. I samtliga länder som har deltagit i PIAAC fanns det personer som inte hade tillräckliga kunskaper i att använda dator och internet för att kunna genomföra uppgifterna i att lösa problem. Dessa personer har inte fått några poäng i problemlösningsförmåga med hjälp av dator eller internet och det är anledningen till att kunskapsområdet inte kombineras med färdigheter i läsning och räkning.

Figur 1.2.1
Gruppering efter kunskapsnivåer:

Kombinerat läs- och räknefärdigheter

Problemlösningsförmåga med hjälp av dator eller internet

Kunskapsnivåer i problemlösningsförmåga		
Otillräckliga eller låga färdigheter		
Nivå 0	Otillräckliga färdigheter	Personer som aldrig använt en dator och personer som har misslyckats på ett datortest.
Nivå 1	Låga färdigheter	
Goda eller höga färdigheter		
Nivå 2	Goda färdigheter	
Nivå 3	Höga färdigheter	
Avböjt datoruppgifter		Personer som har avböjt att genomföra uppgifter med hjälp av dator. De har istället genomfört uppgifter i läsning och räkning i ett pappershäfte.

1.3 Rapportens syfte och disposition

Huvudsyftet med denna rapport är att beskriva vilka grupper i befolkningen som har otillräckliga eller låga färdigheter. Vidare beskrivs situationen på arbetsmarknaden och i samhället för dessa. En viktig frågeställning är om situationen ser annorlunda ut för personer med otillräckliga eller låga färdigheter jämfört med personer med goda eller höga färdigheter. Ett ytterligare syfte med rapporten är att beskriva skillnader mellan länder, med avseende på hur stor del av befolkningen som har otillräckliga eller låga färdigheter.⁴

Rapporten inleds med en beskrivning av hur stor del av befolkningen som har otillräckliga, låga, goda respektive höga färdigheter inom olika områden. Därefter beskrivs grupperna närmare och socioekonomiska förhållanden undersöks. Bristfälliga grundläggande färdigheter kan medföra olika typer av problem och svårigheter i det vuxna livet. Det kan handla om problem i vardagen eller deltaganden i utbildning eller arbetsliv. Det kan också förknippas med lägre inkomst, sämre hälsa eller större risk för social exkludering. För att kunna vidta effektiva åtgärder riktade mot personer på de lägre kunskapsnivåerna är det viktigt att känna till mer om dessa grupper.

⁴ I de internationella jämförelserna ingår inte Australien och Cypern.

2 Otillräckliga och låga färdigheter i befolkningen

2.1 Omkring en av sex har otillräckliga färdigheter

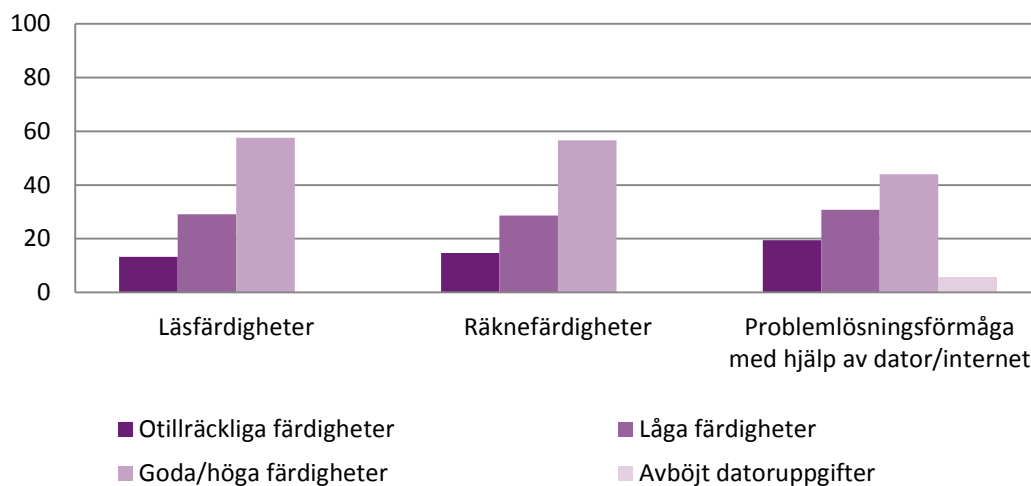
För att få en överblick beskrivs inledningsvis de olika kunskapsområdena och kunskapsnivåerna var för sig. Då framgår att 13 procent av den svenska befolkningen i åldern 16–65 år har otillräckliga färdigheter i läsning på svenska språket. För räknefärdigheter är motsvarande andel 15 procent och för problemlösningsförmåga med hjälp av dator eller internet är andelen 19 procent. Till den sista gruppen räknas personer som aldrig har använt en dator och personer som har misslyckats på ett enkelt datortest som handlade om att hantera en datormus och att kunna scrolla, klicka och använda rullgardinsmeny på datorn.

I en miljö av snabb teknisk utveckling riskerar många människor att halka efter eller lämnas utanför på grund av bristande färdigheter. Personer som har otillräckliga färdigheter har en besvärlig situation på arbetsmarknaden men också i samhället eftersom de kan ha svårt att ta till sig viktig samhällsinformation på svenska från skola och offentliga myndigheter. Det blir också svårare för dessa personer att till exempel kommunicera med arbetsförmedling och arbetsgivare och att få ett arbete.

Förutom personer med otillräckliga färdigheter finns även en betydande andel vuxna i Sverige vars färdigheter bedöms som låga. Personer med låga färdigheter har tillräckliga kunskaper för att tillgodogöra sig information från samhället och arbetslivet men kan trots det ha en sämre situation socialt och på arbetsmarknaden än personer med goda färdigheter. I den vuxna befolkningen har ungefär 30 procent låga färdigheter inom de olika områdena läsning, räkning och problemlösningsförmåga med hjälp av dator och internet.

Det finns också personer som avböjt att genomföra uppgifter med hjälp av dator. Dessa personer har inte kunnat genomföra delen som handlar om att lösa problem med hjälp av dator eller internet. De har dock genomfört uppgifter om läsning och räkning i ett övningshäfte. Det var ungefär 6 procent av den vuxna befolkningen i Sverige som på detta vis tackade nej till att utföra uppgifter med hjälp av dator.

Figur 2.1.1
Andel personer i åldern 16–65 år, efter kunskapsnivå och kunskapsområde
 Procent

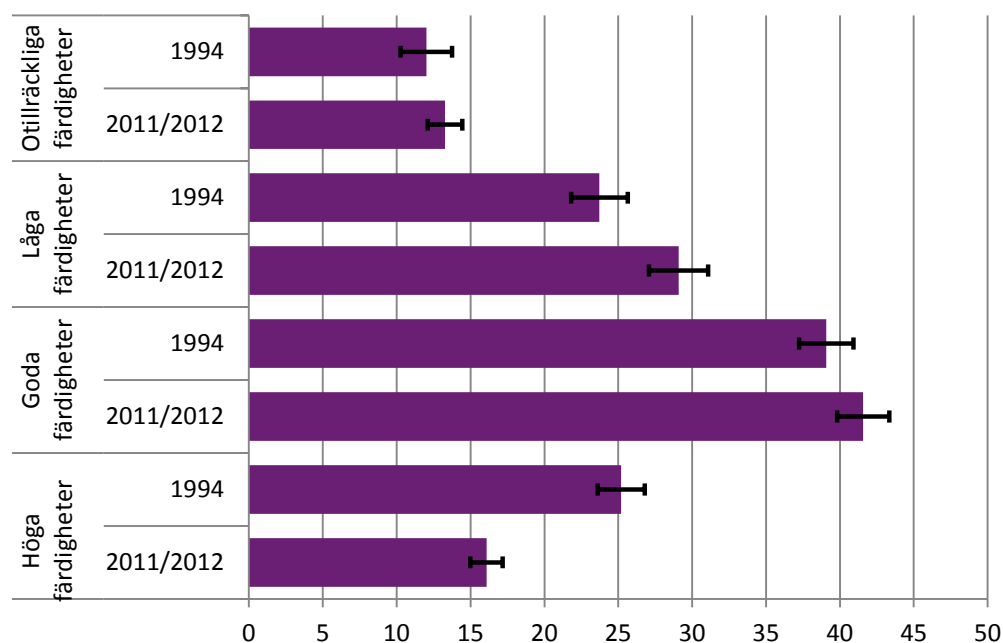
Källa: PIAAC 2011/2012

Fler än tidigare har problem med läsning

Innan PIAAC-undersökningen 2011-2012 har Sverige deltagit i en tidigare internationell undersökning i syfte att mäta läsfärdigheter, International Adult Literacy Survey (IALS) som genomfördes 1994. Indelningen i kunskapsnivåer i IALS var inte desamma som i PIAAC och för att få jämförbarhet i siffrorna har kunskapsnivåerna i IALS justerats. Vid en jämförelse av resultaten för läsfärdigheter från PIAAC och IALS ligger andelen i den vuxna befolkningen med otillräckliga färdigheter på ungefär samma nivå som tidigare. Andelen med låga läsfärdigheter har däremot ökat och andelen med den högsta nivån av läsfärdigheter har minskat.

Figur 2.1.2
Andel personer i åldern 16-65 år, efter kunskapsnivå i läsfärdigheter 1994 och 2011/2012.

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Källa: PIAAC 2011/2012 och IALS⁵ 1994

Hur många är i riskzonen?

För att kunna identifiera och undersöka de svagaste grupperna har de som uppvisat lägst kunskapsnivåer inom områdena läsning och räkning slagits samman till en "riskgrupp". I gruppen finns de som har otillräckliga färdigheter inom läsning och/eller räkning eller låga färdigheter inom båda områdena. Bland personer i åldern 16 till 65 år återfinns 2,1 miljoner människor i denna kategori, vilket motsvarar 35 procent av befolkningen i denna ålder. Mest i riskzonen finns personer med otillräckliga färdigheter inom både läsning och räkning; de utgör 10 procent av den vuxna befolkningen medan 7 procent har otillräckliga färdigheter inom ett av områdena.

En jämförelsegrupp har skapats av personer med goda eller höga färdigheter. Andelen av den vuxna befolkningen som presterar högt inom läsning och/eller räkning är 65 procent.

Det mest vanliga är att personer har låga färdigheter inom både läsning och räkning eller goda färdigheter inom båda områdena.

⁵ Tidigare internationell undersökning om läsfärdigheter – International Adult Literacy Survey 1994 (IALS)

Figur 2.1.3
Antal och andel personer i åldern 16-65 år, efter kunskapsnivå inom läsning och/eller räkning

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Antal	Andel med konfidens- intervall
<i>Otillräckliga eller låga färdigheter</i>		
Otillräckliga färdigheter inom läsning och räkning	625 000	10 ± 2
Otillräckliga färdigheter inom läsning eller räkning	424 000	7 ± 2
Låga färdigheter inom läsning och räkning	1 066 000	18 ± 2
Totalt otillräckliga eller låga färdigheter	2 115 000	35 ± 2
<i>Goda eller höga färdigheter</i>		
Goda/låga färdigheter inom läsning eller räkning	898 000	15 ± 3
Goda färdigheter inom läsning och räkning	1 587 000	27 ± 3
Höga färdigheter inom läsning och räkning	690 000	12 ± 1
Höga färdigheter inom läsning eller räkning	695 000	12 ± 2
Totalt goda eller höga färdigheter	3 870 000	65 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

När det gäller problemlösningsförmåga med hjälp av dator och internet skapas riskgrupper utan att slå samman färdigheterna med läsning eller räkning. För att hamna i riskzonen ska personerna ha otillräckliga eller låga färdigheter inom problemlösningsområdet, vilket motsvarar nivå 1 eller lägre på skalan. Så många som hälften av den vuxna befolkningen har otillräckliga eller låga färdigheter i att lösa problem med teknikens hjälp. En av fem personer har otillräckliga kunskaper, vilket inkluderar personer som aldrig använt en dator och personer som inte har genomfört uppgifterna med hjälp av dator eftersom de misslyckades på ett datortest.

Totalt 44 procent hamnar i gruppen med goda eller höga färdigheter i problemlösning. Här har de allra flesta goda färdigheter som betyder att man kan lösa problem genom att använda vanliga applikationer och verktyg, som ordbehandling, kalkylblad och sortering av information. Av den vuxna befolkningen har 6 procent avböjt att genomföra datoruppgifterna och deras problemlösningsförmåga kan alltså inte bedömas.

Figur 2.1.4
Antal och andel personer i åldern 16-65 år, efter kunskapsnivå i att lösa problem med hjälp av dator eller internet

Kunskapsnivå problemlösningsförmåga	Antal	Andel med konfidensintervall
<i>Otillräckliga eller låga färdigheter</i>		
Otillräckliga färdigheter	1 166 000	19 ± 2
Låga färdigheter	1 842 000	31 ± 2
Totalt otillräckliga eller låga färdigheter	3 008 000	50 ± 2
<i>Goda eller höga färdigheter</i>		
Goda färdigheter	2 108 000	35 ± 2
Höga färdigheter	525 000	9 ± 2
Totalt goda eller höga färdigheter	2 633 000	44 ± 2
Avböjt att genomföra uppgifter med dator	345 000	6 ± 1

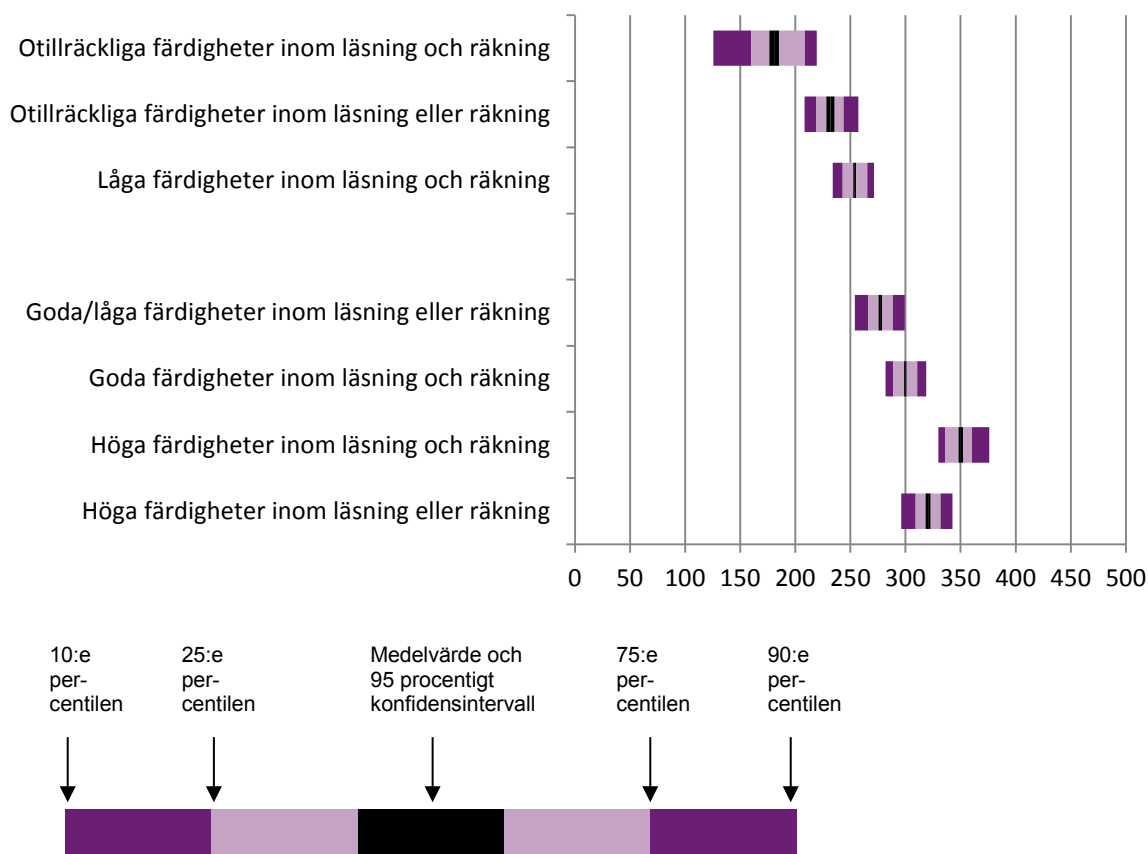
Källa: PIAAC 2011/2012

Det kan nämnas att en stor andel, 76 procent, av de personer som har otillräckliga färdigheter i läsning och räkning även har otillräckliga färdigheter i att lösa problem med hjälp av dator eller internet. För dem som hade låga, goda eller höga färdigheter inom både läsning och räkning var det endast 9 procent som hade otillräckliga färdigheter i att lösa problem med dator eller internet. Många av dessa var äldre än 45 år.

Stor spridning av resultat bland personer med otillräckliga färdigheter

Kunskapsnivåer inom läsning och räkning baseras på bestämda intervall av poäng och svårighetsgrad i uppgifter. Inom varje kunskapsnivå finns en spridning mellan dem som har högst respektive lägst poäng. Det är av intresse att titta på om spridningen i resultat är olika stor när det gäller personer med otillräckliga färdigheter eller låga färdigheter och personer med goda eller höga färdigheter. I figur 2.1.5 framgår att det är störst spridning i poäng i gruppen med otillräckliga färdigheter inom både läsning och räkning. I övriga grupper är skillnaderna i poäng inom grupperna inte så stora. Bredden på boxarna i figur 2.1.5. illustrerar hur stora skillnader det är i poäng inom gruppen mellan personer med de lägsta resultaten och personer med de högsta resultaten.

Figur 2.1.5
Spridning och genomsnittliga poäng i läsfärdighet för personer i åldern 16-65 år, efter kunskapsnivåer i läsning och/eller räkning
 Antal poäng i läsning

Figuren visar skillnader i poäng efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning. Med hjälp av de poäng under vilka 10 procent, 25 procent 75 procent och 90 procent av de vuxna i olika grupper presterar kan man se skillnader i färdigheter mellan hög- och lågpresterande. Bredden på den färgade boxen visar dessutom på de totala skillnaderna i poäng i olika grupper av den vuxna befolkningen – ju bredare boxarna är desto större är de totala skillnaderna.

Källa: PIAAC 2011/2012

2.2 Skillnader inom befolkningen

Trots att Sverige i en internationell jämförelse hamnar bland de främsta länderna när det gäller genomsnittliga grundläggande färdigheter konstateras samtidigt att en ganska stor andel av den svenska befolkningen har otillräckliga eller låga färdigheter i att läsa, räkna och lösa problem med dator och internet. Bakom resultaten döljer sig stora skillnader mellan olika grupper i befolkningen.

I detta avsnitt beskrivs hur andelen med otillräckliga eller låga färdigheter respektive goda eller höga färdigheter skiljer sig åt mellan personer med olika kön, ålder, födelseland, utbildningsnivå och betyg. Resultaten från PIAAC kompletteras med uppgifter från register vid SCB.

Det är naturligt att personers språkbakgrund återspeglas i färdighet för läsning och räkning. De som deltog i undersökningen tillfrågades om vilket språk de först lärde sig hemma i barndomen och fortfarande förstår. Om det var samma som testspråket tillhörde personen kategorin "native speaker", infödd talare. Kunskapsnivån i PIAAC hos en icke-infödd talare av testspråket anger inte kunskaper i personens modersmål⁶. Genom att titta på enbart infödda talare får man en uppfattning om färdigheter utan att språkbakgrund stör resultatet.

I Sverige har PIAAC genomförts enbart på svenska, vilket innebär att goda kunskaper i det svenska språket blir avgörande för att klara av övningarna. Bland de nordiska länderna har Sverige störst andel av icke-infödda talare av testspråket i PIAAC; 19 procent jämfört med 14 procent i Norge och 12 procent i Danmark. Om man enbart beaktar infödda talare av svenska sjunker andelen som har otillräckliga färdigheter i både läsning och räkning från 10 till 5 procent. I föreliggande rapport har vi dock valt att inkludera både infödda talare och andra för att bättre spegla hela den vuxna befolkningen. Skillnader mellan utrikes och inrikes födda beskrivs i ett senare avsnitt i rapporten.

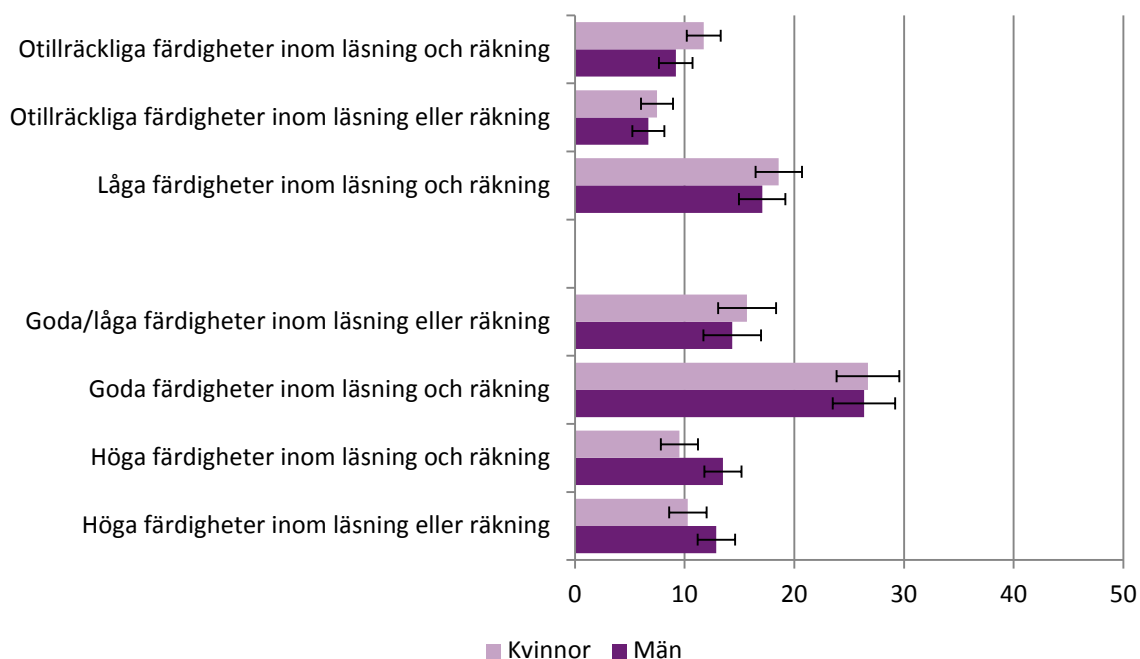
Små skillnader mellan kvinnor och män

I allmänhet visar PIAAC små skillnader mellan svenska kvinnor och män i läsfärdigheter medan det finns en skillnad till männens fördel när det gäller att räkna. Om man tittar enbart på den allra svagaste gruppen har dock en något större andel av kvinnorna otillräckliga färdigheter inom både läsning och räkning, jämfört med männen. Det motsatta gäller i gruppen med höga färdigheter inom båda områdena. I övriga grupper finns ingen statistiskt säkerställd skillnad mellan könen.

⁶ OECD. (2013b). The Survey of Adult Skills: Reader's Companion

Figur 2.2.1
Andel personer i åldern 16–65 år, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och kön

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

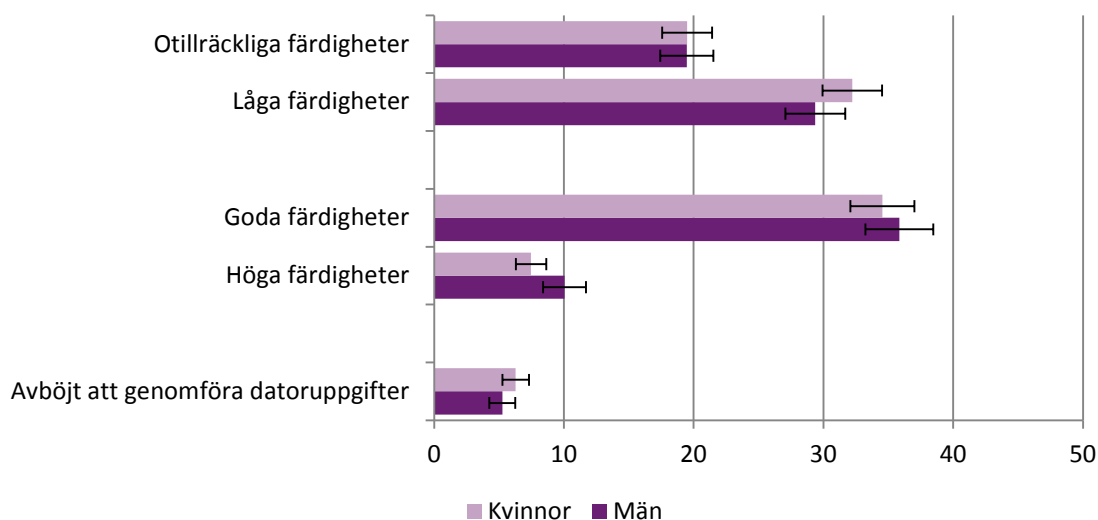

Källa: PIAAC 2011/2012

Precis som när det gäller färdigheter i att läsa har PIAAC generellt fastställt mycket små skillnader mellan svenska kvinnor och män i problemlösning med hjälp av dator och internet. Inte heller när man tittar närmare på grupperna med otilräckliga eller låga färdigheter i problemlösningsförmåga finns några statistiskt säkerställda skillnader mellan kvinnor och män. Däremot har en något större andel av männen höga färdigheter jämfört med kvinnorna.

Figur 2.2.2
Andel personer i åldern 16–65 år efter kunskapsnivå i att lösa problem med hjälp av dator/internet och kön

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

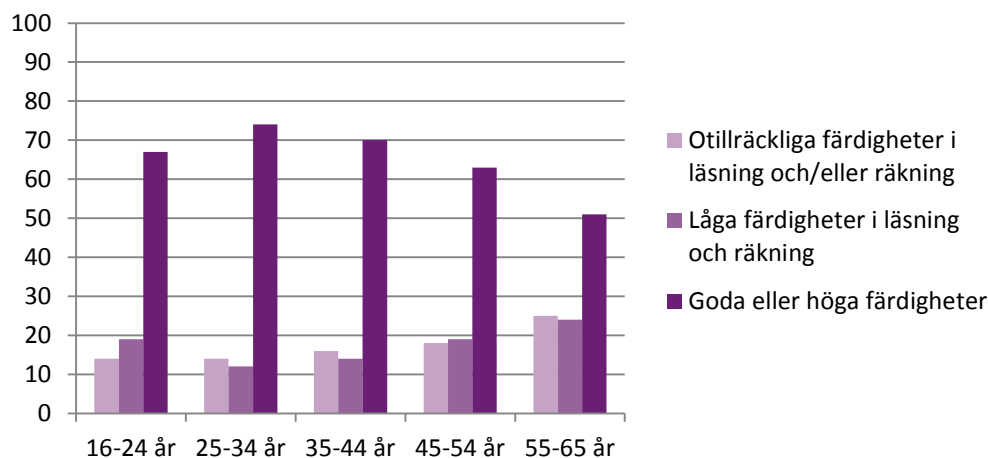
Källa: PIAAC 2011/2012

Vanligare bland äldre att ha svaga färdigheter

Ålder är relaterad till färdigheter. Bland personer upp till 55 år är det betydligt fler som klarar sig bra i läsning och/eller räkning än som har otillräckliga eller låga färdigheter. I gruppen 55–65 år har ungefär hälften otillräckliga eller låga färdigheter, vilket är en större andel än bland de som är yngre.

Figur 2.2.3
Andel personer i åldern 16–65 år, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och ålder

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Datoranvändningen har ökat successivt under det senaste decenniet och det är därför inte överraskande att det finns skillnader med avseende på ålder när befolkningen fördelas på svaga och starka färdigheter i problemlösning med dator eller internet.

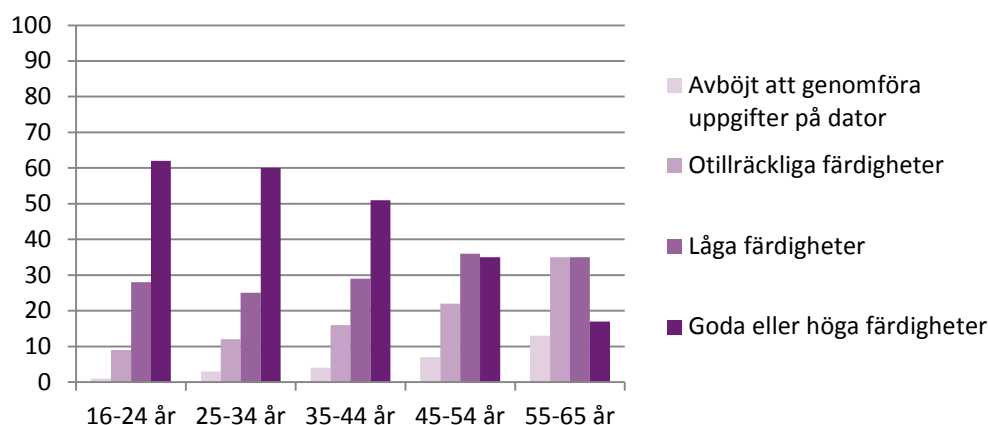
Relativt få i de yngsta åldersgrupperna har otillräckliga färdigheter. Andelen ligger runt 10 procent upp till och med 34 år. I dessa åldrar är det runt 60 procent som klarar datoranvändandet utan problem.

Bland personer 45 år och äldre finns större andelar med otillräckliga eller låga färdigheter; i åldern 55 till 65 handlar det om 70 procent. Det är också fler bland personer i de högre åldrarna som har avböjt att genomföra uppgifter på dator.

Figur 2.2.4

Andel personer i åldern 16–65 år, efter kunskapsnivå i att lösa problem med hjälp av dator/internet och ålder

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Många utrikes födda har otillräckliga eller låga färdigheter

I Sverige finns stora skillnader i färdigheter mellan personer födda i och utanför landet. Det finns flera förklaringar till att dessa skillnader är större i Sverige än i många andra länder. Till exempel har många som invandrat till Sverige kommit av flyktinskäl medan arbetskraftsinvandring dominerar i vissa andra länder. Utbildningsnivån bland de utrikes födda, som har stor betydelse för färdigheterna, hänger samman med ursprungsland och skäl för invandring och varierar därför stort mellan länder.

Av den vuxna befolkningen i Sverige är 17 procent födda utomlands. Det är en heterogen grupp av människor från helt olika länder som kommit till Sverige under olika tidsperioder och av olika skäl. Det finns därför avsevärda skillnader i färdigheter inom gruppen.

Sett till helheten är de som är födda utomlands kraftigt överrepresenterade i den allra svagaste gruppen, dvs. de som har stora problem inom både läsning och räkning. Här finns många som invandrat till Sverige under de senaste åren och ännu inte har tillräckliga kunskaper i svenska språket.

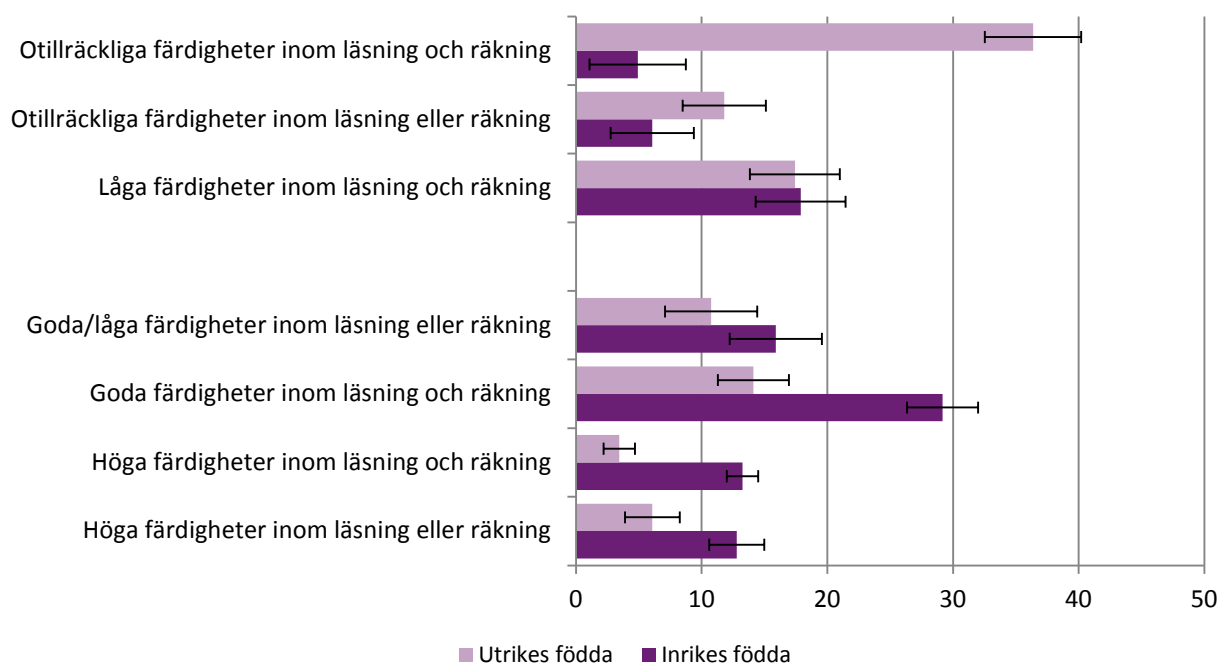
Drygt 35 procent av personer födda utanför Sverige uppvisar otillräckliga färdigheter inom båda kunskapsområdena, jämfört med ca 5 procent bland dem som är födda i landet.

När det gäller de som klarar sig lite bättre men fortfarande har låga färdigheter både i att läsa och räkna finns inte någon skillnad i andelarna mellan födda i eller utanför Sverige. Bland personer som är födda i Sverige har majoriteten goda eller höga läs- och räknefärdigheter medan en mindre andel bland födda utomlands hör till de starkare grupperna.

Figur 2.2.5

Andel personer i åldern 16–65 år, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och inrikes/utrikes född

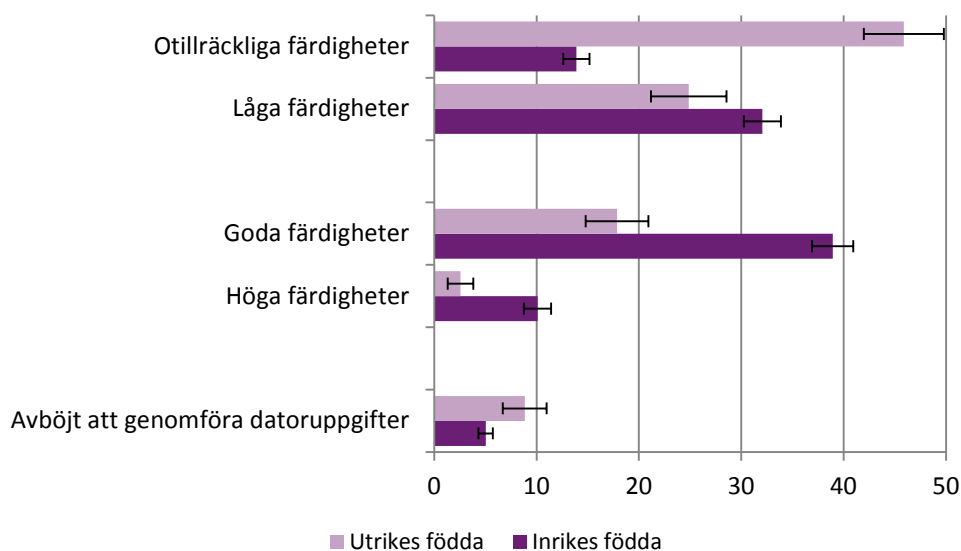
Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Källa: PIAAC 2011/2012

Samma mönster återkommer när man tittar på färdigheter i att lösa problem med hjälp av dator/internet. En stor andel av de som är födda utomlands har svaga färdigheter eller har helt enkelt avböjt att genomföra uppgifter på dator. Bland dem som är födda i Sverige är andelen med svaga färdigheter ungefär lika stor som andelen med goda/höga färdigheter.

Figur 2.2.6
Andel personer i åldern 16–65 år, efter kunskapsnivå i att lösa problem med hjälp av dator/internet och inrikes/utrikes född
 Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Källa: PIAAC 2011/2012

Ju längre utbildning desto bättre färdigheter

Det finns ett tydligt samband mellan formell utbildning och färdigheter i att läsa och räkna. Majoriteten av de med en kort utbildning har otillräckliga eller låga färdigheter medan den övervägande delen av de med eftergymnasial utbildning på minst 2 år har goda eller höga färdigheter.

Samma mönster syns när man tittar på problemlösningsförmåga med hjälp av dator eller internet. En längre utbildning verkar dock vara mer utslagsgivande för starka färdigheter i att läsa och räkna än för att ge starka färdigheter i att använda dator till att lösa problem.

Figur 2.2.7
Andel personer i åldern 16–65 år efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och utbildningsnivå

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Kortare än 2 års gymnasium	Gymnasium 2 år och längre, Eftergymnasial kortare än 2 år	Eftergymnasial utbildning 2 år och längre
<i>Otillräckliga eller låga färdigheter</i>			
Otillräckliga färdigheter inom läsning och räkning	24 ± 4	8 ± 2	4 ± 1
Otillräckliga färdigheter inom läsning eller räkning	12 ± 4	7 ± 2	3 ± 2
Låga färdigheter inom läsning och räkning	27 ± 5	19 ± 3	8 ± 3
Totalt otillräckliga eller låga färdigheter	63 ± 4	34 ± 3	15 ± 3
<i>Goda eller höga färdigheter</i>			
Goda/låga färdigheter inom läsning eller räkning	15 ± 5	17 ± 4	11 ± 3
Goda färdigheter inom läsning och räkning	17 ± 4	30 ± 5	29 ± 3
Höga färdigheter inom läsning och räkning	2 ± 1	8 ± 2	26 ± 3
Höga färdigheter inom läsning eller räkning	3 ± 2	11 ± 3	19 ± 3
Totalt goda eller höga färdigheter	37 ± 4	66 ± 3	85 ± 3
Totalt	100	100	100

Källa: PIAAC 2011/2012

Figur 2.2.8
Andel personer i åldern 16–65 år, efter kunskapsnivå i att lösa problem med hjälp av dator/internet och utbildningsnivå

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå problemlösningsförmåga	Kortare än 2 års gymnasium	Gymnasium 2 år och längre, Eftergymnasial kortare än 2 år	Eftergymnasial utbildning 2 år och längre
<i>Otillräckliga eller låga färdigheter</i>			
Otillräckliga färdigheter	38 ± 4	16 ± 4	9 ± 3
Låga färdigheter	29 ± 3	35 ± 3	26 ± 3
Totalt otillräckliga eller låga färdigheter	67 ± 3	51 ± 3	35 ± 3
<i>Goda eller höga färdigheter</i>			
Goda färdigheter	20 ± 2	37 ± 3	45 ± 3
Höga färdigheter	2 ± 4	7 ± 7	17 ± 7
Totalt goda eller höga färdigheter	22 ± 3	44 ± 3	62 ± 3
Avböjt att genomföra uppgifter på dator	11 ± 7	5 ± 7	3 ± 5
Totalt	100	100	100

Källa: PIAAC 2011/2012

Samband mellan färdigheter och gymnasiebetyg

Det går att koppla uppgifter från PIAAC till resultat från gymnasieskolan för att se om det finns några samband mellan färdigheter och betyg. Denna analys kan dock inte göras för alla de som intervjuats i PIAAC.

I detta avsnitt redovisas enbart betyg för personer födda i Sverige, eftersom det är en stor del bland de som är utrikes födda som inte har betyg från svensk gymnasieskola. Vidare begränsas redovisningen till personer i åldern 16–54 år, eftersom det saknas uppgifter om resultat från gymnasieskolan för äldre personer. Dessutom saknar ungefär en fjärdedel av personer födda i Sverige i åldern 16–54 år uppgift om betyg från gymnasieskolan. Detta innefattar bland annat personer som inte slutfört gymnasiet.

De yngsta personerna i PIAAC (16–18-åringar) som i regel ännu inte slutfört gymnasiet hamnar i gruppen med kortare än 2 års gymnasium.

I resultaten syns ett tydligt samband mellan färdigheter och betyg från gymnasieskolan. Bland dem som har lägre betyg är det fler som har svaga färdigheter i att läsa och räkna. De som har högst betyg har i stor utsträckning goda eller höga färdigheter. Resultaten bör tolkas med viss försiktighet eftersom det är många som av olika skäl saknar uppgift om betyg.

Figur 2.2.9

Andel personer i åldern 16–54 år födda i Sverige, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och gymnasiebetyg

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Saknar uppgift om betyg		Har uppgift om betyg			
	Kortare än 2 års gymnasium	Minst 2 års gymnasium	Betyg kvartil 1	Betyg kvartil 2	Betyg kvartil 3	Betyg kvartil 4
Totalt otillräckliga eller låga färdigheter	53 ± 8	30 ± 7	33 ± 5	20 ± 5	15 ± 4	5 ± 4
Totalt goda eller höga färdigheter	47 ± 8	70 ± 7	67 ± 5	80 ± 5	85 ± 4	95 ± 4

Källa: PIAAC 2011/2012 och resultat från gymnasieskolan

2.3 Internationella jämförelser

Lägre andel än genomsnittet med låga färdigheter i Sverige

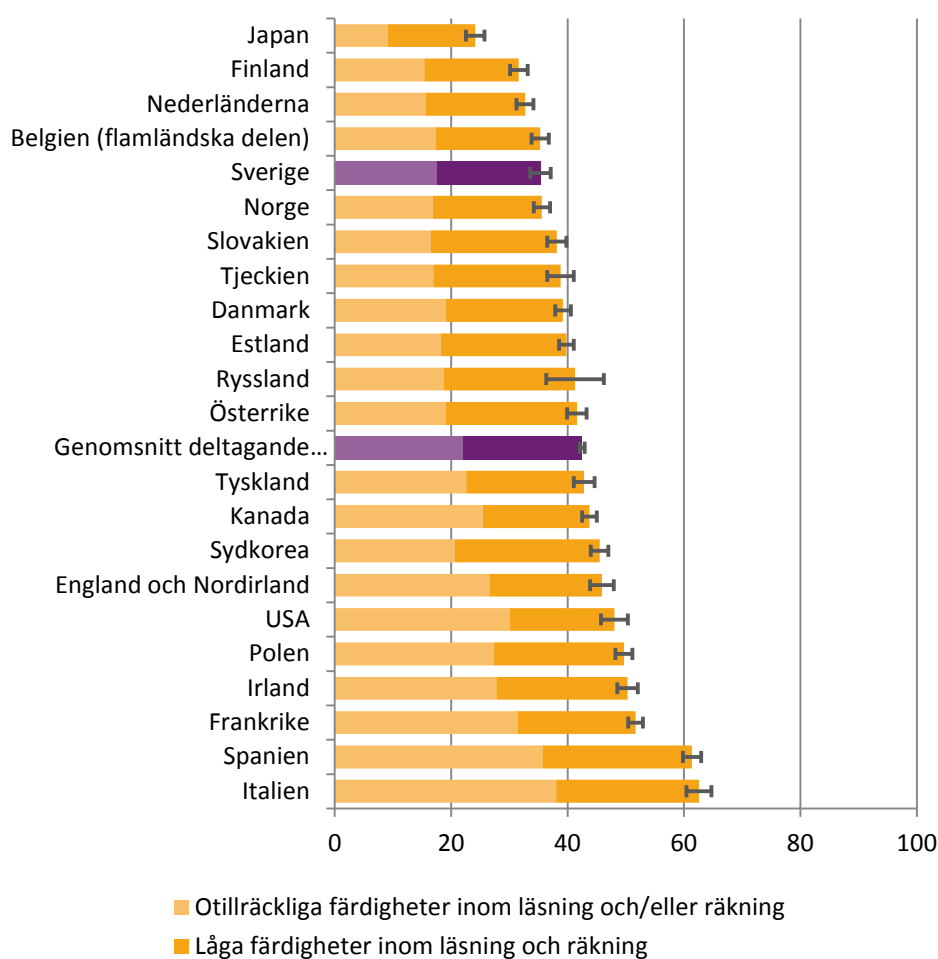
Det finns skillnader mellan länderna med avseende på hur stor del av den vuxna befolkningen som har otillräckliga eller låga färdigheter.

När det gäller läsning och/eller räkning har ungefär en fjärdedel av den vuxna befolkningen i Japan otillräckliga eller låga färdigheter. Detta är den minsta andelen bland samtliga deltagande länder. I Finland och Nederländerna har ungefär en tredjedel av de vuxna befolkningarna otillräckliga eller låga färdigheter. Även Sverige, med 35 procent, ligger signifikant lägre än genomsnittet för samtliga deltagande länder. Den största andelen finns i Italien och Spanien där över 60 procent har otillräckliga eller låga färdigheter i att läsa och räkna.

Figur 2.3.1

Andel av befolkningen 16–65 år med otillräckliga eller låga färdigheter i läsning och/eller räkning, efter land

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Källa: PIAAC 2011/2012

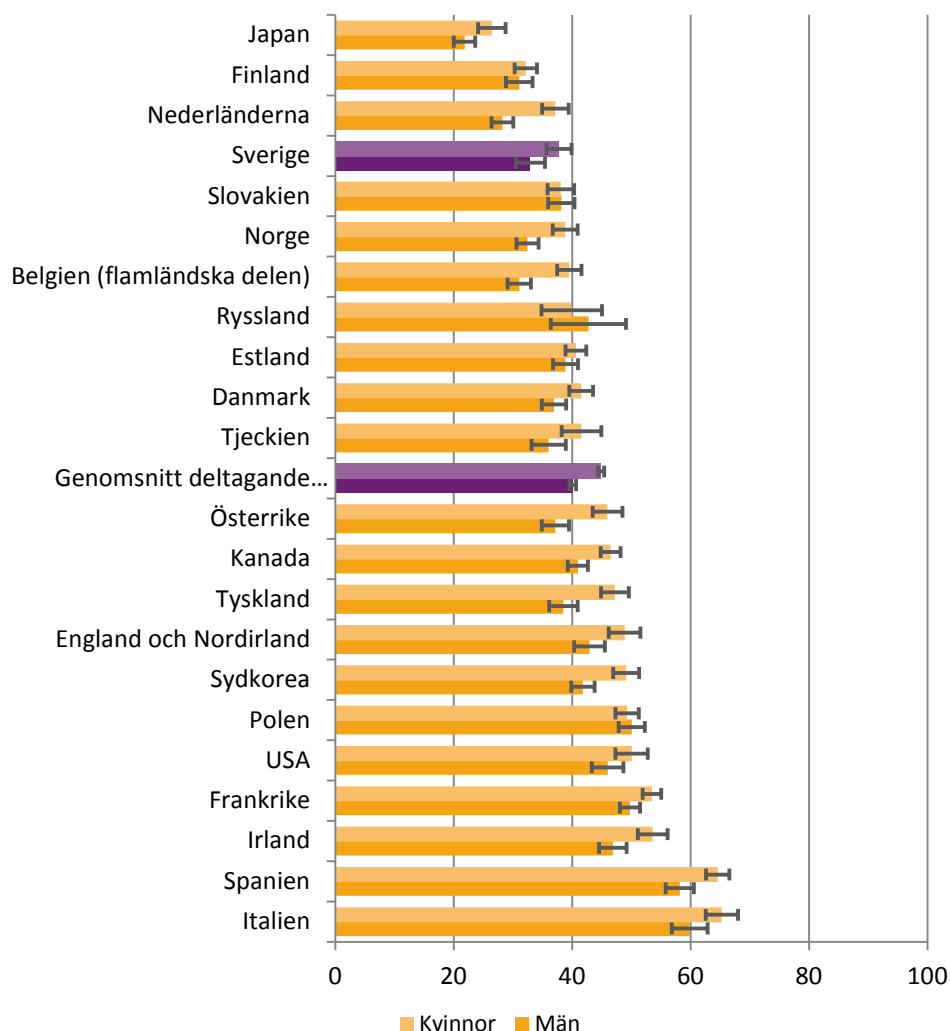
I vissa fall har kunskaper i landets språk hindrat respondenter från att svara på bakgrundsfrågor och genomföra övningarna i läsning och/eller räkning. De personerna ingår därför inte i sammanställningen över andelen personer med låga eller otillräckliga kunskaper. Andelen varierar mellan 1 och 5 procent i de deltagande länderna. För Sverige finns inget sådant bortfall eftersom samtliga personer har kunnat svara på bakgrundsfrågorna genom att tolkar anlätades. Efter att respondenterna hade svarat på bakgrundsfrågorna med hjälp av tolk avbröts intervjun och personerna genomförde inte övningarna.

När det gäller problemlösningsförmåga med hjälp av dator och internet har Sverige lägre andel av befolkningen med otillräckliga eller låga färdigheter jämfört med genomsnittet för samtliga deltagande länder. Jämförelsen mellan länder påverkas dock av att det är stora skillnader mellan länder när det gäller andelarna som har avböjt att genomföra uppgifterna med hjälp av dator. I Sverige låg andelen på 6 procent. I Japan var det 17 procent som avböjt att använda dator. Resultaten från de olika länderna när det gäller t.ex. andelar med otillräckliga eller låga färdigheter i problemlösningsförmåga är därför inte direkt jämförbara och kommenteras inte i denna rapport.

Större andel kvinnor med otillräckliga eller låga färdigheter

I nästan samtliga länder finns det en större andel kvinnor än män som har otillräckliga eller låga färdigheter när det gäller läsning och/eller räkning. I Sverige finns det en statistiskt säkerställd skillnad mellan andel kvinnor och andel män på ungefär 5 procentenheter. Detta ligger ungefär som genomsnittet för samtliga deltagande länder. I Finland, Slovakien, Estland och Polen finns inga skillnader mellan kvinnor och män medan t.ex. Nederländerna, Österrike och Tyskland har stora skillnader mellan kvinnor och män när det gäller andelen med otillräckliga eller låga färdigheter

Figur 2.3.2
Andel kvinnor respektive män 16–65 år med otilräckliga eller låga färdigheter i läsning och/eller räkning, efter land
 Procent med 95-procentiga konfidensintervall

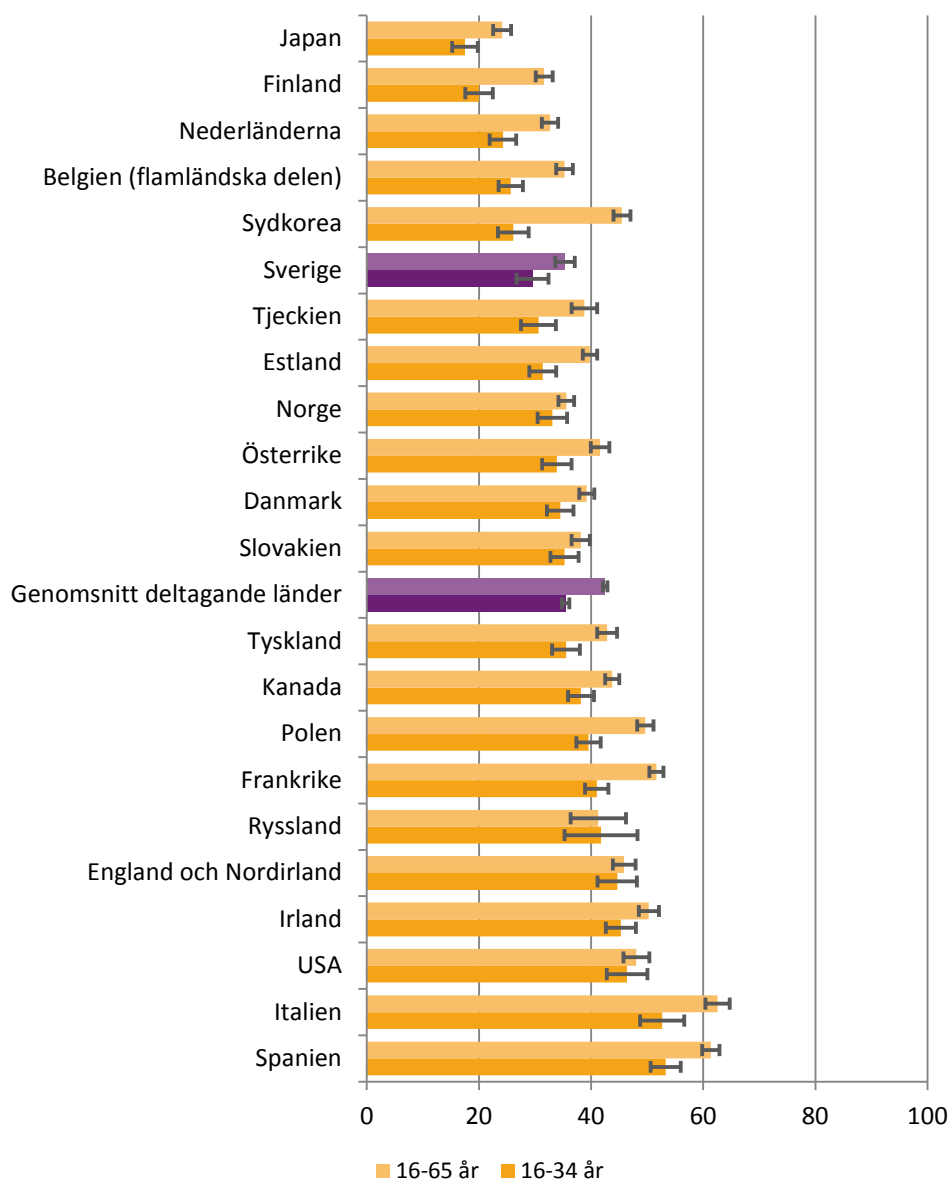

Källa: PIAAC 2011/2012

Lägre andel unga med otilräckliga eller låga färdigheter

Skillnader mellan olika åldersgrupper reflekterar dels olika utbildningssatsningar men även förändringar i befolkningen över tid. I åldersgruppen 16–34 år är andelen med otilräckliga eller låga färdigheter i läsning och/eller räkning mindre än i hela den vuxna befolkningen. Detta gäller majoriteten av de deltagande länderna. Det finns några länder där generationsskillnaderna är stora, exempelvis Sydkorea och Finland. Unga vuxna i Sverige har bättre resultat än äldre, men skillnaderna mellan åldersgrupperna är inte lika stora som i vissa andra länder.

Figur 2.3.3
Andel av personer i åldern 16–34 år respektive 16–65 år med otillräckliga eller låga färdigheter i läsning och/eller räkning, efter land
 Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Källa: PIAAC 2011/2012

3 Arbetsmarknaden för vuxna med brister i färdigheter

I OECD:s internationella rapport visar det sig att det finns ett positivt samband mellan färdigheter och arbetskraftsdeltagande samt sysselsättning⁷. Personer med högre kunskapsnivåer i läsfärdigheter, räknefärdigheter eller förmåga att lösa problem med hjälp av dator eller internet deltar i högre grad i arbetskraften och har i högre grad ett betalt arbete än personer med lägre kunskapsnivåer. Det finns också skillnader när det gäller deltagande i utbildning och användning av jobbrelaterade respektive kognitiva färdigheter inom arbetet mellan personer med otillräckliga eller låga färdigheter och personer med goda eller höga färdigheter. Deltagande i olika former av utbildning och lärande inom arbetet samt användning av färdigheter är två olika sätt att behålla och utveckla sina förmågor.

Sysselsatta personer med otillräcklig kompetens kan vara i riskzonen för att förlora sitt arbete vid nedskärningar eller omorganisationer. De kan även löpa större risk att ha en svag anknytning till arbetsmarknaden.

Det huvudsakliga syftet med detta kapitel är att beskriva arbetsmarknadssituationen för personer med otillräcklig eller låg förmåga i jämförelse med personer som har goda eller höga kunskaper.

I detta kapitel (såväl som i kapitel 4) redovisas i de flesta fall resultat för fyra grupper enligt följande;

- Otillräckliga färdigheter i läsning **och** räkning. Detta gäller 10 procent av befolkningen i åldern 16 – 65 år i Sverige (se figur 2.1.3).
- Otillräckliga färdigheter i läsning **eller** räkning. Detta gäller 7 procent av befolkningen i åldern 16 – 65 år i Sverige (se figur 2.1.3).
- Låga färdigheter inom läsning **och** räkning. Detta gäller 18 procent av befolkningen i åldern 16 – 65 år i Sverige (se figur 2.1.3).
- Som jämförelsegrupp används personer med goda eller höga färdigheter inom läsning och räkning. De utgör 51 procent av befolkningen i åldern 16 – 65 år i Sverige (se figur 2.1.3).

Personer med goda eller höga färdigheter i kombination med låga eller otillräckliga färdigheter utgör 15 procent av den vuxna befolkningen och dessa ingår inte i redovisningen av resultat nedan.

Det redovisas inga resultat efter kunskapsnivå i problemlösningsförmåga med hjälp av dator eller internet. Mönstret när det gäller arbetsmarknadssituation för personer med olika nivå på färdigheter ser i de flesta fall likartat ut oavsett vilket kunskapsområde som beskrivs.

⁷ OECD Skills Outlook 2013, sida 227

3.1 Deltagande i arbetskraften

Arbete är både en källa till ekonomiskt oberoende och en miljö där färdigheter kan behållas och utvecklas. Brist på kompetens kan utgöra ett hinder för att få ett arbete och det är därför viktigt att utnyttja möjligheterna till att förbättra kompetens hos vuxna som har behov av det.

För att ge en överblick över arbetssituationen för vuxna med olika nivå på färdigheter ges en beskrivning av andelen som har ett arbete, om man arbetar deltid eller heltid, inkomst, yrke, deltagande i utbildning och användning av färdigheter inom arbetet.

Personer med otillräckliga färdigheter arbetar i låg grad

Enligt ekonomisk teori kan individer med högre färdigheter förvänta sig högre avkastning på sitt arbete i form av löner och är därför också mer benägna att delta i arbetskraften. Enligt OECD:s internationella rapport stöder resultaten från PIAAC denna teori dvs. vuxna personer med högre färdigheter deltar i högre grad i arbetskraften än vuxna med lägre färdigheter. Detta gäller även när man tar hänsyn till andra faktorer som påverkar, t.ex. utbildningsnivå och ålder.⁸ Resultaten för Sverige visar att 60 procent av vuxna som har otillräckliga färdigheter i både läsning och räkning deltar i arbetskraften dvs. har antingen ett arbete eller är arbetslösa. Detta kan jämföras med 85 procent av vuxna med goda eller höga färdigheter i läsning och räkning.

Det finns skillnader mellan personer med otillräckliga färdigheter och personer med goda eller höga färdigheter vilket spelar roll för arbetskraftsdeltagandet. Gruppen med bristfälliga kunskaper består i större utsträckning av utrikes födda som nyligen invandrat och därmed inte har haft möjlighet att tillägna sig det svenska språket och komma in på den svenska arbetsmarknaden. Andelen utrikes födda bland personer med otillräckliga färdigheter i läsning och räkning är 61 procent jämfört med 8 procent av vuxna med goda eller höga färdigheter i läsning och räkning.

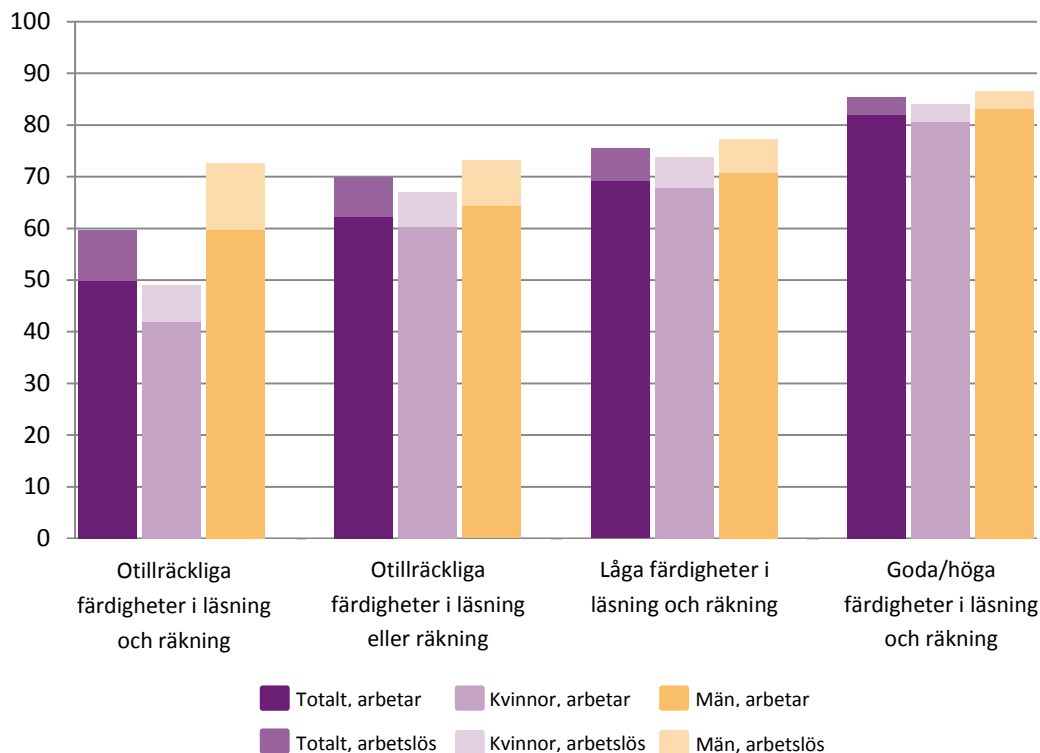
Färdigheter och arbete

Det är av intresse att titta på sambandet mellan andelen som arbetar och nivån på färdigheter i läsning och räkning. Ungefär 50 procent av vuxna personer med otillräckliga färdigheter i läsning och räkning har ett arbete jämfört med 82 procent av de med goda eller höga färdigheter. För personer med otillräckliga färdigheter inom ett kunskapsområde eller låga färdigheter inom både läsning och räkning har mellan 60 och 70 procent ett arbete. Det kan konstateras att vuxna i den svagaste gruppen ligger i riskzonen för att vara utanför arbetskraften eller arbetslösa.

Det finns inga större skillnader mellan kvinnor och män när det gäller andelen som har ett arbete förutom för personer med otillräckliga färdigheter inom både läsning och räkning. Kvinnor i den svagaste gruppen har ett arbete i betydligt lägre utsträckning än män i motsvarande grupp. Ungefär fyra av tio kvinnor med otillräckliga färdigheter har ett arbete jämfört med sex av tio män.

⁸ OECD Skills Outlook 2013, sida 227

Figur 3.1.1
Andel personer i åldern 16 – 65 år i arbetskraften (arbetar eller är arbetslös)
av befolkningen, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och kön
 Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Sysselsättning bland personer utanför arbetskraften

Personer som är utanför arbetskraften dvs. inte arbetar eller är arbetslösa kan vara heltidsstuderande, ålderspensionärer eller sysselsatta med något annat. Resultaten från PIAAC visar att det finns en skillnad i sysselsättning mellan vuxna utanför arbetskraften med otillräckliga kunskaper och vuxna utanför arbetskraften med goda eller höga kunskaper. Av de utanför arbetskraften med bristfälliga kunskaper är 25 procent i studier och nästan 40 procent är ålders- eller förtidspensionärer. Detta kan jämföras med de med goda eller höga kunskaper där 66 procent är i studier och 18 procent är ålders- eller förtidspensionärer. Majoriteten av kvinnorna utanför arbetskraften med otillräckliga färdigheter är ålderspensionärer eller utför arbete i hemmet. Av männen med bristfälliga kunskaper är majoriteten i studier eller ålderspensionärer. Studier kan vara ett sätt att förbättra sin situation på arbetsmarknaden.

Fortsättningsvis i avsnittet om arbete slås personer med otillräckliga färdigheter i både läsning och räkning ihop med personer med otillräckliga färdigheter i ett av kunskapsområdena.

Unga arbetar i lägst utsträckning oavsett nivå på färdigheter

Inom samtliga åldersgrupper verkar det finnas ett samband mellan nivå på färdigheter och möjligheter att ha ett arbete.

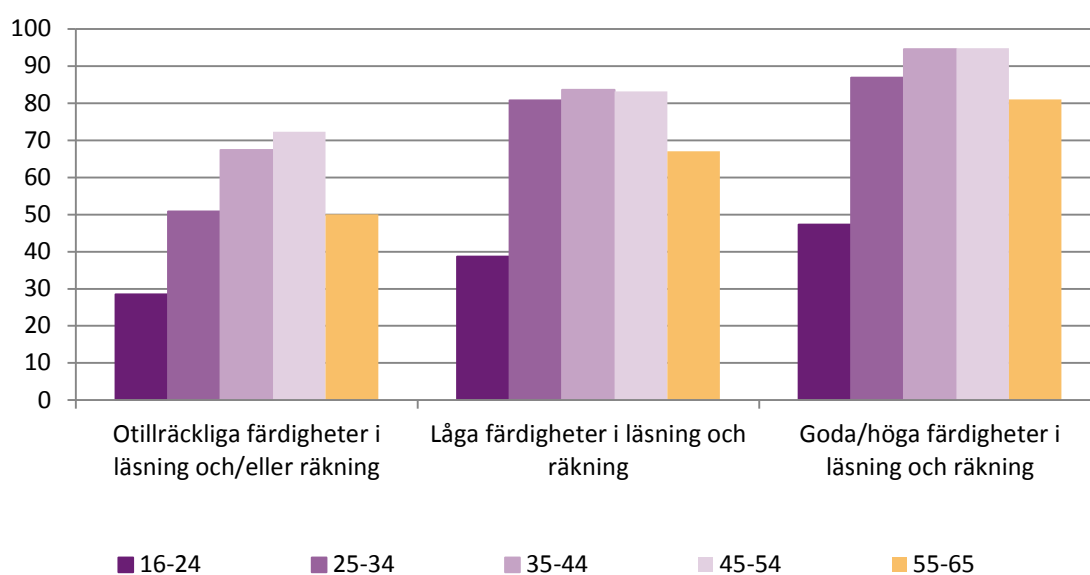
Oavsett åldersgrupp är det en större andel som har ett arbete bland de med goda eller höga färdigheter jämfört med personer med lägre kunskapsnivå. Skillnaderna är störst för åldersgruppen 25 till 34 år. Ungefär 50 procent av personer i åldern 25 till 34 år med otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning har ett arbete, jämfört med 87 procent för de med goda eller höga färdigheter.

Det finns även skillnad i hur stor andel som arbetar mellan olika åldersgrupper. Personer i åldern 45 till 54 år arbetar i högst grad och de yngsta i åldern 16 till 24 år arbetar i lägst grad oavsett nivå på färdigheter i läsning och räkning. I den yngsta åldersgruppen är det 57 procent som huvudsakligen studerar vilket gör att andelen med ett arbete blir jämförelsevis låg. För personer i åldern 16 till 24 år med otillräckliga färdigheter är det ungefär två tredjedelar som studerar.

Figur 3.1.2

Andel personer i åldern 16 till 65 år som har ett arbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och ålder

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Personer med goda färdigheter och hög utbildning arbetar i störst utsträckning

Utbildning har ett starkt samband med färdigheter i läsning och räkning. Personer med längre utbildning ligger på högre kunskapsnivåer än personer med kortare utbildning. Utbildningsnivå spelar även roll för möjligheterna att få ett arbete.

När hänsyn tas till utbildningsnivå så indikerar resultaten ett visst samband mellan färdigheter i läsning och räkning och möjligheterna att ha ett arbete. För personer med förgymnasial eller kort gymnasial utbildning finns det inga

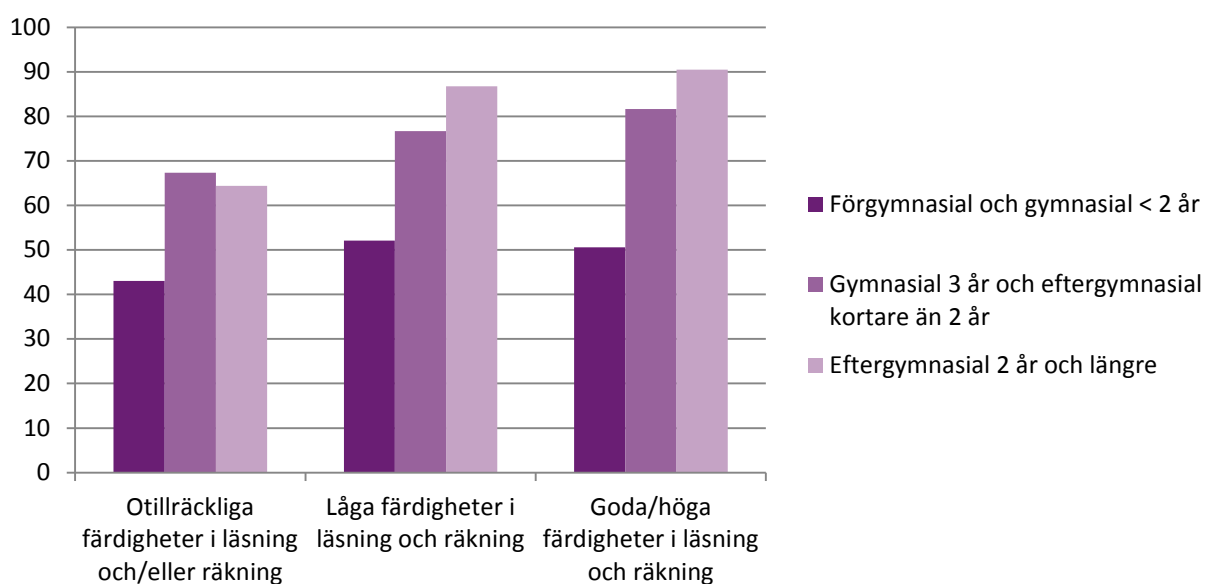
statistiskt säkerställda skillnader mellan personer med olika nivå på färdigheter när det gäller andelen som har ett arbete. Andelen som har ett arbete ligger mellan 40 och 50 procent för dessa personer oavsett nivå på färdigheter.

I grupperna med gymnasial eller eftergymnasial utbildning arbetar personer med otillräckliga färdigheter i mindre utsträckning än personer med högre nivå på färdigheter.

Figur 3.1.3

Andel personer i åldern 16 till 65 år som har ett arbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och utbildningsnivå

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Sämst situation på arbetsmarknaden för personer med otillräckliga färdigheter

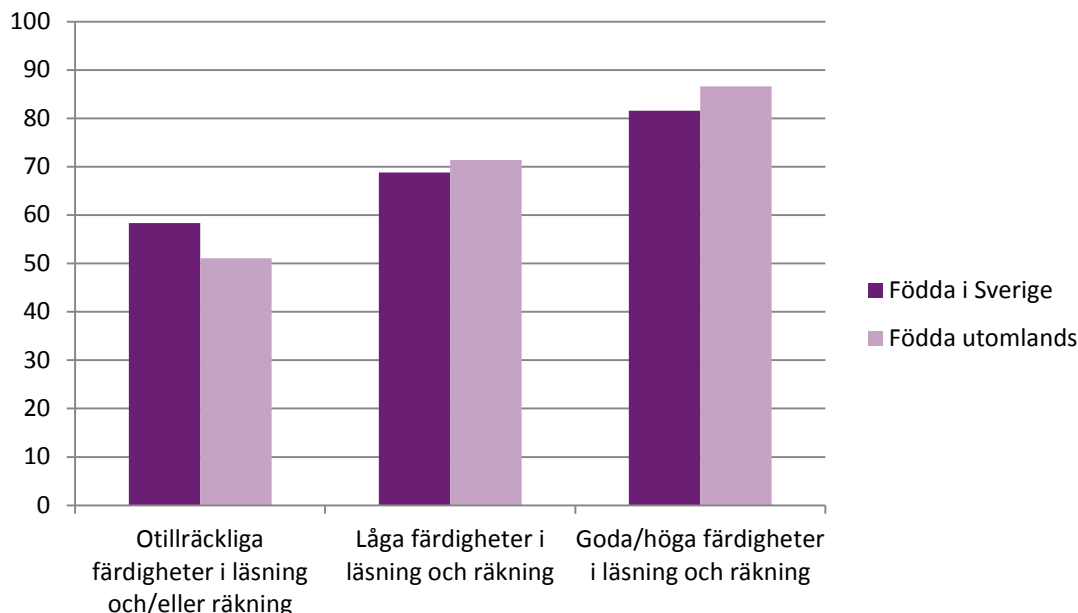
För både utrikes och inrikes födda arbetar personer med högre kunskapsnivå i större utsträckning än personer med lägre kunskapsnivå. Andelen som har ett arbete ligger på 87 procent för utrikes födda med goda eller höga färdigheter. Detta kan jämföras med 51 procent för utrikes födda med otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning. För personer födda i Sverige är den genomsnittliga skillnaden i andelen med ett arbete mellan grupper med olika kunskapsnivåer något mindre än för personer födda utomlands.

Resultaten från PIAAC indikerar att det inte finns några större skillnader mellan utrikes och inrikes födda när det gäller möjligheterna att ha ett arbete när hänsyn tas till nivå på färdigheter. För personer med otillräckliga färdigheter är andelen som arbetar något högre för inrikes födda än för utrikes födda. Skillnaden är dock inte statistiskt säkerställd.

Figur 3.1.4

Andel personer i åldern 16 till 65 år som har ett arbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och inrikes/utrikes född

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Kvinnor med otillräckliga färdigheter deltar i lägst utsträckning i arbete eller utbildning

Arbete och utbildning är olika sätt att använda sina färdigheter och hjälper därmed också till att stärka personers kompetens inom olika områden. Vuxna i den svagaste gruppen ligger i riskzonen för att varken ha ett arbete eller delta i utbildning. Något som påpekas i den internationella rapporten⁹ är att användning av färdigheter och deltagande i livslångt lärande kan bidra till att utveckla den kompetens en person en gång skaffade sig under sin utbildning.

Bland personer med otillräckliga färdigheter i både läsning och räkning är det ungefär 70 procent som arbetar eller har deltagit i någon form av utbildning under en 12-månaders period. Detta kan jämföras mot 80 procent för personer med otillräckliga färdigheter inom ett kunskapsområde, 86 procent för personer med låga färdigheter och 96 procent för personer med goda eller höga färdigheter.

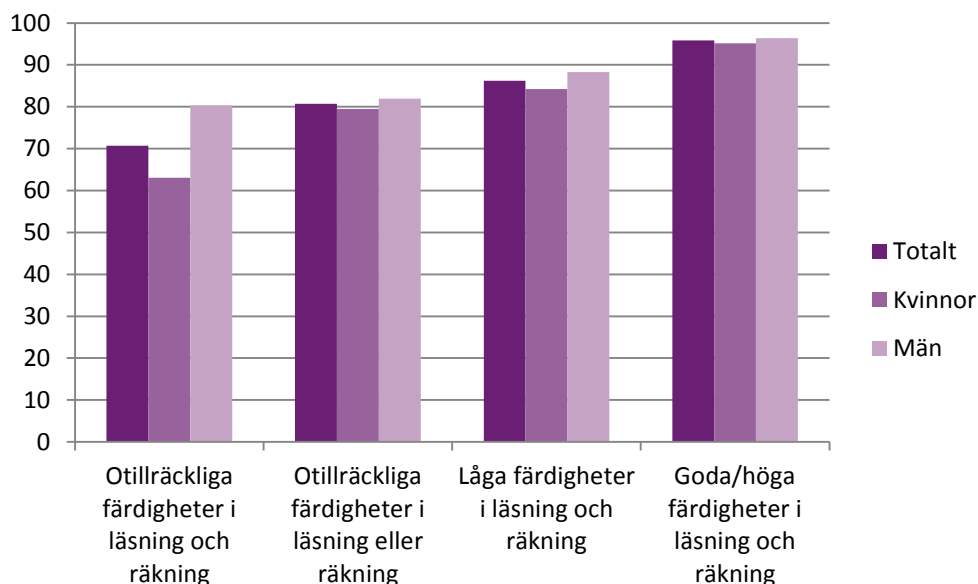
Kvinnor i den svagaste gruppen har i betydligt lägre utsträckning än män ett arbete eller har deltagit i utbildning under en 12-månaders period. Andelen av kvinnorna är 63 procent medan motsvarande andel för männen är 80 procent. För övriga grupper finns ingen större skillnad mellan kvinnor och män.

⁹ OECD Skills Outlook 2013, sida 152

Figur 3.1.5

Andel personer i åldern 16 till 65 år som har arbetat eller deltagit i utbildning under en 12-månaders period, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och kön

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

I följande avsnitt beskrivs situationen för vuxna som har ett arbete bl.a. avseende arbetstid, yrke och inkomst. En viktig frågeställning är om det finns skillnader i arbetsvillkor mellan grupper av personer med olika kunskapsnivåer.

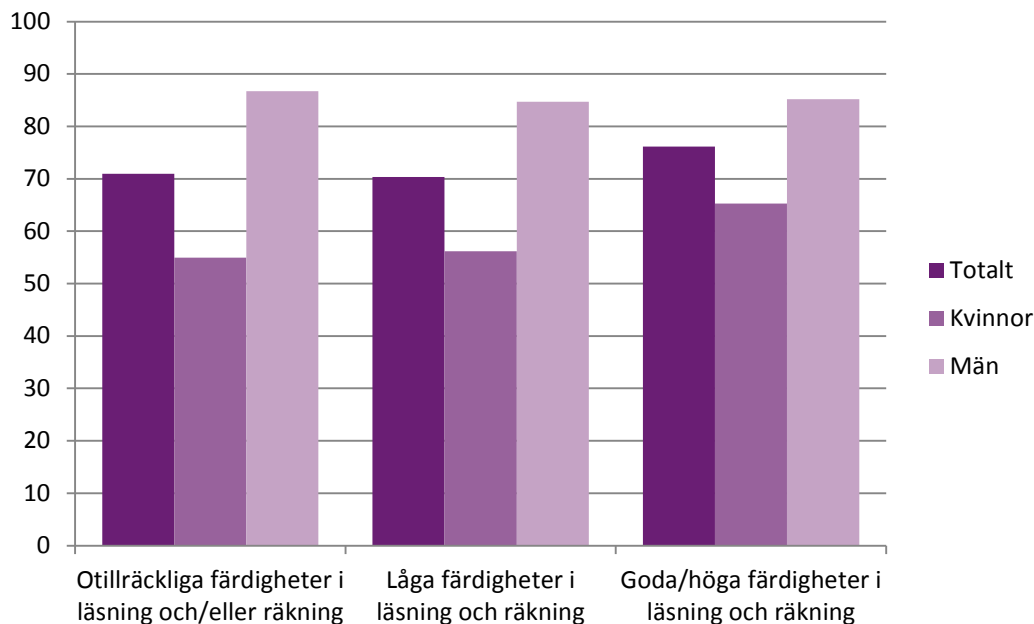
3.2 Att arbeta heltid eller deltid

Låg andel kvinnor arbetar heltid

Av de som arbetar är det en högre andel män än kvinnor som arbetar heltid. Det gäller oavsett nivå på färdigheter inom läsning och/eller räkning. Skillnaden mellan andel kvinnor och andel män som arbetar heltid är dock större för personer med otillräckliga respektive låga färdigheter jämfört med personer med goda eller höga färdigheter. I gruppen med lägst kunskapsnivå arbetar 55 procent av kvinnorna och 87 procent av männen heltid.

Figur 3.2.1
Andel personer i åldern 16-65 år med ett heltidsarbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och kön

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

3.3 Yrke

Få arbetar inom yrken utan krav på utbildning oavsett nivå på färdigheter

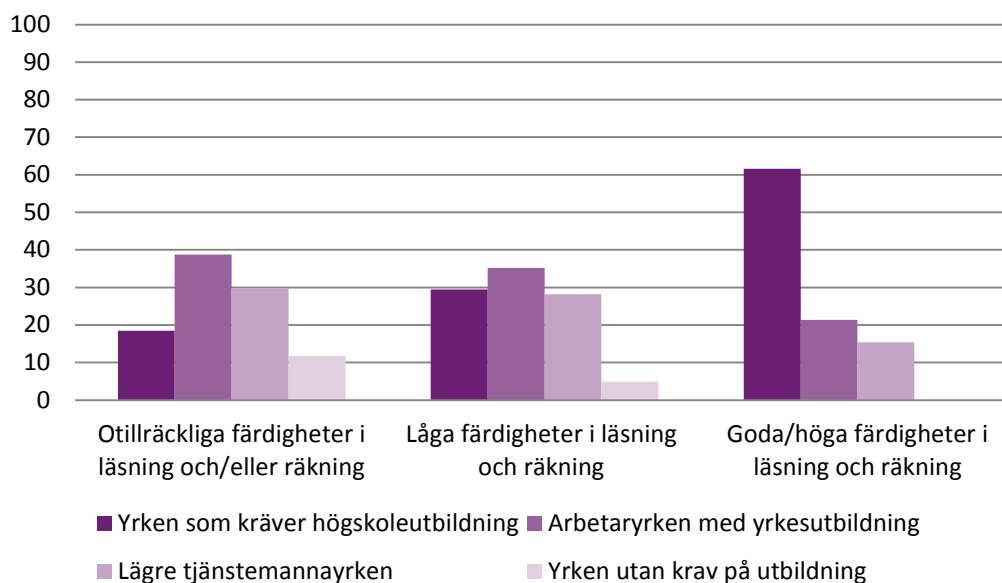
Personer med olika nivå på färdigheter arbetar inom olika slags yrken. Oavsett kunskapsnivå så är det ganska ovanligt att arbeta inom yrken utan krav på utbildning. För personer med otillräckliga färdigheter inom läsning och/eller räkning arbetar ungefär en av nio i dessa yrken vilket är något större andel än för personer med högre nivå på färdigheter.

Bland personer med svaga färdigheter arbetar de flesta inom arbetaryrken eller lägre tjänstemannayrken. I gruppen med goda eller höga färdigheter arbetar de flesta inom yrken som kräver högskoleutbildning.

Det är dock nästan en av fem med otillräckliga färdigheter som har ett arbete som kräver högskoleutbildning. Av dessa har tre av fem förgymnasial eller gymnasial utbildning. Bland personer med låga färdigheter inom både läsning och räkning är det ännu större andel som arbetar inom yrken som kräver högskoleutbildning. Även här är personer med kort utbildning överrepresenterade.

Figur 3.3.1
Andel personer i åldern 16-65 år med ett arbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och yrkesgrupp

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

3.4 Lön

Personer med svaga färdigheter har lägre lön

I en rapport från OECD¹⁰ framkommer det att timlöner samvarierar med färdigheter i läsning, räkning och problemlösningsförmåga med hjälp av dator eller internet även när man tar hänsyn till utbildningsnivå och andra faktorer som påverkar lönen. Inom en viss utbildningsnivå verkar alltså lönen kunna påverkas av vilken kunskapsnivå en person har.

Rapporten pekar ut Sverige som ett land med små löneskillnader mellan kunskapsnivåer tillsammans med Tjeckien, Estland, Polen och Slovakien. Länder som har stora löneskillnader är USA, Sydkorea, Irland, Kanada och Tyskland. Bredden på boxarna i figur 3.4.1 illustrerar hur stora skillnader det är i timlön inom gruppen mellan personer med de lägsta lönerna och personer med de högsta lönerna. Det framgår av resultaten att grupperna med goda eller höga färdigheter har störst spridning i timlön.

Även om Sverige i ett internationellt perspektiv har små löneskillnader så pekar resultaten på att personer med låga färdigheter inom läsning och räkning har något högre timlöner i genomsnitt än personer med otillräckliga färdigheter inom båda kunskapsområdena. Personer med goda eller höga färdigheter har i genomsnitt högre timlöner än personer i grupper med lägre kunskapsnivåer. En förklaring till skillnaderna i timlön mellan personer med olika kunskapsnivåer kan vara att de till viss del arbetar inom olika slags yrken med delvis olika lönenivåer.

¹⁰ OECD Skills Outlook 2013, sida 224

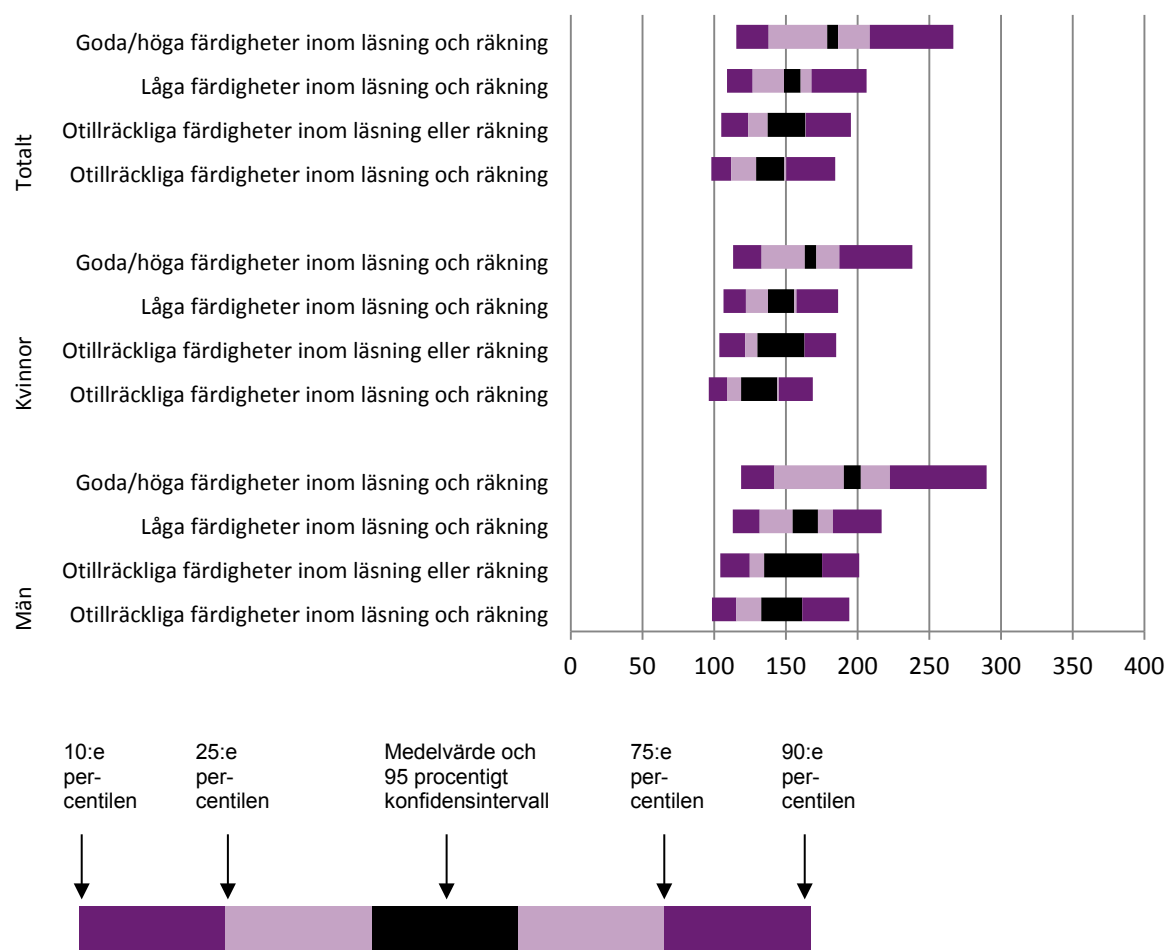
Skillnader i timlön mellan män och kvinnor finns främst bland personer med goda eller höga färdigheter i läsning och räkning. För personer med goda eller höga färdigheter har kvinnorna i genomsnitt 85 procent av männens lön.

Statistik om arbetsmarknaden visar att kvinnor och män till stor del arbetar inom olika yrken vilket kan vara en orsak till en del av skillnaderna i lön mellan kvinnor och män.¹¹

Figur 3.4.1

Spridning och genomsnittlig timlön för personer i åldern 16 till 65 år med ett arbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Timlön inklusive bonus i svenska kronor

Källa: PIAAC 2011/2012

¹¹ SCB, På tal om kvinnor och män, lathund om jämställdhet 2012

3.5 Deltagande i yrkesrelaterad utbildning för vuxna

Många vuxna i Sverige deltar i utbildning eller kurser av yrkesrelaterade skäl. Flera undersökningar visar att deltagandet i utbildning för vuxna under en 12-månaders period är högt i Sverige och övriga nordiska länder i ett internationellt perspektiv.¹²

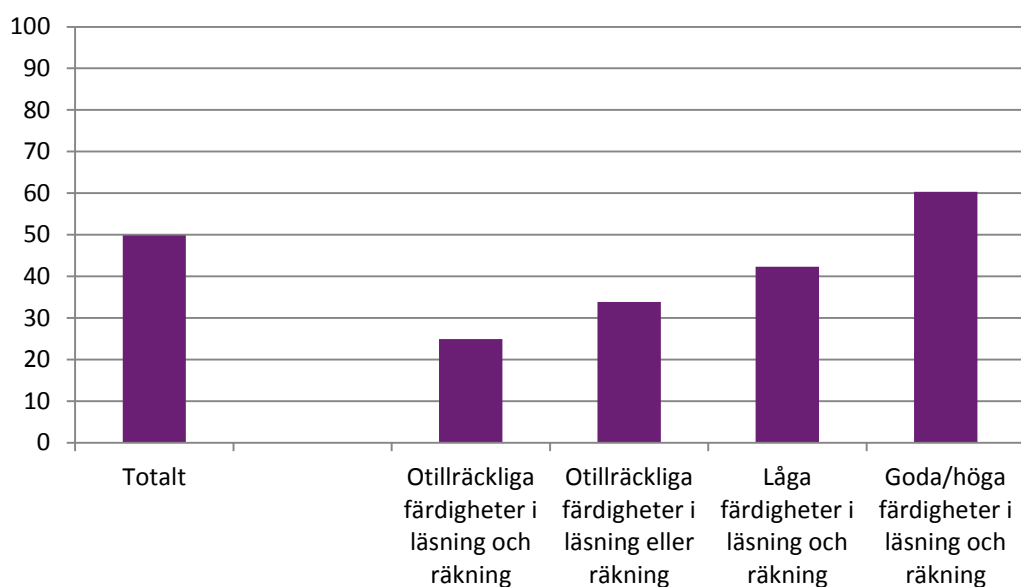
Ett sätt att hålla liv i de kunskaper en person utvecklade under sin skolgång är att delta i olika utbildningar och kurser inom arbetet eller utanför arbetet.

Personer med otillräckliga färdigheter deltar mindre i utbildning

Hälften av alla personer i åldern 16 till 65 år som har avslutat skolan har deltagit i utbildning eller kurser för vuxna under en 12-månaders period av yrkesrelaterade skäl. Det verkar finnas ett samband mellan nivå på färdigheter och deltagande i yrkesrelaterad utbildning. För personer med goda eller höga färdigheter är andel deltagare i yrkesrelaterad utbildning 60 procent. Motsvarande andel för personer i den svagaste gruppen är 25 procent.

Figur 3.5.1
Andel personer i åldern 16-65 år som deltagit i yrkesrelaterad utbildning, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

¹² SCB, Vuxnas deltagande i utbildning 2011/2012, sida 29

3.6 Användning av färdigheter i arbetet

Resultaten från PIAAC visar på ett ganska svagt samband mellan kunskapsnivå i läsning och användning av läsning i arbetet när hänsyn tas till andra faktorer bl.a. yrke och utbildningsnivå.¹³ Liknande samband syns för räknefärdigheter. Genomsnittlig användning av läsning och räkning i arbetet ökar konsekvent när kunskapsnivåer i läsning respektive räkning ökar. Det är dock inte ovanligt att en anställd med högre kunskapsnivå använder läsning i arbetet mindre ofta än en anställd med lägre kunskapsnivå. Resultaten från PIAAC visar att i samtliga länder är yrke den viktigaste faktorn bakom hur olika typer av färdigheter används inom arbetet.¹⁴

I undersökningen ingår frågor om användning av kognitiva färdigheter som läsning och räkning i arbetet och användning av arbetsrelaterade färdigheter som att samarbeta med kollegor, planera sitt arbete och använda skicklighet och noggrannhet med händer och fingrar.

I läsning och skrivande inom arbetet ingår allt man läser eller skriver i arbetet oavsett om det är på papper eller datorskärm. Det kan till exempel handla om böcker (skönlitteratur och facklitteratur), rapporter, manualer, brev och e-post, tidningar och artiklar men även att läsa diagram eller tabeller.

I räkning inom arbetet ingår också en mängd aktiviteter som innehåller siffror eller numerisk information. Det kan vara att räkna fram priser eller kostnader, använda bråktal eller procent, göra diagram eller tabeller eller att använda matematik eller statistik.

Även datoranvändningen inom arbetet innehåller ett brett spektrum av uppgifter som att använda e-post, ordbehandlingsprogram eller kalkylprogram, söka efter information eller utföra transaktioner med hjälp av internet, använda programmeringsspråk eller delta i diskussioner på internet t.ex. chattgrupper.

Få personer med otillräckliga färdigheter använder dator i arbetet

Den tekniska utvecklingen har lett till att det ställs helt andra krav på färdigheter idag än vad det gjorde för tjugo år sedan. Inom många yrken idag behövs grundläggande färdigheter i att läsa, räkna och använda dator. Det finns dock skillnader mellan yrken när det gäller vilka typer av färdigheter som behövs och därmed används. Resultaten pekar på att det finns ett samband mellan kunskapsnivå och hur ofta man läser, skriver, räknar och använder dator i arbetet. Personer med högre kunskapsnivå använder i större utsträckning sina färdigheter ofta på arbetet jämfört med personer med lägre kunskapsnivåer. I det här sammanhanget motsvarar ofta mer än en gång i veckan.

Över hälften av personerna med goda eller höga färdigheter läser ofta inom sitt arbete. Detta kan jämföras mot nästan en fjärdedel av personerna i den svagaste gruppen.

¹³ OECD Skills Outlook 2013, sida 166

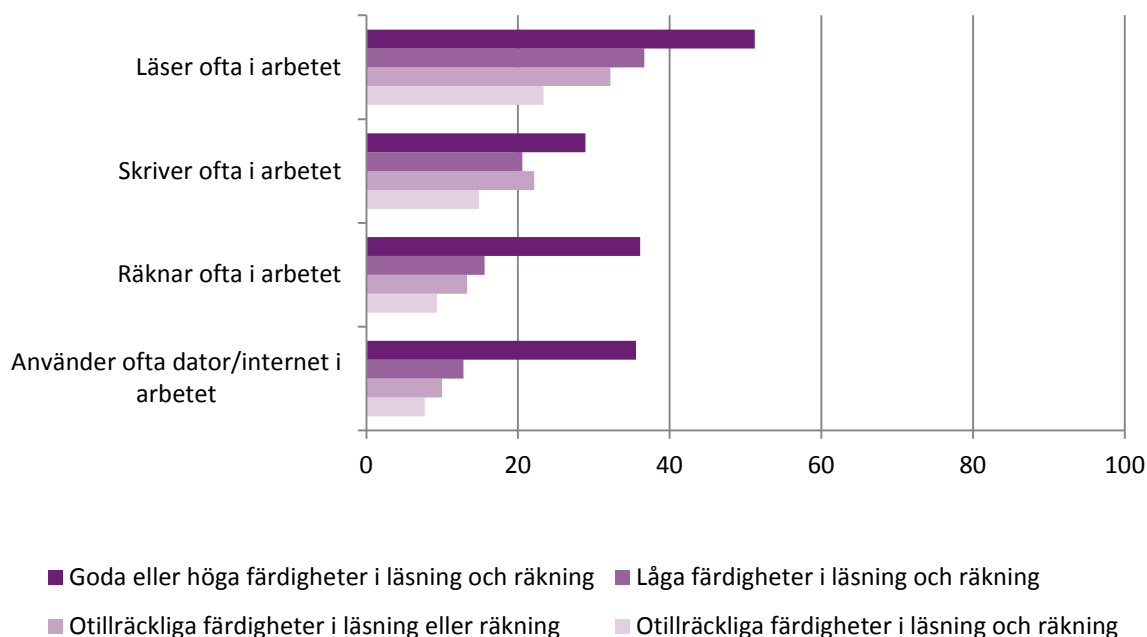
¹⁴ OECD Skills Outlook 2013, sida 166

Det kan finnas skillnader mellan personer med olika kunskapsnivå när det gäller vilken typ av läsning man utför i sitt arbete. Läsning täcker in ett stort spektrum av uppgifter från att läsa ett kort epost meddelande till att läsa en vetenskaplig rapport.

Dator används generellt sett inte lika ofta inom arbetet som läsning. Även när det gäller användningen av dator för att utföra en mängd olika arbetsuppgifter finns det skillnader mellan personer med olika nivå på färdigheter. Bland personer med goda eller höga färdigheter använder 36 procent dator ofta i sitt arbete. Motsvarande andelar för personer med låga färdigheter och personer med otillräckliga färdigheter är 12 procent respektive 8 procent.

Figur 3.6.1
Andel personer i åldern 16–65 år som ofta läser, skriver, räknar eller använder dator/internet inom arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent

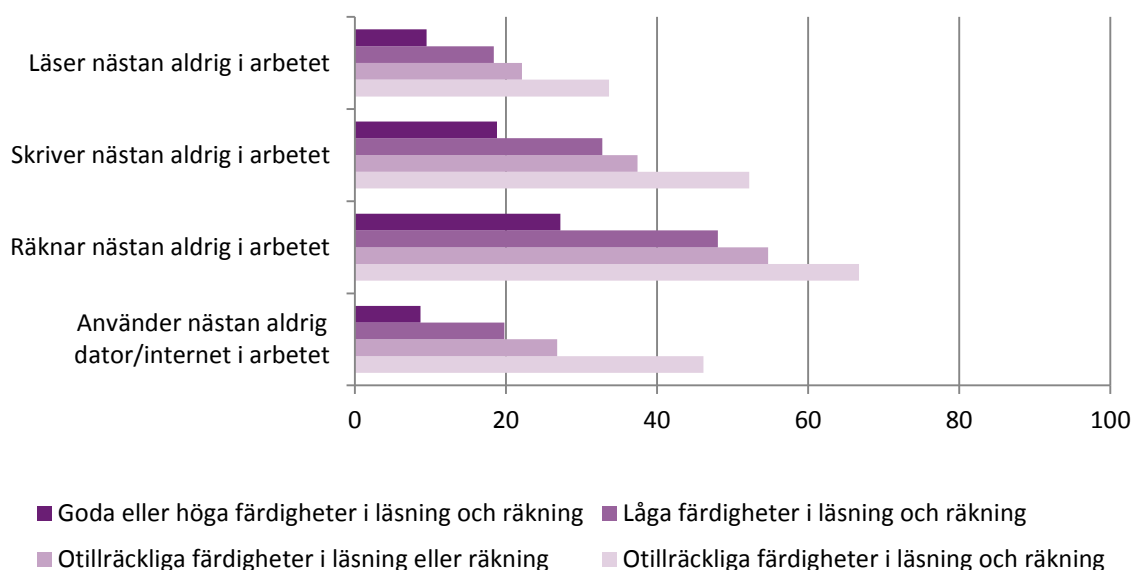
Källa: PIAAC 2011/2012

Mycket information som berör arbetslivet exempelvis från arbetsgivaren sprids idag via dator och internet. Det är därför av intresse att titta närmare på hur stora andelar som nästan aldrig använder dator eller internet i sitt arbete. För personer med otillräckliga färdigheter inom både läsning och räkning är det 46 procent som nästan aldrig använder dator eller internet i sitt arbete. Dessa personer finns i riskzonen för att inte få ta del av viktig information från arbetsgivaren. Bland personer med låga färdigheter är det en av fem som nästan aldrig använder dator eller internet i sitt arbete vilket kan jämföras med en av elva för personer i den starkaste gruppen.

Räkning används mer sällan i arbetet än övriga färdigheter. Två tredjedelar av personerna med otillräckliga färdigheter räknar nästan aldrig i arbetet. Detta kan jämföras med något mer än en fjärdedel för personer med goda eller höga färdigheter.

Figur 3.6.2
Andel personer i åldern 16–65 år som nästan aldrig läser, skriver, räknar eller använder dator/internet inom arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Personer med svaga färdigheter samarbetar ofta med kollegor

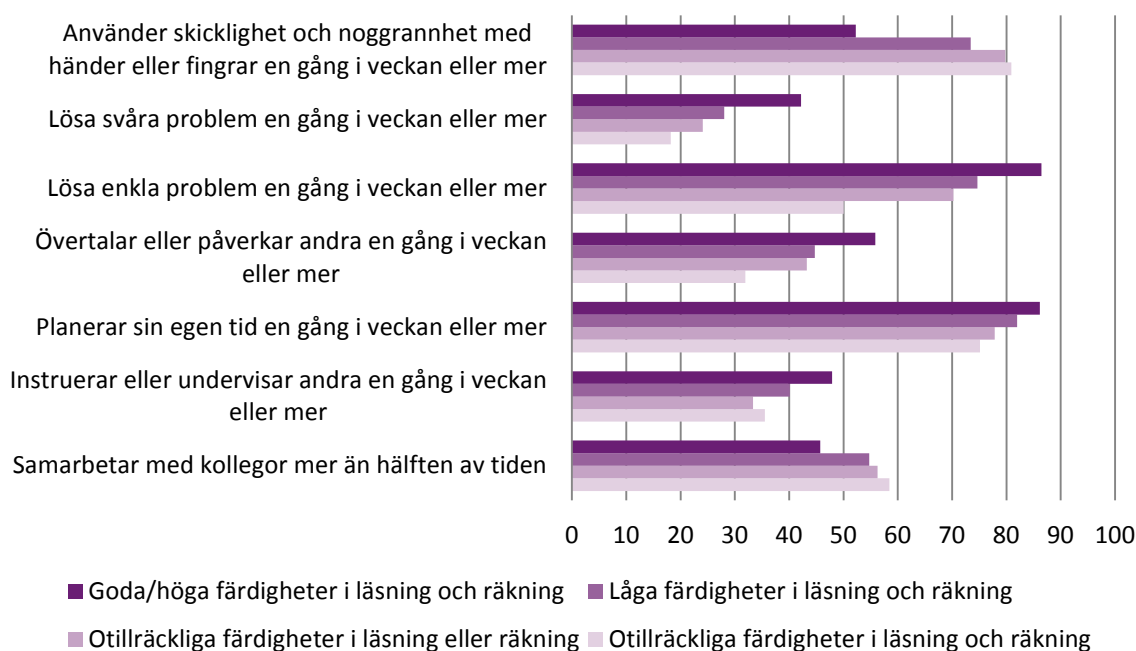
Olika typer av arbetsrelaterade färdigheter t.ex. kommunikativ förmåga och social kompetens kan många gånger vara minst lika viktigt för personers möjligheter inom arbetet som färdigheter i att läsa, räkna och använda dator. Forskningen har de senaste åren alltmer uppmärksammat så kallade icke-kognitiva färdigheter såsom självdisciplin, social kompetens, motivation och arbetsmoral. En svensk studie av Erik Lindqvist och Roine Westman har visat att bättre icke-kognitiva färdigheter bland unga minskar risken för arbetslöshet i vuxenlivet.¹⁵

Ett sätt att använda sin sociala kompetens är att samarbeta med kollegor. Resultaten från PIAAC indikerar att det är mer vanligt att samarbeta med kollegor mer än hälften av tiden för personer med otillräckliga färdigheter i läsning och räkning jämfört med personer med goda eller höga färdigheter. Bland personer i gruppen med lägst kunskapsnivå samarbetar närmare 60 procent med kollegor mer än hälften av tiden. Motsvarande andel för personer med goda eller höga färdigheter är 46 procent.

¹⁵ Lindqvist, Erik & Westman, Roine, 2009. "The Labor Market Returns to Cognitive and Noncognitive Ability: Evidence from the Swedish Enlistment

Även när det gäller att använda skicklighet och noggrannhet med händer eller fingrar är det mer vanligt för personerna med otillräckliga färdigheter att göra det minst en gång i veckan än för personer med goda eller höga färdigheter. Det omvända gäller för att lösa svåra eller enkla problem samt övertala eller påverka andra där personer med goda eller höga färdigheter genomför sådana uppgifter i större grad än personer med svaga färdigheter.

Figur 3.6.3
Andel personer i åldern 16–65 år som ofta använder yrkesrelaterade färdigheter i arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning
 Procent

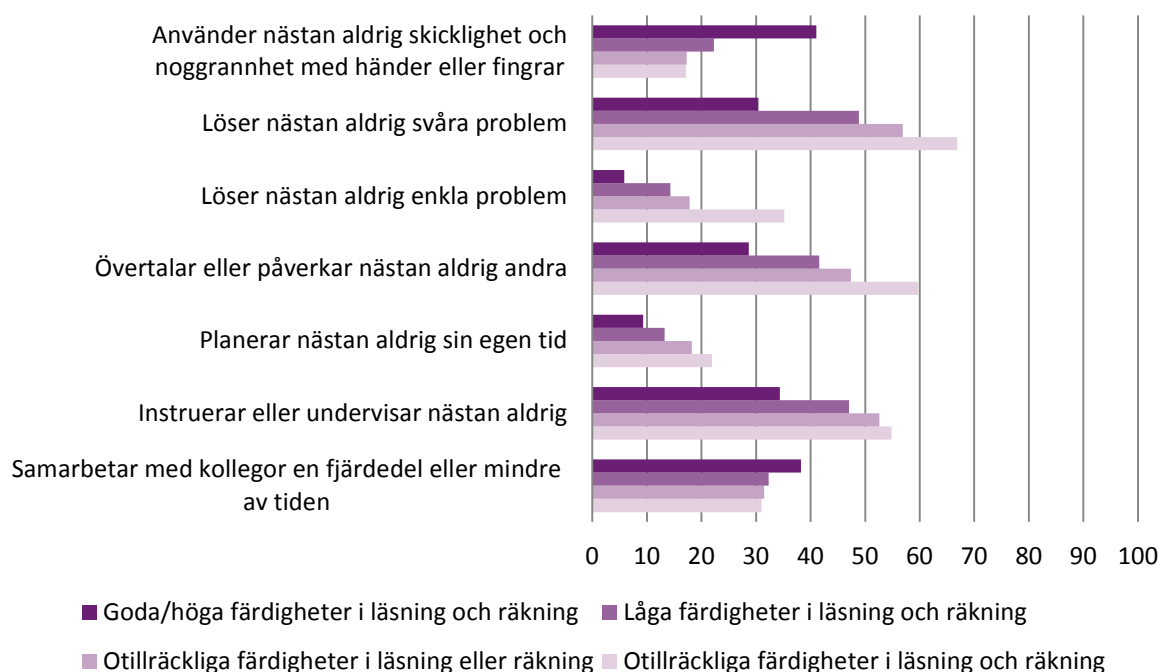

Källa: PIAAC 2011/2012

För att få en bild av hur arbetsrelaterade färdigheter används i arbetet är det av intresse att även titta på vilka som nästan aldrig använder olika typer av arbetsrelaterade färdigheter inom sitt arbete. Oavsett nivå på färdigheter så samarbetar mellan 30 och 40 procent med kollegor en fjärdedel eller mindre av tiden. Som tidigare konstaterats så är det förhållandevis vanligt att samarbeta med kollegor stor del av tiden oavsett vilken kunskapsnivå en person har.

När det gäller att lösa svåra problem så är det 66 procent av de med otillräckliga färdigheter i läsning och räkning som nästan aldrig utför denna typ av uppgift inom sitt arbete. Motsvarande andel är 30 procent för personer med goda eller höga färdigheter.

Figur 3.6.4
Andel personer i åldern 16–65 år som nästan aldrig använder yrkesrelaterade färdigheter i arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning
 Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

3.7 Jämförelser över tid

Innan PIAAC-undersökningen 2011-2012 har Sverige deltagit i en tidigare internationell undersökning i syfte att mäta läsfärdigheter, International Adult Literacy Survey (IALS) som genomfördes 1994. I tidigare kapitel har det visat sig att andelen personer i åldern 16 till 65 år med låga läsfärdigheter har ökat i jämförelse mot tidigare undersökning. För att spegla sysselsättningsgraden för personer med olika kunskapsnivåer i läsning är det av intresse att se om det finns skillnader i andel som har ett arbete eller studerar mellan åren 2011/2012 och 1994.

Ingen skillnad i andel som arbetar eller studerar

I detta avsnitt beskrivs utvecklingen av andel som huvudsakligen arbetar eller studerar mellan åren 1994 och 2011/2012 för personer i åldern 25 till 54 år. De yngre tas inte med eftersom de huvudsakligen studerar och för de äldre (55+) har sysselsättningsutvecklingen på arbetsmarknaden under de senaste decennierna sett väsentligt annorlunda ut än för övriga åldersgrupper.¹⁶ Andel av befolkningen i åldern 25 till 54 år som har ett arbete eller studerar ligger på ungefär samma nivå 2011/2012 som 1994 oavsett nivå på färdigheter.

För de med otillräckliga läsfärdigheter var det något över 65 procent som rapporterade att de huvudsakligen arbetade eller studerade under både 2011/2012 och 1994. Det finns inga statistiskt säkerställda skillnader mellan åren.

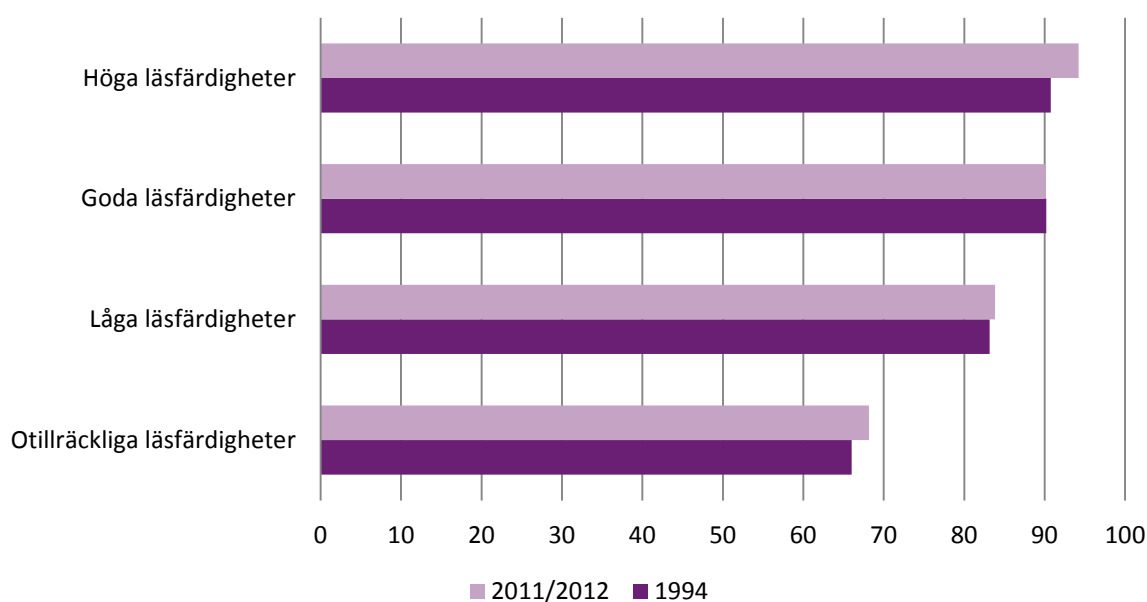
¹⁶ Rapport till finanspolitiska rådet 2014/1; Löner sysselsättning och inkomster – ökar klyftorna i Sverige? Sida 16

Det tycks inte som om möjligheterna att arbeta eller studera för personer i åldern 25 till 54 år med otillräckliga eller låga färdigheter har förändrats i någon större omfattning mellan åren 1994 och 2011/2012. Även när man tittar på andelen som huvudsakligen arbetar framgår det att andelen ligger på ungefär samma nivå 2011/2012 som 1994 oavsett nivå på färdigheter. För personer med lägst kunskapsnivå låg andelen som huvudsakligen arbetade på 58 procent år 1994, vilket kan jämföras med 60 procent 2011/2012. Den lilla ökningen mellan åren är inte statistiskt säkerställd.

Figur 3.7.1

Andel personer i åldern 25–54 år som huvudsakligen arbetar eller studerar, efter kunskapsnivå i läsning

Procent

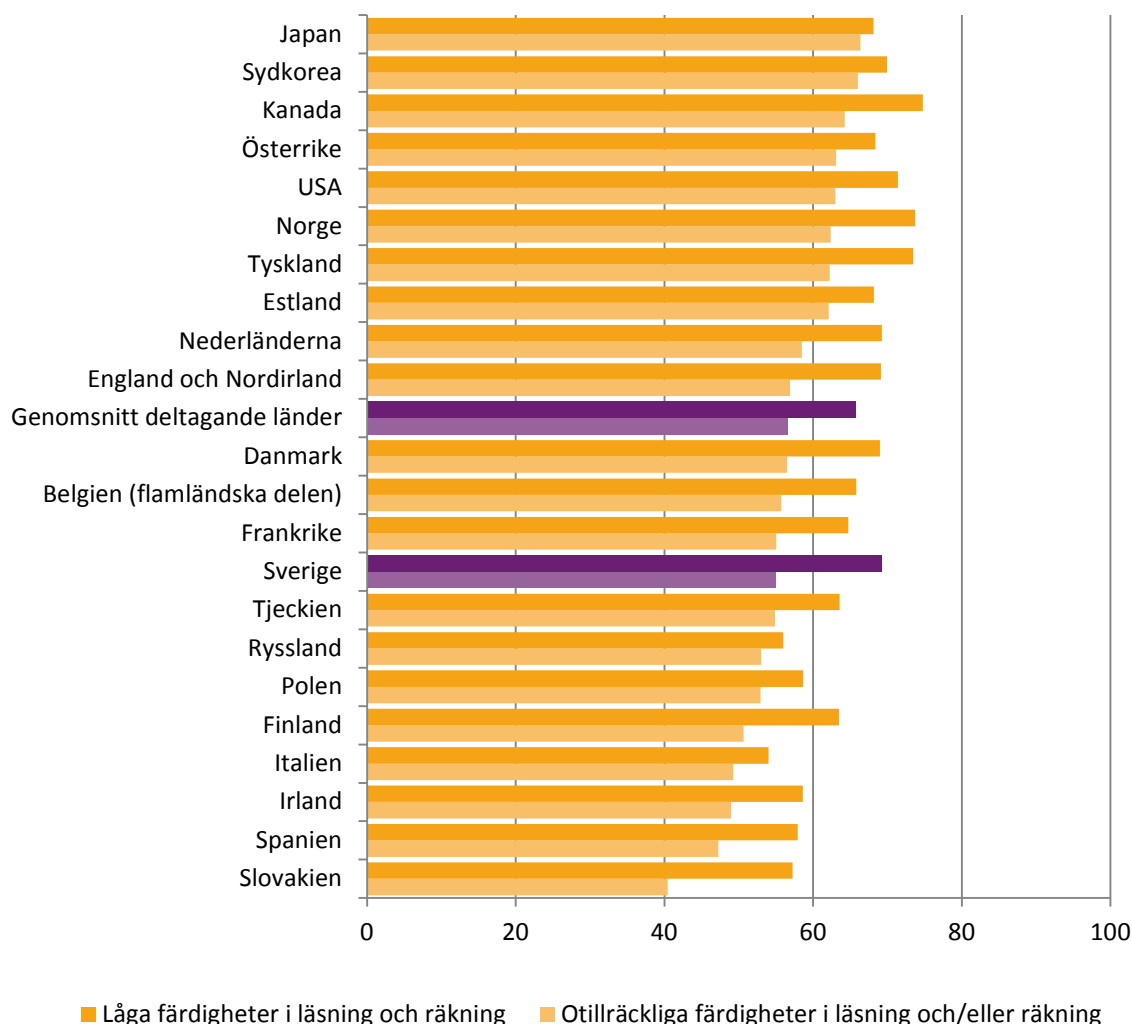
Källa: PIAAC 2011/2012

3.8 Internationella jämförelser

Det är av intresse att titta på om det finns skilda förutsättningar mellan olika länder när det gäller möjligheter att ha ett arbete för personer med otillräckliga eller låga färdigheter i läsning och/eller räkning. Resultaten från PIAAC pekar på att det finns vissa skillnader mellan länder.

Sverige ligger ungefär som genomsnittet för samtliga deltagande länder i PIAAC när det gäller andelen som har ett arbete av de med otillräckliga respektive låga färdigheter. De länder som verkar lyckas bäst med att skapa arbetstillfällen för personer med otillräckliga färdigheter är Sydkorea och Japan. Även i Norge är andelen som har ett arbete bland de med otillräckliga färdigheter högre än i Sverige. Danmark och Finland ligger på ungefär samma nivå som Sverige. De länder som har lägst andelar med ett arbete är Spanien och Slovakien.

Figur 3.8.1
Andel personer i åldern 16–65 år med otillräckliga respektive låga färdigheter i läsning och/eller räkning som har ett arbete, efter land
 Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

I OECD:s internationella rapport poängteras att Sverige tillsammans med övriga nordiska länder och Nederländerna har lyckats bra när det gäller att erbjuda utbildning till personer med otillräckliga respektive låga färdigheter.¹⁷ Resultat från undersökningen om vuxnas deltagande i utbildning och PIAAC visar att personer med lång utbildning och goda eller höga färdigheter i större utsträckning deltar i utbildning och kurser under en 12-månaders period än personer med kort utbildning och svaga färdigheter.

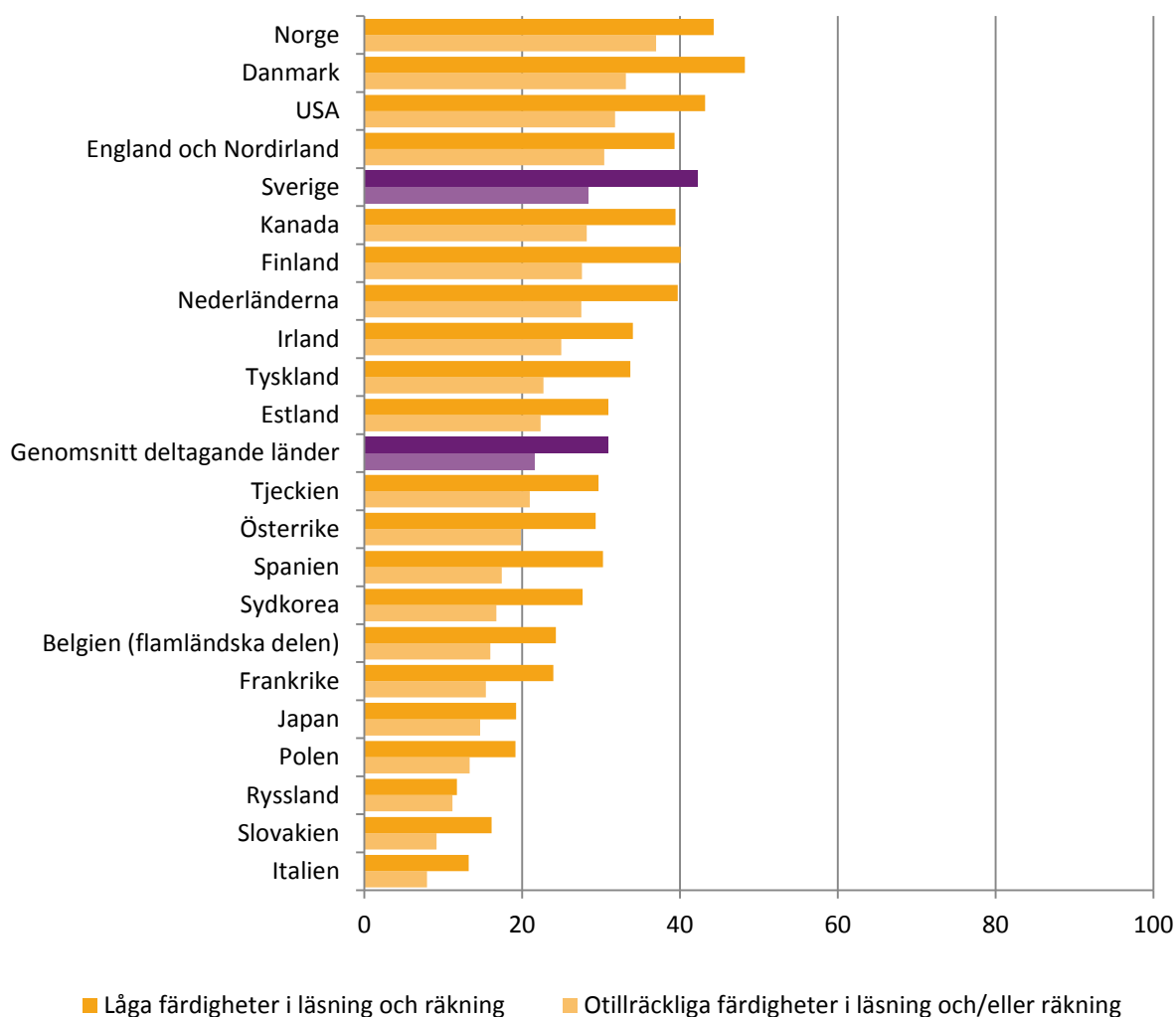
¹⁷ OECD (2013) Skilled for life? Key findings from the survey of Adult Skills, sida 16

Deltagande i vidareutbildningar kan hjälpa till att utveckla färdigheter hos personer med otillräckliga eller låga färdigheter. För att ge en bild av möjligheter till utbildning för personer med låga kunskapsnivåer tittar vi på andel deltagare i yrkesrelaterad utbildning under en 12-månaders period för de med de lägsta kunskapsnivåerna.

Det är förhållandevis små andelar av de med otillräckliga färdigheter inom läsning och/eller räkning som har deltagit i någon form av yrkesrelaterad utbildning under en 12- månaders period. Detta gäller i samtliga länder och andelen deltagare varierar mellan 37 procent i Norge och 8 procent i Italien. Danmark ligger tätt efter Norge följt av Sverige och Finland som också ligger något över genomsnittet för samtliga deltagande länder när det gäller andelen som deltagit i yrkesrelaterad utbildning. Andelen deltagare är förhållandevis hög även i USA samt England och Nordirland.

För de med låga färdigheter i läsning och räkning är andelen deltagare i yrkesrelaterad utbildning högst i Danmark, där närmare hälften har deltagit. Sverige, Norge och USA har också höga andelar som deltagit i yrkesrelaterad utbildning av de med låga färdigheter då något mer än fyra av tio har deltagit i dessa länder. I genomsnitt för samtliga deltagande länder har tre av tio med låga färdigheter deltagit i yrkesrelaterad utbildning.

Figur 3.8.2
Andel personer i åldern 16–65 år med otillräckliga respektive låga färdigheter i läsning och/eller räkning som har deltagit i någon utbildning av yrkesrelaterade skäl under en 12-månaders period, efter land
 Procent

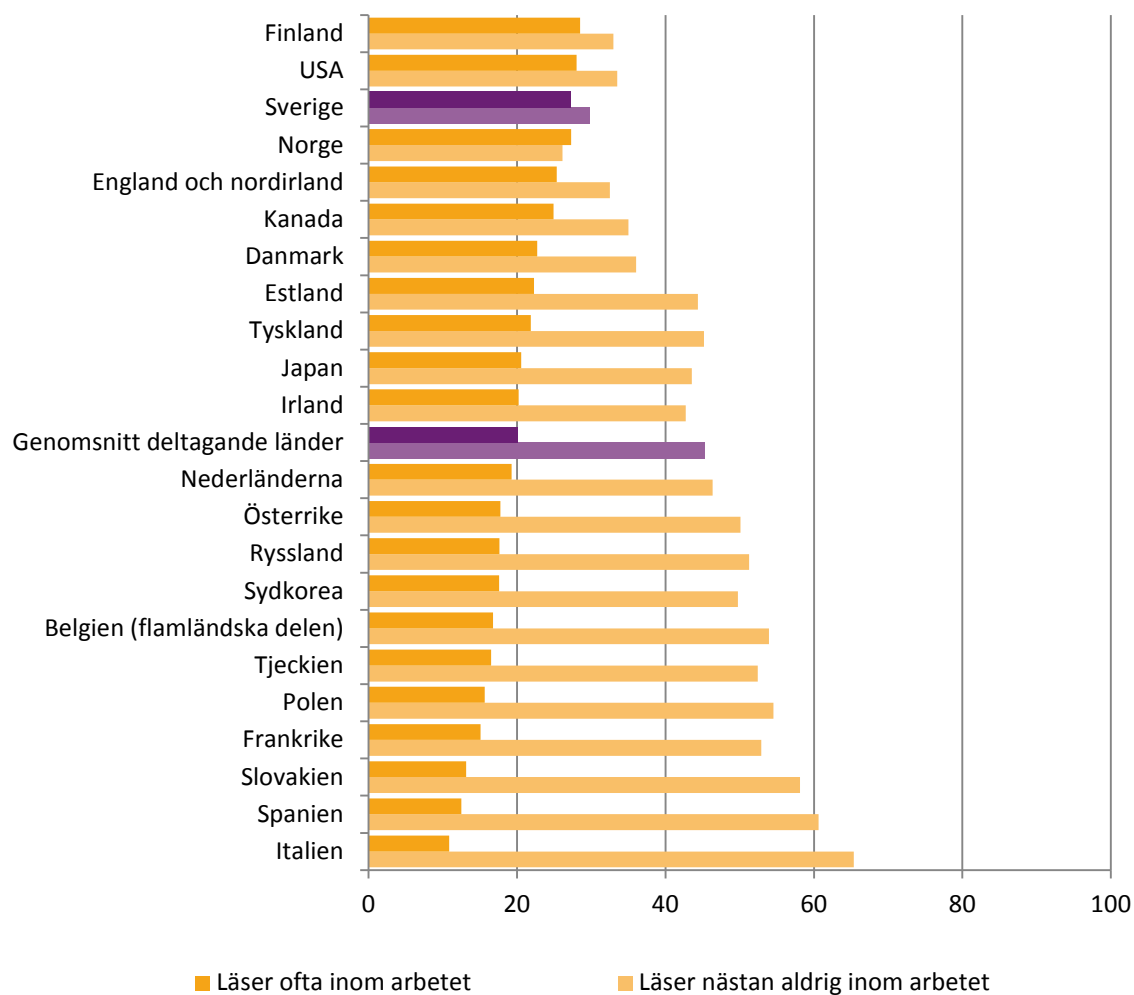

Källa: PIAAC 2011/2012

Det är ganska vanligt i Sverige att läsa ofta i arbetet bland personer med otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning. Andelen som läser ofta bland de med bristfälliga kunskaper i Sverige är något högre än en fjärdedel. Även Finland, USA och Norge ligger över genomsnittet när det gäller andelen som läser ofta i arbetet bland de med otillräckliga färdigheter.

Resultaten visar även att andelen personer med de svagaste färdigheterna som nästan aldrig läser i arbetet är lågt i Sverige i ett internationellt perspektiv. I Sverige är det 30 procent som nästan aldrig läser i arbetet av de med bristfälliga kunskaper. Detta kan jämföras mot genomsnittet för samtliga deltagande länder som ligger på 45 procent.

Figur 3.8.3
Andel personer i åldern 16–65 år med otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning som läser ofta respektive nästan aldrig i arbetet, efter land
 Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

4 Hur klarar sig riskgrupperna utanför arbetet?

Kunskaper i att läsa, räkna och använda dator är inte fastställda en gång för alla utan förbättras eller tappas bort beroende av om och hur de används. OECD:s internationella rapport visar att användningen av färdigheter i arbetet såväl som på fritiden är ett sätt att behålla och utveckla sina förmågor. Även annan forskning har visat att läsfärdigheter har ett starkt samband med hur mycket man läser i arbetet och i andra sammanhang.¹⁸ Detta kan även uttryckas som att vuxna som läser mer blir bättre på att läsa och är man bättre på att läsa så läser man ännu mer.

Det huvudsakliga syftet med detta kapitel är att beskriva de svaga och starka grupperna utifrån hur aktiva de är i sin vardag, utanför arbetet, när det gäller att läsa, skriva, räkna och att använda dator och internet.

Färdigheter kan även ha ett samband med den sociala situationen, inställningen till samhället och den politiska processen. I de avslutande avsnitten granskas sambanden mellan svaga och starka färdigheter och hälsotillstånd, samhällsengagemang och tillit.

4.1 Läsa, skriva, räkna och använda dator/internet utanför arbetet

Generellt visar resultaten från PIAAC på starka samband mellan användandet av läsning och räkning utanför arbetet och kunskapsnivåer, även när man har tagit hänsyn till skillnader i utbildningsnivå.¹⁹ Ibland är läsandet och räknandet utanför arbetet till och med mer avgörande för själva kunskapsnivån än hur aktivt man använder dessa färdigheter på arbetet.

”Läsning” utanför arbetet innefattar i stort sett allt man läser oavsett om det är på papper eller datorskärm. Till exempel innefattas böcker (skönlitteratur och facklitteratur), bruksanvisningar, manualer, brev och e-post, tidningar och artiklar men även fakturor eller andra ekonomiska redovisningar, diagram, kartor och tabeller.

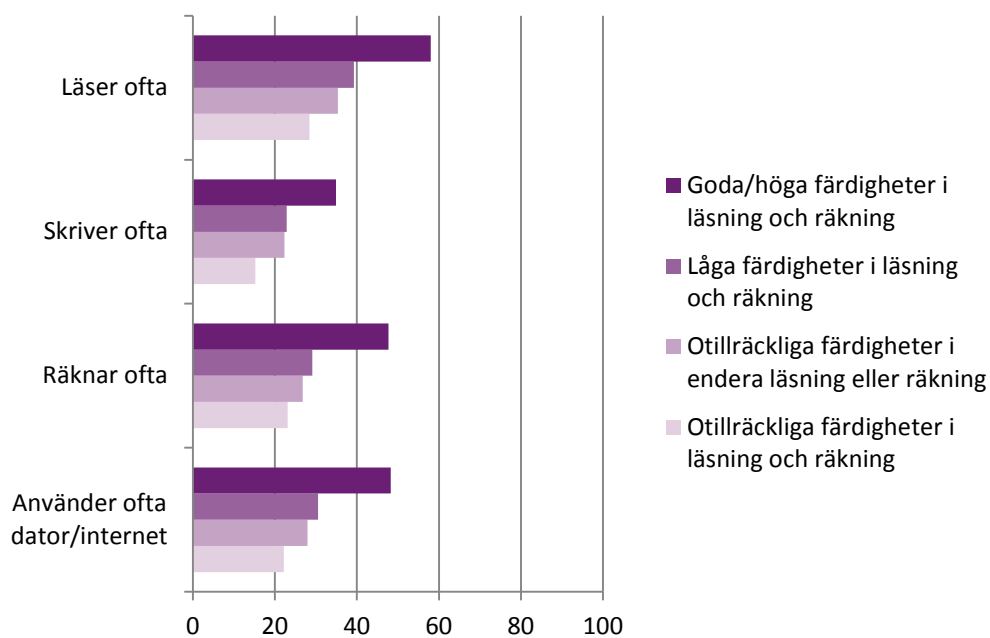
Att räkna utanför arbetet innefattar också ett brett spektrum av aktiviteter som innehåller siffror eller numerisk information. Det kan handla om att räkna fram priser, kostnader eller budgetar, använda bråktal, decimaler eller procent, göra diagram eller tabeller eller att använda enkel eller mer avancerad matematik eller statistik.

På liknande vis handlar skrivande utanför arbetet om många olika saker, som att skriva e-post, rapporter, artiklar eller att fylla i formulär.

¹⁸ Desjardins (2003). Determinants of Literacy Proficiency: A Lifelong-lifewide Learning Perspective. *International Journal of Educational Research*, Vol. 39.

¹⁹ OECD Skills Outlook (2013), p 216

Figur 4.1.1
Andel personer i åldern 16–65 år som ofta läser, skriver, räknar eller använder dator/internet utanför arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning
Procent

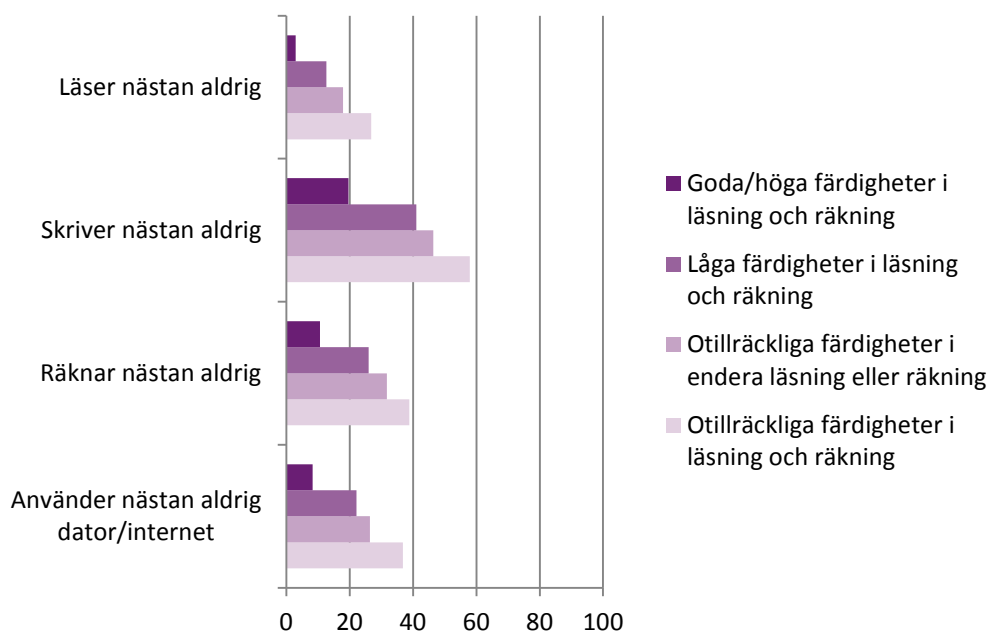

Källa: PIAAC 2011/2012

Figur 4.1.2

Andel personer i åldern 16–65 år som nästan aldrig läser, skriver, räknar eller använder dator/internet utanför arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Många läser ofta utanför arbetet

Bland dem som presterar högt inom läsning och räkning är det vanligt att ofta läsa utanför arbetet, motsvarande mer än en gång i veckan. Detta resultat är kanske inte förvånande. Det kan däremot vara överraskande att även bland de som har otillräckliga färdigheter i att både läsa och räkna är det många (närmare 30 procent) som läser mer än en gång i veckan. Eftersom det handlar om läsning i vid mening kan det till exempel handla om att ta del av samhällsinformation på svenska.

Räkning följer samma mönster, dvs. en stor andel, närmare 50 procent, av de som har goda eller höga färdigheter räknar ofta utanför arbetet. Bland personer i den svagaste gruppen är det en mindre andel, drygt 20 procent, som räknar utanför arbetet mer än en gång i veckan.

Att skriva på fritiden är mindre vanligt än att läsa och räkna, men följer i övrigt samma mönster som för läsning och räkning.

Bland de som befinner sig i den svagaste gruppen och uppvisar otillräckliga läs- och räknefärdigheter, är det betydande andelar som nästan aldrig ägnar sig åt aktiviteter som i vid mening innebär att man läser, räknar och skriver utanför arbetet. Detta är speciellt tydligt när det gäller att skriva, där närmare 60 procent uppger att de nästan aldrig skriver privat eller hemma. Däremot är det mycket få bland de som har goda eller höga färdigheter som nästan aldrig läser utanför arbetet, drygt 10 procent som nästan aldrig räknar och 20 procent som nästan aldrig skriver utanför arbetet.

Bland dem med otillräckliga färdigheter i läsning och räkning finns skillnader mellan kvinnor och män och det är en högre andel kvinnor som nästan aldrig läser, skriver eller räknar.

Det sammantagna mönstret verkar tyda på att de som är högpresterande i att läsa och räkna även använder färdigheter utanför arbetet i ganska hög utsträckning medan de som har bristfälliga kunskaper i att läsa och räkna inte heller läser, räknar eller skriver på fritiden. Detta skulle i så fall kunna bidra till att befästa skillnader i kunskapsnivåer mellan högpresterande och riskgrupper, eftersom användandet utanför arbetet har visat sig vara viktigt när det gäller att utveckla och behålla färdigheter.

Sex av tio med otillräckliga färdigheter använder nästan aldrig dator och internet på fritiden

Tillgången till, och användningen av, datorer både hemma och i arbetet, har ökat kraftigt sedan slutet av 1990-talet och en stor andel av de svenska hushållen har tillgång till internet i hemmet²⁰. Samtidigt som datoranvändningen är hög och många klarar sig bra i det digitaliserade samhället, finns det grupper i befolkningen som har mycket begränsade kunskaper i att använda dessa verktyg för att komma åt och använda information.

Med datoranvändning avses i PIAAC ett brett område där smarta telefoner och surfplattor ingår.

Även användandet på t.ex. internetcaféer eller bibliotek räknas in, och vitt skilda användningsområden som e-post, söka information på internet, utföra transaktioner, använda kalkyl- eller ordbehandlingsprogram, delta i diskussioner på internet, chattgrupper osv.

Att använda dator utanför arbetet följer i stort sett samma mönster som att räkna. Närmare hälften av de som har goda eller höga färdigheter använder ofta dator utanför arbetet. Motsvarande andel i den svagaste gruppen är två av tio personer.

När det gäller datoranvändandet utanför arbetet finns det inga skillnader mellan kvinnor och män bland personer med goda eller höga färdigheter. I den svagaste gruppen däremot är det en större andel kvinnor som nästan aldrig använder dator privat och mindre andel som använder dator ofta.

4.2 Läsna böcker utanför arbetet

Litteraturutredningen 2012²¹ visade en bild av Sverige som ett land där litteraturen är stark och där det ges ut massvis av nya böcker. Samtidigt konstaterades dock stora skillnader i läsningar mellan olika grupper i befolkningen. Flickor läser mer än pojkar, kvinnor betydligt mer än män och högtbildade mer än lågutbildade. Det går att utläsa en tydlig nedgång under senare år, främst bland unga.

När det gäller att läsa böcker, skönlitteratur eller facklitteratur, utanför arbetet finns möjlighet att analysera situationen både utifrån PIAAC och Undersökningarna av levnadsförhållanden, ULF/SILC.

²⁰ Adult Education Survey 2012, SCB

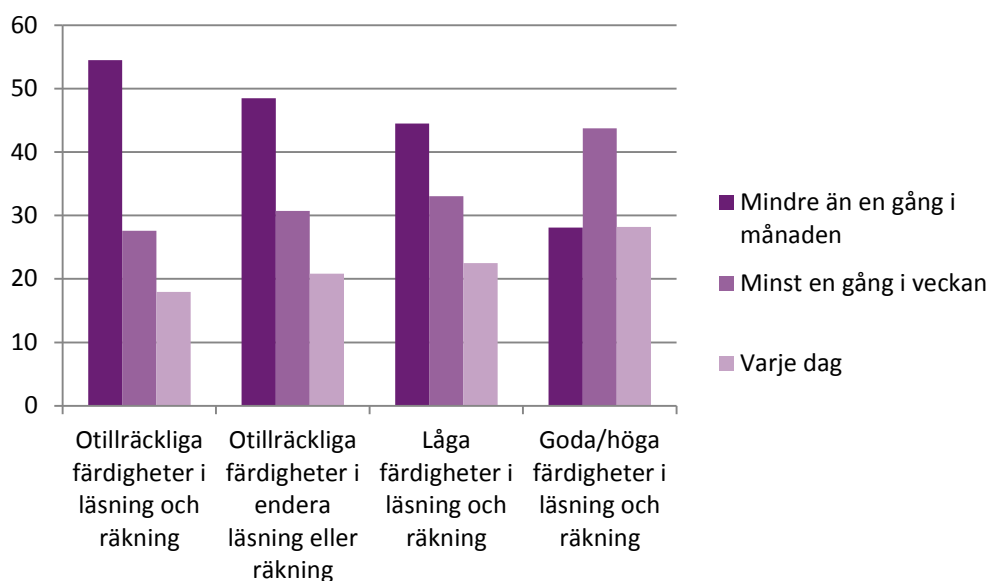
²¹ SOU 2012:65

Resultaten från PIAAC visar på en delad verklighet när det gäller bokläsandet. Liksom i tidigare avsnitt kan man slå fast att personer i alla kunskapsnivåer läser. Även i gruppen med sämst färdigheter läser nästan hälften böcker minst en gång i veckan eller oftare. Bokläsandet ökar med nivån på färdigheterna. Bland de med goda eller höga färdigheter är det över 70 procent som läser böcker minst en gång i veckan eller varje dag.

Samtidigt framgår att det finns skillnader bland de vuxna. Mer än hälften av personerna med otillräckliga färdigheter uppger att de mycket sällan läser böcker vilket kan jämföras med knappt tre av tio bland de med högst färdigheter.

Inom alla kunskapsnivåer är det en märkbart högre andel bland männen än kvinnorna som sällan läser böcker. För män med otillräckliga eller låga färdigheter är det runt 60 procent som läser böcker mindre än en gång i månaden. Bland män med goda eller höga färdigheter är andelen runt 35 procent. I den svagaste gruppen läser ungefär hälften av kvinnorna mindre än en gång i månaden. I övriga grupper är andelen kvinnor som sällan läser böcker ungefär hälften av männens andel.

Figur 4.2.1
Andel personer i åldern 16–65 år, efter hur ofta personen läser böcker och kunskapsnivå i läsning och/eller räkning
Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Om man tittar på bokläsandet såsom det presenteras i ULF/SILC visar sig ett mönster som liknar resultaten från PIAAC. Att läsa böcker varje vecka är vanligare ju högre utbildningsnivå man har, och inom varje utbildningsnivå är det vanligare att kvinnor läser böcker än att män gör det.

Bland personer med förgymnasial utbildning läser 23 procent av männen och 41 procent av kvinnorna böcker varje vecka, jämfört med 45 procent av männen och 55 procent av kvinnorna med eftergymnasial utbildning.

4.3 Användning av dator och internet för att söka kunskap och göra transaktioner

Allt fler funktioner i samhället och i vardagen kräver att man ska klara av att hantera dator och internet. Formerna för informationsspridning och kommunikation har förändrats. Allt fler använder mobilen för att koppla upp sig på internet. Nya tjänster tillkommer, som systemet med "appar" eller e-handel som förändrar hur vi köper varor och tjänster.

I följande avsnitt ska vi titta närmare på två aspekter av datoranvändande utanför arbetet; att söka kunskap och information samt att göra transaktioner.

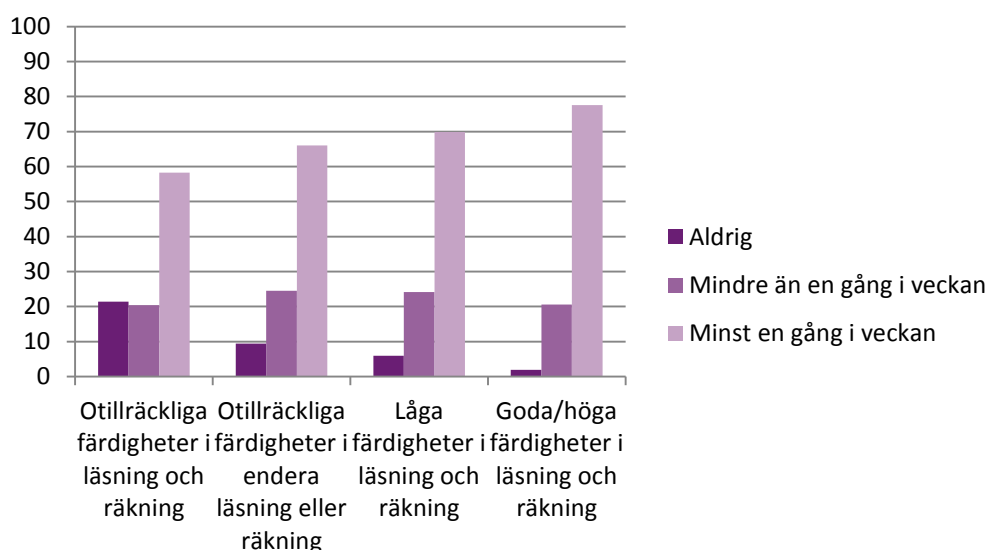
Vanligt att söka kunskap och information via dator och internet

Över åren har internet blivit en allt viktigare källa till information och många använder internet i sin vardag för att söka kunskap. En mycket hög andel av Sveriges befolkning använder sig av internet på detta sätt minst en gång i veckan eller oftare. Andelen är högst bland personer med goda eller höga läs- och räknefärdigheter, närmare 80 procent, att jämföra med närmare 60 procent bland de med otillräckliga kunskaper i att läsa och räkna. Det mest slående resultatet handlar om de som aldrig söker kunskap via dator och internet. I gruppen med mycket svaga färdigheter är andelen runt 20 procent.

Bland de högpresterande är den i stort sett obefintlig. Resultaten indikerar att det finns personer med otillräckliga färdigheter som riskerar att stå utanför informationssamhället.

Figur 4.3.1

Andel personer i åldern 16–65 år, efter hur ofta personen använder dator och internet för att söka information och kunskapsnivå i läsning och/eller räkning
Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Även ULF/SILC beskriver användandet av internet på fritiden för att söka information. Också här visas på ett högt användande generellt. 64 procent av kvinnorna och 70 procent av männen använder internet så gott som dagligen för att söka efter något, ladda ner saker, titta på bilder eller lyssna på musik.

Skillnaderna som konstaterades mellan låg- och högpresterande i PIAAC styrks genom liknande skillnader mellan personer med olika lång utbildning i ULF/SILC. Det är mindre vanligt att dagligen söka information på internet bland personer som har en förgymnasial utbildningsnivå jämfört med de som har en gymnasial eller eftergymnasial utbildning (ca 56 procent för de som har förgymnasial utbildning jämfört med 74 procent för högre utbildningsnivåer). Det är också vanligare att män använder internet dagligen än att kvinnor gör det, oavsett utbildningsnivå.

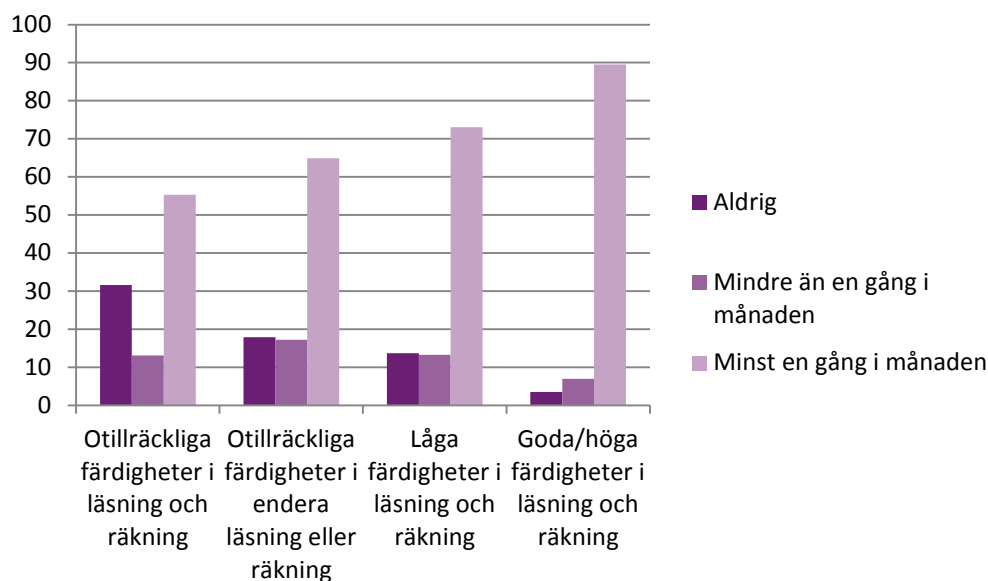
Nästan alla med goda eller höga färdigheter genomför transaktioner via dator

Att genomföra transaktioner av olika slag via internet har blivit allt vanligare men alla betalar inte sina räkningar via internet. Tidigare studier visar att t.ex. ålder spelar in och många bland de äldre betalar inte online utan går oftare till banken.²² Även PIAAC visar på stora skillnader mellan grupper i befolkningen när det gäller att använda internet utanför arbetet för denna typ av tjänster.

Figur 4.3.2

Andel personer i åldern 16–65 år, efter hur ofta personen använder dator och internet för transaktioner och kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

De allra flesta, 90 procent, bland personer som har goda eller höga färdigheter i att läsa och räkna gör transaktioner via internet minst en gång i månaden. Att göra betalningar via nätet är däremot inte lika utbrett bland de som har otillräckliga färdigheter. Ändå är det 55 procent i den svagaste gruppen som gör sina månadsbetalningar via dator och internet.

²² Svenskarna och Internet 2012. Olle Findahl, Stiftelsen för internetinfrastruktur

Tre av tio i samma grupp använder aldrig internet för transaktioner. Bland de sistnämnda är det betydligt fler kvinnor än män.

I ULF/SILC framgår ett liknande resultat. De flesta som har en hög utbildningsnivå använder internet för att betala räkningar, beställa, boka eller handla minst en gång i månaden (88 procent). Det är mindre vanligt att personer med förgymnasial utbildningsnivå använder internet på samma vis (66 procent). Det finns en tydlig skillnad mellan könen. Män använder internet till betalningar i större utsträckning än vad kvinnor gör, oavsett utbildningsnivå.

4.4 Hälsa

Fler i riskgruppen upplever att hälsan inte är god

Vuxna som har otillräckliga eller låga färdigheter har i många fall en sämre anknytning till arbetsmarknaden, en sämre social situation och sämre hälsa. I PIAAC finns möjlighet att uppskatta även de senare faktorernas samband med grundläggande färdigheter. Bland annat bedömer deltagarna i undersökningen sitt allmänna hälsotillstånd på en femgradig skala; utmärkt, mycket gott, gott, någorlunda eller dåligt.

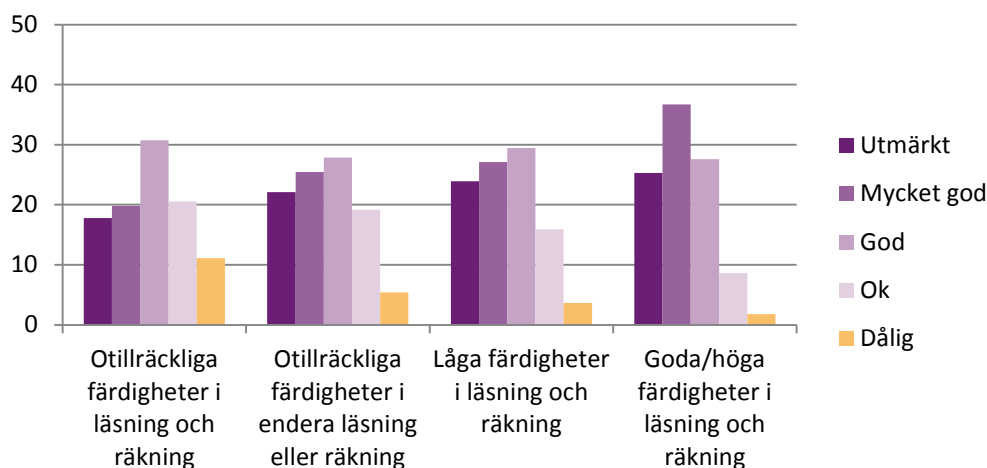
I allmänhet visar PIAAC att det finns ett tydligt samband mellan självupplevd hälsa och färdigheter i att läsa, räkna och använda dator/internet. Bättre färdigheter och bättre hälsa verkar gå hand i hand. Det är möjligt att hälsan påverkar testsituationen så att resultaten i att läsa och räkna påverkas. Det är också möjligt att ett sämre hälsotillstånd är en konsekvens av att man har svårt att läsa och ta till sig i information som innehåller hälsorekommendationer eller berör friskvård, livsstil osv.

Det är vanligare att personer med otillräckliga färdigheter i både läsning och räkning rapporterar problem med hälsan än att övriga gör det. Tre av tio i den svagaste gruppen har en hälsa som inte upplevs som god, jämfört med en av tio i gruppen med goda eller höga färdigheter. På motsvarande vis är det vanligare bland de med goda eller höga färdigheter än bland övriga att ha ett mycket gott hälsoläge.

Bland kvinnor med otillräckliga färdigheter upplever 15 procent att de har en dålig hälsa jämfört med 6 procent av männen.

Figur 4.4.1
Andel personer i åldern 16–65 år, efter personens upplevelse av sin egen hälsa och kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Vid en jämförelse med ULF/SILC framkommer ett samband mellan hälsa och utbildningsnivå som pekar i samma riktning som resultaten från PIAAC. Det är vanligare att personer med eftergymnasial utbildning uppger att de har ett gott hälsotillstånd (90 procent), än personer med förgymnasial utbildning (78 procent). Totalt sett upplever de allra flesta att de har en bra hälsa medan endast 3 procent av männen och 5 procent av kvinnorna uppger att de har dålig hälsa.

4.5 Samhällsengagemang

Förutom de samband som redan visats mellan socioekonomiska faktorer och färdigheter i att läsa, räkna och lösa problem har forskare också visat på vikten av helt andra faktorer. Otillräckliga färdigheter kan även ha ett samband med den sociala situationen och deltagandet i samhället. I följande avsnitt granskas några sådana faktorer närmare.

Ju bättre färdigheter, ju mer aktivt deltagande i ideellt arbete

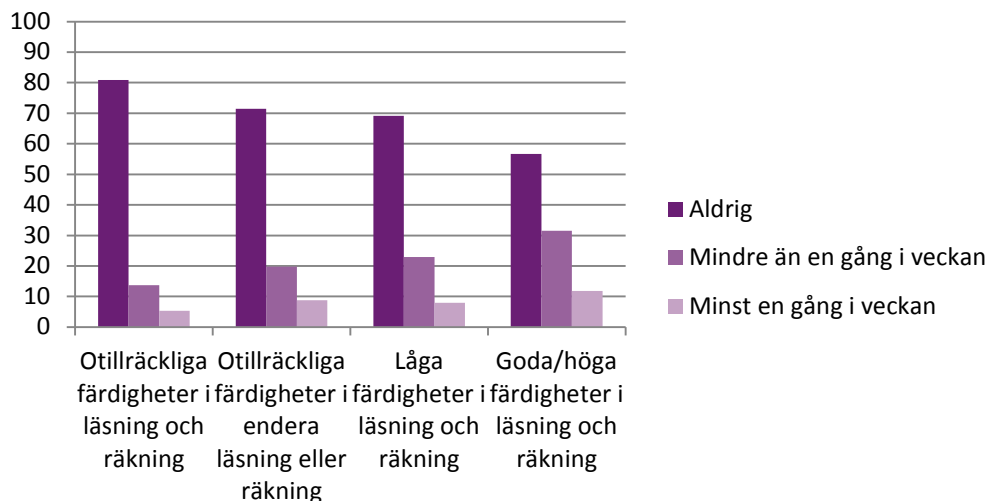
Deltagarna i PIAAC har fått ange hur ofta de under de senaste 12 månaderna har arbetat ideellt för välgörenhets- eller ideella organisationer. Det handlar om att aktivt delta i styrelsearbete eller till exempel som ledare i ideella föreningar.

Man kan konstatera ett samband mellan deltagande i föreningsliv och kunskapsnivå. En stor andel, 80 procent, av personerna i gruppen med otillräckliga färdigheter i både läsning och räkning deltar aldrig i ideellt arbete. Andelen bland personer med goda eller höga färdigheter som aldrig deltar är betydligt lägre, 57 procent. Att med någon regelbundenhet delta i föreningsarbete är ungefär dubbelt så vanligt bland personer med goda eller höga färdigheter som bland de som tillhör den svagaste gruppen.

Bland personer med otillräckliga färdigheter i att läsa och/eller skriva är det fler bland männen som är aktiva i föreningar än bland kvinnorna.

Figur 4.5.1
Andel personer i åldern 16–65 år, efter deltagande i ideellt arbete och kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Från ULF/SILC finns information om aktivitet i föreningar och sambandet med utbildningsnivå.

Man skiljer här på att vara aktiv som t.ex. tränare eller ledare i en idrotts- eller friluftsförening eller att delta aktivt i en kultur-, musik-, dans- eller teaterförening. Resultaten visar liksom PIAAC att det totalt sett inte är speciellt stora andelar av befolkningen som deltar aktivt i föreningslivet. Det finns ett samband mellan aktivitet och utbildningsnivå som visar samma riktning som resultaten från PIAAC, om än inte lika tydligt.

När det gäller deltagande i idrottsföreningar finns en skillnad mellan könen; 17 procent av männen och 11 procent av kvinnorna mellan 16 och 65 år är aktiva. Deltagandet i någon form av kulturell förening ligger generellt på en lägre nivå och 4 procent av männen mot 5 procent av kvinnorna är aktiva.

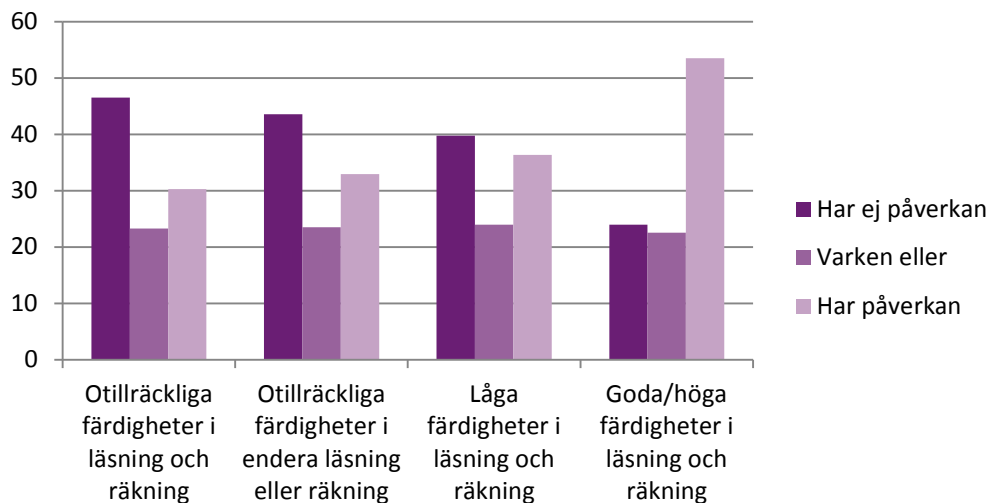
Stora skillnader i tilltro till samhället och tillit till andra

Genom olika frågor har PIAAC uppskattat personers inställning till samhället, uttryckt som möjlighet till påverkan och tillit till andra människor.

Deltagarna har t.ex. fått ange i vilken mån de upplever sig ha ett inflytande när det gäller beslutfattande i samhället. Att människor upplever att de kan påverka politiska beslut är en av grunderna i en demokrati. Det bör noteras att 45 procent av de med svagast färdigheter inte anser att de har någon påverkan. Bland personer med goda eller höga färdigheter är andelen ungefär hälften så stor. När man vänder på resonemanget framkommer att mer än hälften i gruppen med starka färdigheter upplever att de kan påverka att jämföra med tre av tio bland personer med otillräckliga eller låga färdigheter.

Kvinnor har mer tillit än män; fler upplever att de har inflytande över beslut i samhället. Bland personer i den svagaste gruppen syns dock inte denna skillnad.

Figur 4.5.2
Andel personer i åldern 16–65 år, efter hur de upplever sitt inflytande över politiska beslut och kunskapsnivå i läsning och/eller räkning
 Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Förutom tillit till samhället och de egna möjligheterna att påverka beslutsfattandet finns även en koppling mellan färdigheter och hur man litar på andra människor i ens närhet.

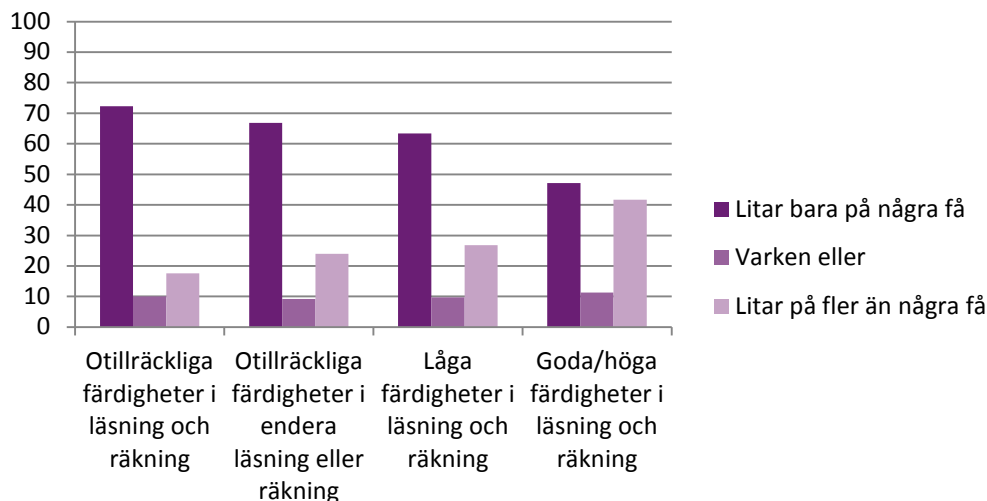
Drygt 70 procent bland personerna i den svagaste gruppen anser att man bara kan lita på några få och knappt 20 procent litar på fler personer. De med goda eller höga färdigheter har en större tillit till andra människor och drygt 40 procent menar att man kan lita på fler än några få personer.

Den enda skillnad som framkommer mellan kvinnor och män består i att en större andel kvinnor i den starkaste gruppen litar på fler än några få personer.

Figur 4.5.3

Andel personer i åldern 16–65 år, efter i vilken utsträckning de litar på andra människor och kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent

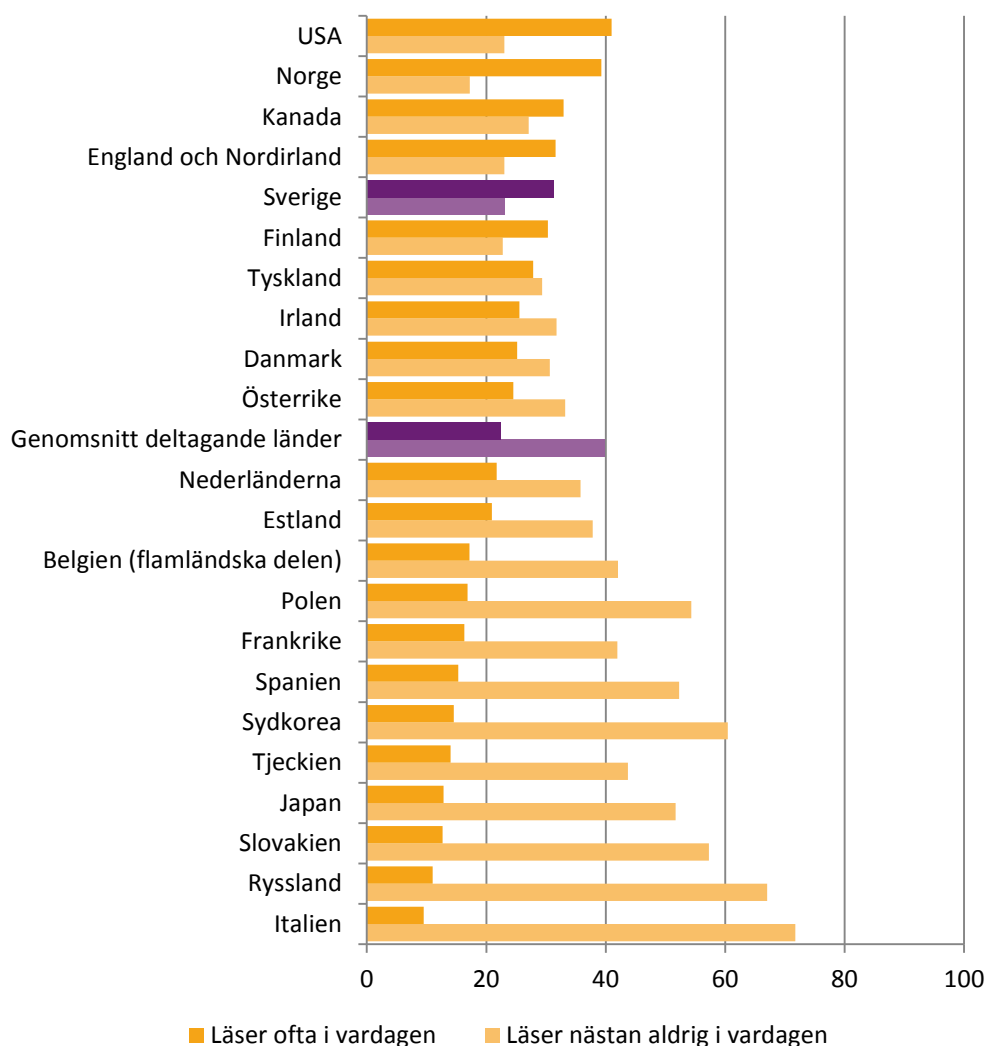
Källa: PIAAC 2011/2012

4.6 Internationella jämförelser

Vid en analys av samtliga deltagande länder har det generellt visat sig att utbildningsnivå har starkast samband med läsfärdigheter, följt av utländsk bakgrund, yrke, ålder, socioekonomisk bakgrund och kön. Befolkningens sammansättning skiljer sig åt mellan länderna, vilket ger utslag i de genomsnittliga färdigheterna.

När man jämför grupperna med otillräckliga färdigheter i de olika länderna framkommer stora skillnader i läsvanor. Det har visats i tidigare avsnitt att 30 procent av de vuxna svenskarna med otillräckliga färdigheter ofta läser utanför arbetet. I USA och Norge är det runt 40 procent i samma grupp som ofta läser i vardagen. Detta kan jämföras mot länder som Italien, Ryssland och Sydkorea där 60-70 procent av personerna med otillräckliga färdigheter nästan aldrig läser utanför arbetet.

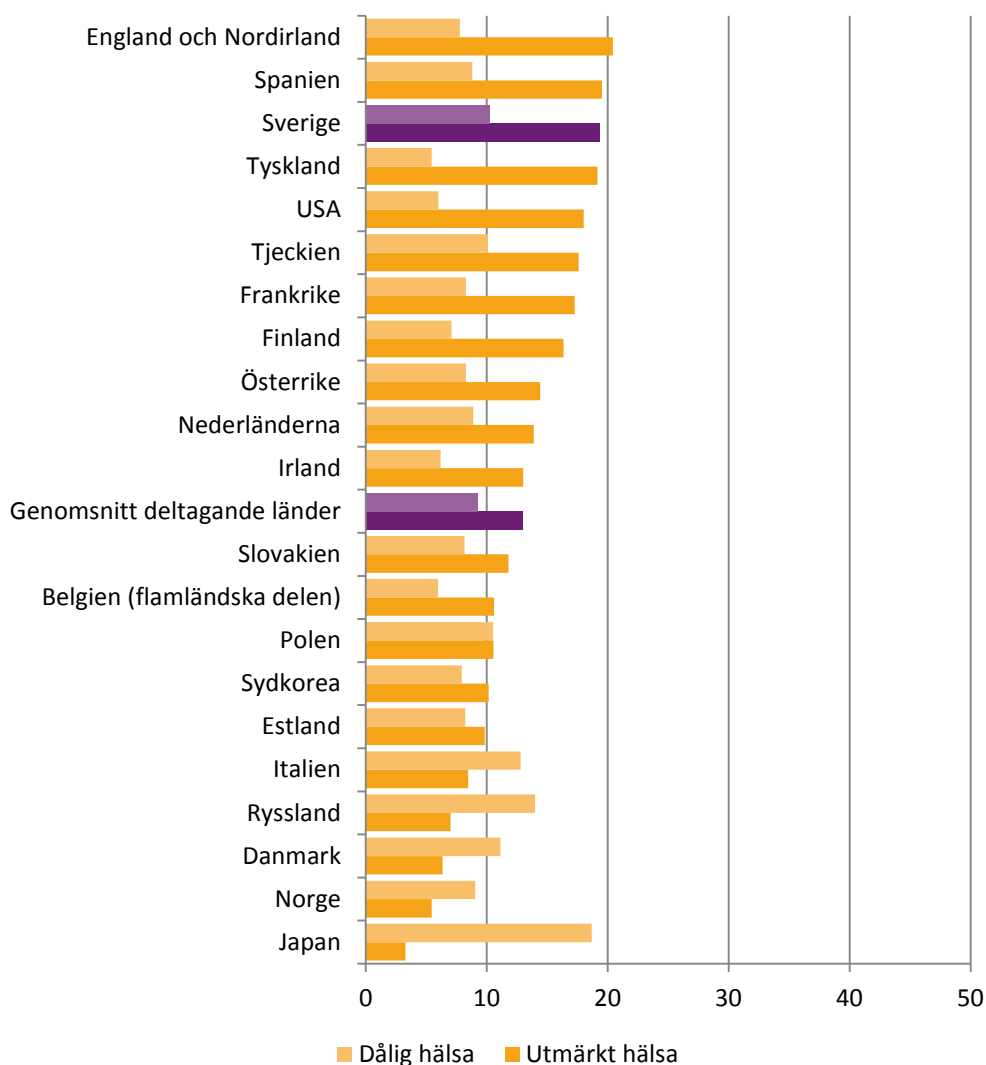
Figur 4.6.1
Andel personer i åldern 16–65 år med otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning som ofta respektive nästan aldrig läser utanför arbetet, efter land
 Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Om man jämför självupplevd hälsa i grupperna med otillräckliga färdigheter visar sig även här skillnader mellan länderna. I Sverige samt England och Nordirland, Spanien och Tyskland anser runt 20 procent av personerna i de svagaste grupperna att man har en utmärkt hälsa. I stark kontrast till detta står Japan där endast 3 procent anser att hälsan är utmärkt medan runt 20 procent istället bedömer sin hälsa som dålig. Det kan noteras att även i Danmark och Norge är det relativt få bland personer med otillräckliga färdigheter, runt 5 procent, som tycker att de har en utmärkt hälsa.

Figur 4.6.2
Andel personer i åldern 16–65 år med otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning som upplever sig ha utmärkt respektive dålig hälsa, efter land
 Procent

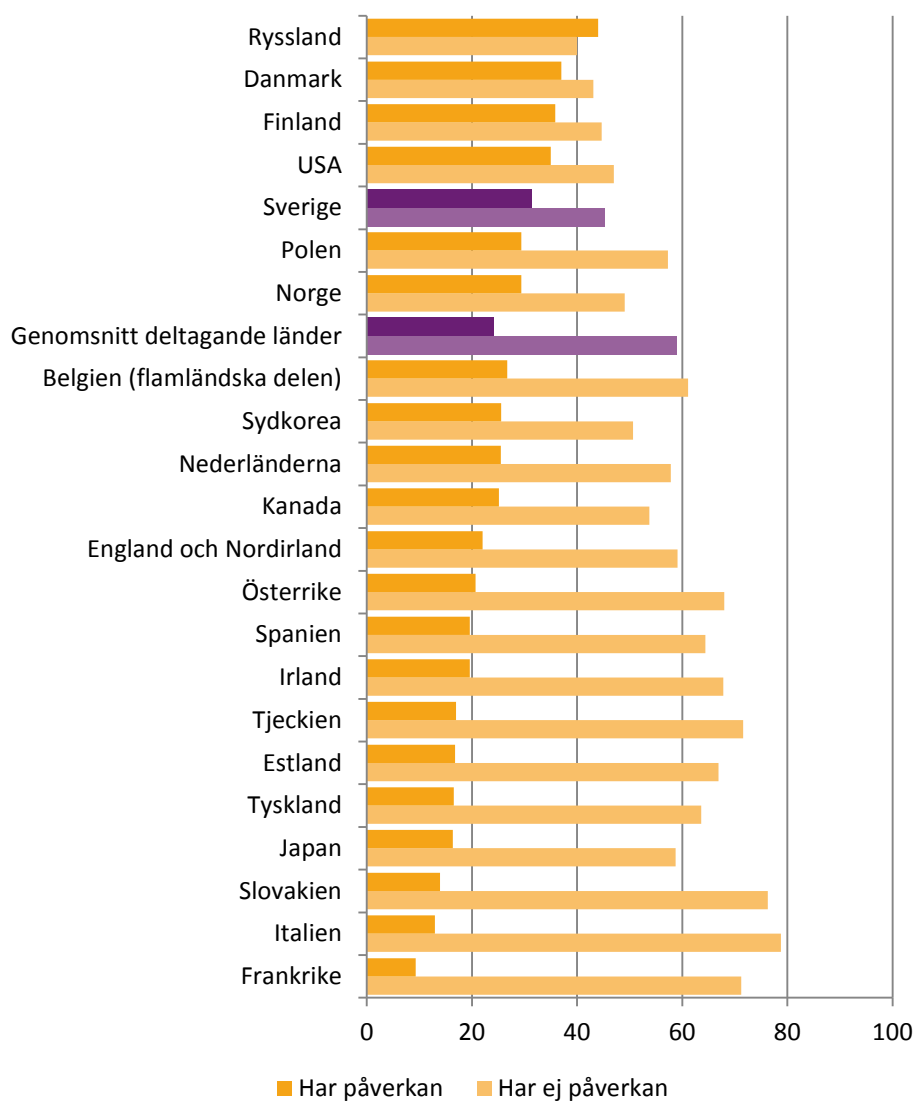
Källa: PIAAC 2011/2012

Människor i olika länder upplever i varierande grad att man har möjlighet att påverka politiska beslut. I de nordiska länderna ligger andelarna med otillräckliga färdigheter, som anser att man har ett inflytande, över genomsnittet för samtliga deltagande länder.

I andra länder har de svagare grupperna betydligt sämre tilltro när det gäller möjligheten till att kunna påverka beslutfattandet i samhället. Till de senare hör Frankrike och Italien där bara runt 10 procent upplever att de har inflytande. I samma länder anser mellan 70 och 80 procent av personerna med otillräckliga färdigheter att man helt enkelt inte har något inflytande.

I samtliga länder som ingår i jämförelsen är det relativt stora andelar, minst 4 av 10, av dem med otillräckliga färdigheter som upplever att man inte kan påverka den politiska processen.

Figur 4.6.3
Andel personer i åldern 16–65 år med otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning och hur de upplever sitt inflytande över politiska beslut, efter land
 Procent

Källa: PIAAC 2011/2012

Diskussion

PIAAC ger stora möjligheter att beskriva grundläggande färdigheter och hur de används, utvecklas, underhålls och försvinner över en livstid. PIAAC-data ger även goda möjligheter att studera samband mellan färdigheter och olika socioekonomiska bakgrundsfaktorer, som deltagande på arbetsmarknaden, inkomst, hälsa och socialt och politiskt engagemang.

Resultaten från PIAAC visar att Sverige hamnar högt vid en internationell jämförelse av grundläggande färdigheter i läsning, räkning och förmåga att lösa problem med dator eller internet. Samtidigt är det betydande andelar av befolkningen som har otillräckliga eller låga kunskaper. Sverige har identifierats som ett av de länder som har störst skillnader i färdigheter mellan olika grupper i befolkningen. Det visar sig att vissa grupper i befolkningen är överrepresenterade bland personer med otillräckliga eller låga färdigheter. Det gäller t.ex. personer med kort utbildning, utrikes födda och äldre.

Samtidigt har Sverige tillsammans med de nordiska länderna höga andelar av befolkningarna som deltar i olika former av livslångt lärande, som personalutbildning och kurser. Detta gäller även de med otillräckliga och låga färdigheter. Trots detta kan man vid en närmare granskning av resultaten se att personer med goda kunskapsnivåer deltar mer i utbildning än personer med lägre kunskapsnivåer.

Bristfälliga färdigheter kan leda till problem i vardagen såväl som i arbetslivet. Resultaten från PIAAC tyder på att avsaknaden av grundläggande färdigheter i läsning och/eller räkning kan vara relaterat till olika faktorer som lägre deltagande i arbete, lägre lön, sämre hälsa och brist på tilltro till samhället och andra människor.

Personer i de svaga grupperna är också mindre aktiva än andra, både i arbetet och på fritiden, när det gäller att läsa, skriva, räkna och att använda dator. Bland de med lägst färdigheter är det t.ex. runt 20 procent som aldrig söker information via dator och internet. För dessa personer är risken större att stå utanför informationssamhället.

Det har förekommit en hel del diskussioner kring de ökande klyftorna i Sverige. Orsakerna till klyftorna är förstås många liksom de faktorer som upprätthåller och förstärker klyftorna i samhället. Tillgången till arbete och utbildning samt användandet av kunskaper har visat sig vara viktigt när det gäller att utveckla och behålla färdigheter. Att personer med lägre färdigheter i högre utsträckning saknar arbete, har mindre utbildning, läser, räknar och skriver mer sällan än andra kan tänkas bidra till fortsatta klyftor mellan starka och svaga grupper i samhället.

Fakta om statistiken

PIAAC (Programme for International Assessment of Adult Competencies) är en OECD undersökning som bedömer kunskaper och färdigheter hos vuxna i att läsa, räkna och lösa problem med hjälp av dator eller internet. Dessa färdigheter beskrivs av OECD som "key information-processing competencies", som är betydelsefulla i många sociala sammanhang och nödvändiga för att till fullo delta på arbetsmarknaden, i utbildning och i samhället i stort. Utöver detta ger undersökningen information om hur vuxna läser, skriver, räknar och använder dator och internet i och utanför arbetet. Undersökningen ger också mått på användandet av vissa generella färdigheter som krävs i arbetet, till exempel att samarbeta med andra och organisera sin tid.

Undersökningen var ett samarbete mellan OECD, regeringar i de deltagande länderna och ett internationellt konsortium som leddes av Education Testing Service i USA. Det internationella konsortiet har haft i uppdrag att utveckla design, mätinstrument och tekniska verktyg för undersökningen.

SCB har genomfört undersökningen på uppdrag av Utbildnings- och arbetsmarknadsdepartementet. År 2008 tog regering och riksdag beslut om att Sverige skulle delta i undersökningen. Sverige var en av 33 länder som valde att delta. Sverige och 23 andra länder genomförde undersökningen under 2011 och 2012. Den 8:e oktober 2013 publicerades nationella resultat²³ samtidigt med de internationella resultaten²⁴. Ytterligare 9 länder kommer att delta i en andra omgång av undersökningen och resultat för dem publiceras under 2016.

Detta omfattar statistiken

PIAAC riktades mot vuxna personer i åldern 16–65 år som var folkbokförda i Sverige enligt *Registret över totalbefolkningen (RTB)* 28 februari 2011. Referensdatumet för ålder sattes till 15:e december 2011 (i mitten av datainsamlingsperioden). Populationen som undersöktes bestod av ungefär 6 000 000 personer.

Definitioner och förklaringar

Det huvudsakliga syftet med PIAAC är att bedöma färdigheter i läsning, räkning och problemlösningsförmåga med hjälp av dator eller internet. Varje individ har genomfört övningar i ett eller två av kunskapsområdena läsning, räkning eller problemlösningsförmåga med hjälp av dator. Utifrån resultaten på övningarna och bakgrundsinformation om individen tilldelas varje individ poäng på en skala från 1 till 500 inom samtliga tre kunskapsområden. Mer information om hur detta har gått till finns i OECD:s tekniska rapport.²⁵ Nedan följer definitioner av de färdigheter som bedöms

²³ <http://www.scb.se/piaac>

²⁴ <http://skills.oecd.org/skillsoutlook.html>

²⁵ OECD Technical Report of the Survey of Adult Skills (PIAAC), chapter 21 proficiency scales

Läsfärdighet

Läsfärdighet definieras som förmågan att förstå, värdera och använda skriven text för att delta i samhället, nå sina mål och utveckla sina kunskaper. Läsfärdigheter omfattar ett brett spektrum av kompetens från att kunna läsa enkla ord och meningar till att förstå, tolka och analysera komplexa texter. Här ingår inte färdigheter i att skriva.

Räknefärdighet

Räknefärdighet definieras som förmågan att använda, tolka och kommunicera numerisk information för att hantera kraven i en rad olika situationer i vardagslivet. Därmed innebär räknefärdighet att kunna hantera situationer eller att lösa problem med numeriskt innehåll i ett verkligt sammanhang.

Personer med mycket låga läsfärdigheter och/eller räknefärdigheter utförde inte övningarna för att bedöma läs- och räknefärdigheter och förmåga till problemlösning med hjälp av dator. De gick stället direkt till speciella uppgifter i grundläggande "läskomponenter", som täcker förståelsen av ord och meningar.

Problemlösningsförmåga med hjälp av informationsteknologi

Problemlösningsförmåga med hjälp av informationsteknologi definieras som förmågan att använda persondatorer, smarta telefoner och internet för att söka efter och värdera information, kommunicera med andra och utföra praktiska uppgifter.

Kunskapsnivå

Inom vart och ett av de tre kunskapsområdena ses färdigheter som förmågor på en kontinuerlig skala. Skalorna från 1 till 500 har delats in i olika kunskapsnivåer, definierade av bestämda poängintervall och av svårighetsgraden på uppgifterna inom dessa intervall. Det finns sex kunskapsnivåer för läs- och för räknefärdigheter och fyra nivåer för problemlösning med hjälp av IT och dator. I rapporten sker en gruppering av befolkningen efter personers kunskapsnivåer i dels läsning kombinerat med räkning och dels kunskapsnivåer i att lösa problem med hjälp av dator och internet. Nedan följer en beskrivning av vad vuxna personer på olika kunskapsnivåer klarar av att göra.

Kunskapsnivå i läsfärdighet

Otillräckliga färdigheter

Personer som ligger på **nivå 0** kan läsa korta texter om välkända ämnen och leta upp en specifik information som är identisk med informationen i frågan eller anvisningarna. Det är inte säkert att de förstår strukturen i meningar eller stycken och de har i allmänhet endast ett grundläggande ordförråd.

De personer som ligger på **nivå 1** kan läsa relativt korta digitala eller utskrivna texter för att leta upp information som är synonym med informationen som ges i frågan. Texterna kan innehålla en liten mängd irrelevant information. Om man ligger på kunskapsnivå 1 kan man fylla i enkla formulär, förstå innebörden av meningar och ganska lätt läsa sammanhängande texter.

Låga färdigheter

För att ligga på **kunskapsnivå 2** ska man kunna utföra uppgifter som kräver matchning mellan text och information och man ska kunna göra omskrivningar och dra enklare slutsatser. Man ska också kunna klara av att bortse ifrån mindre inslag av irrelevant information i texterna. Vidare kan man integrera två eller flera informationstexter utifrån bestämda kriterier, jämföra och resonera kring uppgifter och förflytta sig inom digitala texter för att komma åt och identifiera information från olika delar av ett dokument.

Goda färdigheter

Personer på **nivå 3** kan förstå och tillgodogöra sig långa och kompakta texter. De förstår strukturer och retoriska resonemang och kan förflytta sig inom komplexa digitala texter. Vidare kan man på denna nivå identifiera, tolka och utvärdera en eller flera informationstexter och dra lämpliga slutsatser. Läsare på nivå 3 kan också utföra flerstegsförfaranden i syfte att formulera svar och skilja mellan relevant och irrelevant innehåll.

Höga färdigheter

På **nivå 4**, kan personer utföra uppgifter i flera steg för att integrera, tolka eller sammanfatta information från komplicerade eller långa texter som innehåller villkorad och/eller irrelevant information. De som befinner sig på denna nivå kan dra komplexa slutsatser och tillämpa bakgrundsinformation på ett korrekt sätt samt tolka eller värdera subtila påståenden eller argument.

Väldigt få personer presterar på **nivå fem**, som är den högsta nivån. Vuxna på nivå 5 kan söka och integrera information från flera, kompakta texter, konstruera sammanställningar utifrån liknande och kontrasterande idéer samt utvärdera påståenden och argument. De kan tillämpa och utvärdera logiska och konceptuella modeller och utvärdera tillförlitligheten av källor. Uppgifter på den här nivån kräver ofta att man är medveten om subtila, retoriska ledtrådar och kan dra slutsatser på hög nivå samt använda specialiserad bakgrundskunskap.

Kunskapsnivå i räknefärdighet

Otillräckliga färdigheter

Personer som ligger på **nivå 0** för räknefärdigheter kan endast hantera mycket enkla uppgifter i konkreta, välbekanta sammanhang där det matematiska innehållet är tydligt, med mycket lite text eller annan distraherande information. Här krävs endast enkla processer som att använda de grundläggande räknesätten med heltal eller pengar samt sortera och känna igen vanliga volymmått.

För att ligga på **nivå 1** kan man utföra uppgifter där man tillämpar grundläggande matematiska processer i vanliga, konkreta sammanhang med tydligt innehåll. Man kan utföra enkla processer (se ovan) men även förstå enkla procentuttryck (som 50 %) och kunna läsa och förstå enkel grafik.

Låga färdigheter

På **nivå 2** kan man utföra uppgifter som kräver att man hanterar information och idéer som finns i vardagliga sammanhang och där det matematiska innehållet är tydligt. Uppgifterna kan kräva tillämpning av processer i två eller flera steg med beräkningar med heltal och decimaler, procent och bråk, enkel mätning och volymmått eller att tolka relativt enkla uppgifter i texter, tabeller och diagram.

Goda färdigheter

Personer på **nivå 3** klarar matematiska uppgifter som kan vara mindre explicita och i sammanhang som inte alltid är bekanta. De kan utföra uppgifter som kräver flera steg och som kan innebära ett val av strategier för problemlösning och relevanta processer. Man har ett bra sinne för siffror och kan känna igen och arbeta med matematiska samband, mönster och proportioner uttryckta i ord eller siffror. Man kan också tolka och utföra grundläggande analyser av data och statistik i texter, tabeller och diagram.

Höga färdigheter

De personer som finns på **nivå 4** förstår ett brett spektrum av matematiska uppgifter som kan vara komplexa, abstrakta och återfinnas i obekanta sammanhang. De kan utföra uppgifter som omfattar flera steg och välja lämpliga strategier för problemlösning och processer. Dessutom kan de analysera och delta i mer komplexa resonemang om kvantiteter och data, statistik och sannolikheter, rumsliga förhållanden, proportioner och formler.

Liksom för läsfärdighet finns en mycket liten andel av befolkningen på den högsta nivån. Vuxna på **nivå 5** på räknefärdighetsskalan kan förstå komplexa uppgifter och abstrakta och formella matematiska och statistiska idéer, ibland inlagda i komplexa texter. De kan integrera flera olika typer av matematisk information, tolka, dra slutsatser, utveckla eller arbeta med matematiska argument eller modeller. De kan även motivera, värdera och kritiskt reflektera över lösningar och val.

Kunskapsnivå i problemlösningsförmåga med hjälp av dator och internet

Otillräckliga färdigheter

Ingen datorvana: Vuxna i denna kategori angav att de inte hade någon tidigare datorvana och har därför inte deltagit i den datorbaserade bedömningen. De har istället gjort den pappersbaserade versionen som inte innehöll problemlösningsdelen.

Otillräckliga datorkunskaper: Vuxna i denna kategori hade tidigare datorvana men misslyckades i testet som bedömer grundläggande kunskaper i att använda dator. Hit hör exempelvis förmågan att använda en datormus eller bläddra igenom en webbsida. De har därför inte deltagit i den datorbaserade bedömningen utan istället gjort den pappersbaserade versionen som inte innehöll problemlösningsdelen.

Personer på **nivå 0** kan utföra uppgifter där problemet och målet är tydligt angivet och där de nödvändiga stegen utförs i en enda och välbekant miljö. De kan lösa problem där det endast behövs ett litet antal steg och ett begränsat antal komponenter.

Låga färdigheter

På **nivå 1** krävs normalt att man kan använda allmänt tillgängliga och bekanta applikationer, som e-postprogram eller webbläsare. Lite eller ingen navigation behövs för att använda information. Problemen kan lösas oberoende av personens kunskap om specifika verktyg och funktioner (t.ex. sorteringsfunktion). Uppgifterna involverar få steg och ett minimalt antal komponenter. Vad det gäller den kognitiva nivån kan personen lätt dra slutsatser om syftet från beskrivningen av uppgiften. I lösningen av problem krävs tillämpning av tydliga kriterier. Endast enklare resonemang krävs, till exempel att placera objekt i kategorier.

Goda färdigheter

På **nivå 2** kan vuxna utföra problem som har tydliga kriterier och kräver ett fåtal applikationer, men involverar flera steg och komponenter. Personerna kan följa upp stegen mot lösningen och hantera oväntade resultat eller återvändsgränder. På denna nivå kräver uppgifterna vanligtvis att man använder både generella och mer specifika tekniska applikationer. För att lösa problemen krävs viss navigering mellan sidor och mellan olika applikationer. Användandet av verktyg (t.ex. en sorteringsfunktion) kan behövas för att lösa problemen. Syftet med uppgiften kan behöva klargöras av personen. Det kan också krävas att relevansen i en uppsättning objekt ska utvärderas, där det som är irrelevant ska väljas bort.

Höga färdigheter

På **nivå 3** kan vuxna utföra uppgifter som involverar flera applikationer, många steg och upptäckten samt användningen av tilläggsinformation. Personerna kan upprätta en plan för att komma fram till en lösning och följa upp genomförandet samtidigt som de hantera oväntade resultat. På denna nivå kräver uppgifterna vanligtvis att man använder både generella och mer specifika tekniska applikationer och navigerar mellan dessa.

Syftet med uppgiften kan behöva klargöras av personen och de kriterier som ska uppfyllas är inte nödvändigtvis tydligt uttryckta. Oväntade resultat och återvändsgränder kommer sannolikt att uppstå. Det kan också krävas att irrelevanta objekt väljs bort. Analytiskt resonemang behövs i stor utsträckning.

Går ej att bedöma nivå på färdigheter

Avböjt att göra datorövningarna: Vissa personer har valt att göra den pappersbaserade versionen av bedömningen, utan att först ha gjort datortestet och trots att de angett att de har tidigare erfarenhet av datorer. Denna grupp har därför inte deltagit i problemlösningsdelen som är datorbaserad.

Så görs statistiken

Från registret över totalbefolkningen (RTB) drogs ett slumpmässigt urval på 10 000 personer i åldern 16–65 år. Urvalet representerar den vuxna befolkningens sammansättning vilket exempelvis innebär att andelen yngre och äldre och andelen utrikes och inrikes födda motsvarar andelarna i hela Sveriges vuxna befolkning.

Datainsamlingen ägde rum mellan augusti 2011 och mars-maj 2012. Undersökningen genomfördes med hjälp av besöksintervjuer. De svarande personerna gjorde övningarna i första hand med hjälp av dator men det fanns även möjlighet att istället göra övningarna i ett pappershäfte.

I Sverige genomfördes den första delen av undersökningen, intervjun med bakgrundsfrågor samt den andra delen som gällde övningarna i att läsa, räkna och lösa problem med dator enbart på svenska. För den första delen, intervjun med bakgrundsfrågor, kunde intervjuaren vid behov ta med en professionell tolk som översatte samtliga bakgrundsfrågor till det språk den svarande talade. När den svarande hade behov av tolk för bakgrundsfrågorna avslutades intervjun efter bakgrundsfrågorna och den svarande genomförde aldrig övningarna. Det var ca. 8 procent av de utrikes födda som inte hade tillräckliga kunskaper i det svenska språket för att utföra övningarna på svenska. I genomsnitt tog intervjun 1 timma och 40 minuter.

Statistikens tillförlitlighet

Ett statistikvärdes tillförlitlighet beror på det totala felet mellan skattningen och målstorheten. Det totala felet kan bestå av urvalsfel, täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel. I PIAAC förekommer alla dessa fel i varierande utsträckning.

De felkällor som har störst påverkan på resultaten är urvalsfel och bortfallsfel. Konfidensintervall, ett mått på urvalsfelet, beräknas och för stora redovisningsgrupper är intervallen små. För små redovisningsgrupper t.ex. arbetslösa och födda utomlands är intervallen större.

I Sverige var andelen som valde att delta i undersökningen 46 procent, vilket motsvarar 4 600 personer. En bortfallsanalys har genomförts för att säkerställa att redovisade resultat ändå ger en rättvisande bild av den vuxna befolkningen. Bortfallet är skevt fördelat t.ex. genom att personer med gymnasial eller förgymnasial utbildning har svarat i lägre grad än personer med eftergymnasial utbildning. Personer bosatta i Stockholms län svarade i lägre utsträckning än personer bosatta i övriga regioner i Sverige.

När vissa grupper i befolkningen svarar i lägre utsträckning än andra grupper finns det risk för att resultat för grupperna med låg svarsfrekvens blir underrepresenterade i totala resultatet. Därmed blir resultaten mindre tillförlitliga. Bortfallsfelet har troligtvis minskat genom att kalibrera mot kända totaler i register t.ex. avseende utbildningsnivå och region. Detta innebär att olika vikter används för grupper med låg respektive hög svarsfrekvens.

Täckningsfel och bearbetningsfel har troligen liten påverkan på undersökningens resultat.

Tabellbilaga

Kapitel 2

Tabell 2.2.3

Andel personer i åldern 16–65 år, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och ålder
Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Åldersgrupper				
	16 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 65
<i>Otillräckliga eller låga färdigheter</i>					
Otillräckliga färdigheter inom läsning och räkning	8 ± 3	9 ± 3	10 ± 3	11 ± 3	14 ± 3
Otillräckliga färdigheter inom läsning eller räkning	6 ± 3	5 ± 2	6 ± 3	7 ± 3	11 ± 3
Låga färdigheter inom läsning och räkning	19 ± 5	12 ± 4	14 ± 4	19 ± 5	24 ± 4
Totalt otillräckliga eller låga färdigheter	33 ± 5	26 ± 4	30 ± 4	37 ± 5	49 ± 4
<i>Goda eller höga färdigheter</i>					
Goda/låga färdigheter inom läsning eller räkning	17 ± 5	14 ± 4	13 ± 5	15 ± 4	16 ± 4
Goda färdigheter inom läsning och räkning	30 ± 6	27 ± 5	27 ± 5	27 ± 4	22 ± 4
Höga färdigheter inom läsning och räkning	9 ± 3	18 ± 3	17 ± 3	10 ± 3	5 ± 2
Höga färdigheter inom läsning eller räkning	11 ± 3	15 ± 4	13 ± 3	11 ± 4	8 ± 2
Totalt goda eller höga färdigheter	67 ± 5	74 ± 4	70 ± 4	63 ± 5	51 ± 4
Totalt	100	100	100	100	100

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 2.2.4

Andel personer i åldern 16–65 år, efter kunskapsnivå i att lösa problem med hjälp av dator/internet och ålder
Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå problemlösningsförmåga	Åldersgrupper				
	16 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 65
<i>Otillräckliga eller låga färdigheter</i>					
Otillräckliga färdigheter	9 ± 3	12 ± 3	16 ± 3	22 ± 4	35 ± 4
Låga färdigheter	28 ± 4	25 ± 4	29 ± 4	36 ± 4	35 ± 4
Totalt otillräckliga eller låga färdigheter	37 ± 5	37 ± 4	45 ± 4	58 ± 4	70 ± 3
<i>Goda eller höga färdigheter</i>					
Goda färdigheter	50 ± 5	44 ± 4	40 ± 4	30 ± 4	16 ± 3
Höga färdigheter	12 ± 4	16 ± 3	11 ± 3	5 ± 2	1 ± 1
Totalt goda eller höga färdigheter	62 ± 5	60 ± 4	51 ± 4	35 ± 4	17 ± 3
Avböjt att genomföra uppgifter på dator	1 ± 1	3 ± 2	4 ± 2	7 ± 3	13 ± 2
Totalt	100	100	100	100	100

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 2.2.7

Andel personer i åldern 16–65 år efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och utbildningsnivå

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Kortare än 2 års gymnasium	Gymnasium 2 år och längre, Eftergymnasial kortare än 2 år	Eftergymnasial utbildning 2 år och längre
<i>Otillräckliga eller låga färdigheter</i>			
Otillräckliga färdigheter inom läsning och räkning	24 ± 4	8 ± 2	4 ± 1
Otillräckliga färdigheter inom läsning eller räkning	12 ± 4	7 ± 2	3 ± 2
Låga färdigheter inom läsning och räkning	27 ± 5	19 ± 3	8 ± 3
Totalt otillräckliga eller låga färdigheter	63 ± 4	34 ± 3	15 ± 3
<i>Goda eller höga färdigheter</i>			
Goda/låga färdigheter inom läsning eller räkning	15 ± 5	17 ± 4	11 ± 3
Goda färdigheter inom läsning och räkning	17 ± 4	30 ± 5	29 ± 3
Höga färdigheter inom läsning och räkning	2 ± 1	8 ± 2	26 ± 3
Höga färdigheter inom läsning eller räkning	3 ± 2	11 ± 3	19 ± 3
Totalt goda eller höga färdigheter	37 ± 4	66 ± 3	85 ± 3
Totalt	100	100	100

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 2.2.8

Andel personer i åldern 16–65 år, efter kunskapsnivå i att lösa problem med hjälp av dator/internet och utbildningsnivå

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå problemlösningsförmåga	Kortare än 2 års gymnasium	Gymnasium 2 år och längre, Eftergymnasial kortare än 2 år	Eftergymnasial utbildning 2 år och längre
<i>Otillräckliga eller låga färdigheter</i>			
Otillräckliga färdigheter	38 ± 4	16 ± 4	9 ± 3
Låga färdigheter	29 ± 3	35 ± 3	26 ± 3
Totalt otillräckliga eller låga färdigheter	67 ± 3	51 ± 3	35 ± 3
<i>Goda eller höga färdigheter</i>			
Goda färdigheter	20 ± 2	37 ± 3	45 ± 3
Höga färdigheter	2 ± 4	7 ± 7	17 ± 7
Totalt goda eller höga färdigheter	22 ± 3	44 ± 3	62 ± 3
Avböjt att genomföra uppgifter på dator	11 ± 7	5 ± 7	3 ± 5
Totalt	100	100	100

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 2.3a

Andel personer i åldern 16–65 år med samma kunskapsnivå i läsning och räkning, efter land
Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Land	Både läs- och räknefärdigheter			
	Otillräckliga färdigheter	Låga färdigheter	Goda färdigheter	Höga färdigheter
Belgien (flamländska delen)	10 ± 1	18 ± 2	25 ± 2	9 ± 1
Danmark	11 ± 2	20 ± 2	25 ± 2	7 ± 1
England och Nordirland	14 ± 2	19 ± 2	20 ± 2	8 ± 2
Estland	9 ± 1	22 ± 2	25 ± 2	6 ± 1
Finland	8 ± 1	16 ± 2	25 ± 2	14 ± 2
Frankrike	18 ± 1	20 ± 2	19 ± 2	4 ± 1
Irland	15 ± 2	23 ± 2	20 ± 2	5 ± 1
Italien	21 ± 2	25 ± 2	15 ± 2	2 ± 1
Japan	4 ± 1	15 ± 2	31 ± 2	14 ± 2
Kanada	14 ± 1	18 ± 2	22 ± 2	8 ± 1
Nederländerna	9 ± 1	17 ± 2	27 ± 2	11 ± 2
Norge	10 ± 1	19 ± 2	27 ± 2	10 ± 2
Polen	15 ± 2	22 ± 2	20 ± 2	5 ± 1
Ryssland	8 ± 3	23 ± 3	25 ± 4	5 ± 3
Slovakien	9 ± 1	22 ± 2	29 ± 2	5 ± 1
Spanien	22 ± 2	26 ± 2	17 ± 2	2 ± 1
Sverige	10 ± 2	18 ± 2	27 ± 3	12 ± 1
Sydkorea	11 ± 1	25 ± 2	26 ± 2	4 ± 1
Tjeckien	8 ± 2	22 ± 2	26 ± 3	5 ± 2
Tyskland	13 ± 2	20 ± 2	23 ± 2	7 ± 1
USA	16 ± 2	18 ± 2	18 ± 2	6 ± 1
Österrike	10 ± 2	23 ± 2	24 ± 2	6 ± 1
Genomsnitt deltagande länder	12 ± 1	20 ± 1	23 ± 1	7 ± 1

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 2.3b

Andel personer i åldern 16–65 år med olika kunskapsnivå i läsning och räkning, efter land
 Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Land	En av läs- eller räknefärdigheter		
	Otillräckliga färdigheter	Höga färdigheter	Låga/goda färdigheter
Belgien (flamländska delen)	7 ± 1	12 ± 2	14 ± 2
Danmark	8 ± 2	12 ± 2	16 ± 2
England och Nordirland	13 ± 3	9 ± 2	16 ± 2
Estland	9 ± 1	10 ± 1	18 ± 2
Finland	7 ± 2	14 ± 2	16 ± 2
Frankrike	13 ± 2	8 ± 1	16 ± 1
Irland	13 ± 2	7 ± 2	18 ± 2
Italien	17 ± 2	4 ± 2	15 ± 2
Japan	5 ± 1	14 ± 2	15 ± 2
Kanada	12 ± 1	10 ± 1	16 ± 1
Nederländerna	6 ± 2	12 ± 2	14 ± 2
Norge	7 ± 2	11 ± 2	14 ± 2
Polen	13 ± 2	8 ± 1	17 ± 2
Ryssland	10 ± 3	9 ± 3	19 ± 3
Slovakien	8 ± 1	10 ± 2	17 ± 2
Spanien	13 ± 2	4 ± 1	15 ± 2
Sverige	7 ± 2	12 ± 2	15 ± 3
Sydkorea	9 ± 1	7 ± 2	17 ± 2
Tjeckien	9 ± 2	10 ± 2	19 ± 3
Tyskland	9 ± 2	10 ± 2	15 ± 2
USA	14 ± 2	8 ± 2	16 ± 2
Österrike	9 ± 2	10 ± 2	17 ± 2
Genomsnitt deltagande länder	10 ± 1	10 ± 1	16 ± 1

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 2.3c

Andel personer i åldern 16–65 år efter kunskapsnivåer i problemlösningsförmåga med hjälp av IT/dator och, efter land

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Land	Otillräckliga färdigheter	Låga färdigheter	Goda färdigheter	Höga färdigheter
Belgien (flamländska delen)	26 ± 2	30 ± 2	29 ± 2	6 ± 1
Danmark	22 ± 2	33 ± 2	32 ± 2	6 ± 1
England och Nordirland	25 ± 2	34 ± 3	29 ± 2	6 ± 1
Estland	27 ± 2	29 ± 2	23 ± 2	4 ± 1
Finland	20 ± 2	29 ± 2	33 ± 2	8 ± 2
Irland	27 ± 2	29 ± 2	22 ± 2	3 ± 1
Japan	29 ± 2	20 ± 2	26 ± 2	8 ± 1
Kanada	26 ± 2	30 ± 2	30 ± 2	7 ± 1
Nederländerna	19 ± 2	33 ± 2	34 ± 2	7 ± 1
Norge	18 ± 2	32 ± 2	35 ± 2	6 ± 1
Polen	38 ± 2	19 ± 2	15 ± 2	4 ± 1
Ryssland	36 ± 4	26 ± 3	20 ± 3	6 ± 3
Slovakien	33 ± 2	29 ± 2	23 ± 2	3 ± 1
Sverige	19 ± 2	31 ± 2	35 ± 2	9 ± 2
Sydkorea	34 ± 2	30 ± 2	27 ± 2	4 ± 1
Tjeckien	25 ± 2	29 ± 3	27 ± 3	7 ± 2
Tyskland	26 ± 2	30 ± 2	29 ± 2	7 ± 2
USA	25 ± 3	33 ± 2	26 ± 2	5 ± 1
Österrike	24 ± 2	31 ± 2	28 ± 2	4 ± 1
Genomsnitt deltagande länder	26 ± 1	29 ± 1	28 ± 1	6 ± 1

Källa: PIAAC 2011/2012

Kapitel 3

Tabell 3.1.1

Andel personer i åldern 16–65 år som är i eller utanför arbetskraften (arbetar eller är arbetslös) av befolkningen, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Arbetar	Arbetslös	Utanför arbetskraften
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	50 ± 5	10 ± 3	40 ± 5
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	62 ± 7	8 ± 5	30 ± 6
Låga färdigheter i läsning och räkning	69 ± 4	6 ± 3	25 ± 4
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	73 ± 5	5 ± 2	21 ± 5
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	82 ± 2	3 ± 1	15 ± 1

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.1.2

Andel personer i åldern 16–65 år som har ett arbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och ålder

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Åldersgrupper				
	16-24	25-34	35-44	45-54	55-65
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	24 ± 14	44 ± 11	61 ± 15	67 ± 12	45 ± 11
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	33 ± 18	65 ± 23	79 ± 25	80 ± 14	57 ± 15
Låga färdigheter i läsning och räkning	39 ± 11	81 ± 11	84 ± 11	83 ± 8	67 ± 7
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	47 ± 13	75 ± 9	89 ± 8	92 ± 9	68 ± 10
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	47 ± 5	87 ± 3	95 ± 2	95 ± 3	81 ± 4

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.1.3

Andel personer i åldern 16–65 år som har ett arbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och utbildningsnivå

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Förgymnasial utbildning och gymnasial utbildning kortare än 2 år	Gymnasial utbildning 3 år och eftergymnasial utbildning kortare än 2 år	Eftergymnasial utbildning 2 år eller längre
	Otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning	43 ± 6	67 ± 6
Låga färdigheter i läsning och räkning	52 ± 8	77 ± 5	87 ± 7
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	52 ± 13	78 ± 5	84 ± 7
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	51 ± 9	82 ± 2	90 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.1.4

Andel personer i åldern 16–65 år som har ett arbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och inrikes/utrikes född

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Födda i Sverige	Födda utomlands
Otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning	50 ± 5	10 ± 3
Låga färdigheter i läsning och räkning	62 ± 7	8 ± 5
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	69 ± 4	6 ± 3
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	73 ± 5	5 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.1.5**Andel personer i åldern 16–65 år som har arbetat eller deltagit i utbildning under en 12-månadersperiod, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning**

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	71 ± 5
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	81 ± 6
Låga färdigheter i läsning och räkning	86 ± 3
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	90 ± 3
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	96 ± 1

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.2.1**Andel personer i åldern 16–65 år med ett heltidsarbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning**

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	72 ± 7
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	69 ± 9
Låga färdigheter i läsning och räkning	70 ± 5
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	71 ± 5
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	76 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.3.1**Andel personer i åldern 16–65 år med ett arbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och yrkesgrupp**

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Yrken som kräver högskoleutbildning	Arbetaryrken med yrkesutbildning	Lägre tjänstemannayrken	Yrken utan krav på utbildning	Okänd
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	15 ± 6	38 ± 7	30 ± 7	15 ± 6	1 ± 2
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	22 ± 8	39 ± 9	29 ± 9	7 ± 6	2 ± 2
Låga färdigheter i läsning och räkning	29 ± 5	35 ± 4	28 ± 5	5 ± 3	2 ± 2
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	39 ± 6	32 ± 5	23 ± 5	4 ± 3	2 ± 2
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	60 ± 2	21 ± 2	15 ± 2	0 ± 0	2 ± 1

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.4.1**Genomsnittlig timlön för personer i åldern 16–65 år med ett arbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning**

Timlön inklusive bonus i svenska kronor med 95-procentiga konfidensintervall

Alla	
Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	139 ± 10
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	151 ± 13
Låga färdigheter i läsning och räkning	155 ± 6
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	183 ± 4
Män	
Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	147 ± 14
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	155 ± 20
Låga färdigheter i läsning och räkning	164 ± 9
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	196 ± 6
Kvinnor	
Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	131 ± 13
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	147 ± 16
Låga färdigheter i läsning och räkning	147 ± 9
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	167 ± 4

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.5.1**Andel personer i åldern 16–65 år som deltagit i yrkesrelaterad utbildning, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning**

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	25 ± 5
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	34 ± 8
Låga färdigheter i läsning och räkning	42 ± 6
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	50 ± 5
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	60 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.6.1a**Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de läser inom arbetet efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning**

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

	Nästan aldrig 0-20	Mindre ofta 21-40	Ganska ofta 41-60	Ofta 61-100
Kunskapsnivå läsning och/eller räkning				
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	34 ± 8	26 ± 7	17 ± 5	23 ± 7
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	22 ± 8	25 ± 8	21 ± 8	32 ± 9
Låga färdigheter i läsning och räkning	18 ± 5	21 ± 5	23 ± 5	37 ± 5
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	15 ± 4	19 ± 5	25 ± 5	41 ± 6
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	9 ± 1	13 ± 2	26 ± 2	51 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.6.1b**Andel personer i åldern 16–65 år som ofta skriver inom arbetet efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning**

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

	Nästan aldrig 0-20	Mindre ofta 21-40	Ganska ofta 41-60	Ofta 61-100
Kunskapsnivå läsning och/eller räkning				
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	52 ± 8	21 ± 7	12 ± 4	15 ± 7
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	37 ± 10	22 ± 9	18 ± 6	22 ± 8
Låga färdigheter i läsning och räkning	33 ± 6	27 ± 5	19 ± 4	21 ± 5
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	28 ± 5	25 ± 5	22 ± 4	23 ± 5
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	19 ± 2	25 ± 2	27 ± 2	29 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.6.1c**Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de räknar inom arbetet efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning**

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

	Nästan aldrig 0-20	Mindre ofta 21-40	Ganska ofta 41-60	Ofta 61-100
Kunskapsnivå läsning och/eller räkning				
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	67 ± 8	13 ± 5	10 ± 6	9 ± 5
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	55 ± 10	16 ± 8	15 ± 8	13 ± 6
Låga färdigheter i läsning och räkning	48 ± 4	18 ± 4	18 ± 4	16 ± 4
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	38 ± 6	19 ± 5	21 ± 5	22 ± 5
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	27 ± 2	16 ± 2	21 ± 2	36 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.6.1d

Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de använder dator/internet inom arbetet efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Nästan aldrig	Mindre ofta	Ganska ofta	Ofta
	0-20	21-40	41-60	61-100
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	25 ± 5	24 ± 5	16 ± 4	20 ± 5
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	27 ± 7	15 ± 5	4 ± 3	8 ± 5
Låga färdigheter i läsning och räkning	33 ± 8	19 ± 8	11 ± 5	10 ± 6
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	30 ± 5	25 ± 5	12 ± 4	13 ± 4
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	17 ± 2	18 ± 2	21 ± 2	36 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.6.3a

Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de använder skicklighet och noggrannhet med händer eller fingrar i arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Aldrig	Mindre än en gång i månaden	Mindre än en gång i veckan men minst en gång i månaden	Minst en gång i veckan men ej varje dag	Varje dag
			mindst en gång i månaden	men ej varje dag	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	14 ± 6	4 ± 3	2 ± 3	6 ± 4	75 ± 8
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	14 ± 7	4 ± 3	3 ± 3	10 ± 5	70 ± 9
Låga färdigheter i läsning och räkning	16 ± 4	6 ± 2	4 ± 2	9 ± 3	64 ± 4
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	22 ± 5	8 ± 3	5 ± 2	10 ± 4	56 ± 6
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	31 ± 2	10 ± 1	7 ± 1	10 ± 1	43 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.6.3b

Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de löser svåra problem i arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Aldrig	Mindre än en gång i månaden	Mindre än en gång i veckan men minst en gång i månaden	Minst en gång i veckan men ej varje dag	Varje dag
			mindst en gång i månaden	men ej varje dag	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	40 ± 9	27 ± 7	15 ± 6	12 ± 5	6 ± 4
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	26 ± 9	31 ± 9	19 ± 8	18 ± 8	6 ± 5
Låga färdigheter i läsning och räkning	19 ± 4	30 ± 5	23 ± 5	22 ± 5	6 ± 3
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	16 ± 4	28 ± 5	24 ± 5	26 ± 5	7 ± 3
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	10 ± 2	21 ± 2	27 ± 2	34 ± 2	8 ± 1

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.6.3c

Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de löser enkla problem i arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Aldrig	Mindre än en gång i månaden	Mindre än	Minst en	Varje dag
			en gång i veckan men minst en gång i månaden	gång i veckan men ej varje dag	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	15 ± 6	20 ± 6	15 ± 6	22 ± 7	28 ± 7
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	5 ± 5	13 ± 6	12 ± 6	32 ± 10	38 ± 10
Låga färdigheter i läsning och räkning	3 ± 2	11 ± 3	11 ± 3	30 ± 5	44 ± 5
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	2 ± 2	8 ± 3	12 ± 4	30 ± 5	47 ± 6
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	2 ± 1	4 ± 1	8 ± 1	29 ± 2	57 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.6.3d

Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de övertalar eller påverkar andra i arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Aldrig	Mindre än en gång i månaden	Mindre än	Minst en	Varje dag
			en gång i veckan men minst en gång i månaden	gång i veckan men ej varje dag	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	20 ± 4	17 ± 4	15 ± 5	23 ± 5	26 ± 5
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	45 ± 9	14 ± 6	8 ± 5	14 ± 6	18 ± 6
Låga färdigheter i läsning och räkning	32 ± 11	15 ± 7	9 ± 6	21 ± 8	23 ± 8
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	24 ± 5	17 ± 4	14 ± 4	20 ± 4	25 ± 5
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	13 ± 2	15 ± 2	15 ± 2	25 ± 2	31 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.6.3e

Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de planerar sin egen tid i arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Aldrig	Mindre än en gång i månaden	Mindre än en gång i månaden	Mindre än	Minst en gång i veckan men ej varje dag	Varje dag
				en gång i veckan men minst en gång i veckan		
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	17 ± 7	4 ± 3	3 ± 3	16 ± 6	59 ± 7	
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	12 ± 8	6 ± 5	4 ± 4	12 ± 6	66 ± 11	
Låga färdigheter i läsning och räkning	8 ± 3	5 ± 2	5 ± 2	13 ± 4	69 ± 5	
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	8 ± 3	4 ± 3	4 ± 2	15 ± 4	68 ± 6	
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	6 ± 1	4 ± 1	5 ± 1	14 ± 2	72 ± 2	

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.6.3f

Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de instruerar eller undervisar andra i arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Aldrig	Mindre än en gång i månaden	Mindre än en gång i månaden	Mindre än	Minst en gång i veckan men ej varje dag	Varje dag
				en gång i veckan men minst en gång i veckan		
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	35 ± 8	20 ± 7	10 ± 4	16 ± 6	20 ± 8	
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	26 ± 8	27 ± 8	14 ± 6	17 ± 8	17 ± 8	
Låga färdigheter i läsning och räkning	20 ± 5	27 ± 5	13 ± 3	19 ± 4	21 ± 5	
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	17 ± 4	25 ± 5	16 ± 4	21 ± 5	22 ± 5	
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	13 ± 2	21 ± 2	18 ± 2	26 ± 2	22 ± 2	

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.6.3g

Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de samarbetar med kollegor i arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Aldrig	Mindre än en gång i månaden	Mindre än en gång i veckan	Minst en gång i veckan	Varje dag
			men minst en gång i månaden	men ej varje dag	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	18 ± 7	13 ± 6	11 ± 6	13 ± 6	45 ± 9
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	11 ± 6	20 ± 8	12 ± 8	15 ± 7	42 ± 9
Låga färdigheter i läsning och räkning	8 ± 3	24 ± 5	13 ± 4	18 ± 4	37 ± 6
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	10 ± 3	26 ± 5	13 ± 4	20 ± 5	31 ± 6
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	8 ± 1	31 ± 2	16 ± 2	22 ± 2	23 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.8.1

Andel personer i åldern 16–65 år som har ett arbete, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och land

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Land	Otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning	Låga färdigheter i läsning och räkning	Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	Goda/höga färdigheter i läsning och räkning
Belgien (flamländska delen)	56 ± 3	66 ± 4	71 ± 4	77 ± 1
Danmark	57 ± 3	69 ± 3	76 ± 3	82 ± 2
England och Nordirland	57 ± 3	69 ± 4	73 ± 4	80 ± 2
Estland	62 ± 3	68 ± 3	72 ± 3	78 ± 2
Finland	51 ± 4	63 ± 4	72 ± 5	77 ± 1
Frankrike	55 ± 2	65 ± 3	66 ± 3	71 ± 2
Irland	49 ± 3	59 ± 4	66 ± 4	71 ± 3
Italien	49 ± 3	54 ± 4	61 ± 6	67 ± 4
Japan	66 ± 5	68 ± 4	69 ± 5	75 ± 1
Kanada	64 ± 2	75 ± 2	77 ± 2	83 ± 1
Nederländerna	58 ± 4	69 ± 4	78 ± 4	83 ± 1
Norge	62 ± 4	74 ± 3	80 ± 3	86 ± 1
Polen	53 ± 3	59 ± 4	65 ± 4	68 ± 2
Ryssland	53 ± 7	56 ± 6	65 ± 6	63 ± 6
Slovakien	40 ± 4	57 ± 4	66 ± 5	68 ± 2
Spanien	47 ± 2	58 ± 3	65 ± 4	72 ± 2
Sverige	55 ± 4	69 ± 4	73 ± 5	82 ± 2
Sydkorea	66 ± 3	70 ± 3	68 ± 4	66 ± 3
Tjeckien	55 ± 5	64 ± 5	68 ± 5	70 ± 2
Tyskland	62 ± 3	73 ± 3	79 ± 4	82 ± 2
USA	63 ± 3	71 ± 5	74 ± 5	84 ± 2
Österrike	63 ± 4	68 ± 3	76 ± 4	80 ± 2
Genomsnitt deltagande länder	57 ± 3	66 ± 4	71 ± 4	76 ± 4

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.8.2

Andel personer i åldern 16–65 år som har deltagit i någon utbildning av yrkesrelaterade skäl efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning och land

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Land	Otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning	Låga färdigheter i läsning och räkning	Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	Goda/höga färdigheter i läsning och räkning
Belgien (flamländska delen)	16 ± 3	24 ± 4	36 ± 5	47 ± 2
Danmark	33 ± 3	48 ± 4	59 ± 4	68 ± 2
England och Nordirland	30 ± 3	39 ± 4	49 ± 5	59 ± 3
Estland	22 ± 3	31 ± 3	36 ± 4	48 ± 2
Finland	28 ± 4	40 ± 5	53 ± 5	63 ± 2
Frankrike	15 ± 2	24 ± 3	29 ± 4	43 ± 2
Irland	25 ± 3	34 ± 5	43 ± 5	57 ± 3
Italien	8 ± 2	13 ± 3	21 ± 5	34 ± 4
Japan	15 ± 4	19 ± 5	26 ± 4	38 ± 2
Kanada	28 ± 2	39 ± 3	49 ± 4	60 ± 2
Nederländerna	27 ± 5	40 ± 4	49 ± 5	61 ± 2
Norge	37 ± 4	44 ± 5	53 ± 6	63 ± 2
Polen	13 ± 2	19 ± 4	28 ± 5	40 ± 3
Ryssland	11 ± 4	12 ± 4	16 ± 5	16 ± 3
Slovakien	9 ± 3	16 ± 3	26 ± 5	36 ± 3
Spanien	17 ± 2	30 ± 3	38 ± 5	50 ± 3
Sverige	28 ± 4	42 ± 6	50 ± 5	60 ± 2
Sydkorea	17 ± 3	28 ± 3	40 ± 5	50 ± 3
Tjeckien	21 ± 5	30 ± 5	36 ± 7	47 ± 4
Tyskland	23 ± 3	34 ± 4	44 ± 6	58 ± 3
USA	32 ± 3	43 ± 5	52 ± 5	64 ± 3
Österrike	20 ± 3	29 ± 3	38 ± 5	50 ± 3
Genomsnitt deltagande länder	22 ± 3	31 ± 4	40 ± 5	51 ± 3

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 3.8.3**Andel personer i åldern 16–65 år med otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning, efter hur ofta de läser i arbetet och land**

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Land	Nästan aldrig 0-20	Mindre ofta 21-40	Ganska ofta 41-60	Ofta 61-100
Belgien (flamländska delen)	54 ± 6	19 ± 4	10 ± 3	17 ± 4
Danmark	36 ± 4	23 ± 3	18 ± 3	23 ± 4
England och Nordirland	32 ± 4	27 ± 3	15 ± 3	25 ± 4
Estland	44 ± 3	18 ± 3	16 ± 2	22 ± 3
Finland	33 ± 5	20 ± 4	18 ± 4	29 ± 5
Frankrike	53 ± 3	20 ± 2	12 ± 2	15 ± 2
Irland	43 ± 4	23 ± 3	14 ± 3	20 ± 3
Italien	65 ± 4	15 ± 3	9 ± 2	11 ± 2
Japan	44 ± 8	23 ± 5	13 ± 6	21 ± 6
Kanada	35 ± 2	24 ± 2	16 ± 2	25 ± 2
Nederländerna	46 ± 5	22 ± 4	12 ± 3	19 ± 4
Norge	26 ± 5	24 ± 5	22 ± 4	27 ± 5
Polen	55 ± 4	17 ± 3	13 ± 3	16 ± 3
Ryssland	11 ± 4	56 ± 6	15 ± 4	7 ± 4
Slovakien	58 ± 6	19 ± 5	10 ± 4	13 ± 5
Spanien	61 ± 3	17 ± 2	10 ± 2	12 ± 2
Sverige	30 ± 5	25 ± 5	18 ± 4	27 ± 5
Sydkorea	50 ± 4	19 ± 3	14 ± 3	18 ± 3
Tjeckien	52 ± 8	16 ± 5	15 ± 6	16 ± 5
Tyskland	45 ± 5	19 ± 4	14 ± 3	22 ± 4
USA	51 ± 8	19 ± 4	12 ± 5	18 ± 6
Österrike	50 ± 5	19 ± 4	13 ± 3	18 ± 4
Genomsnitt deltagande länder	44 ± 5	22 ± 4	14 ± 3	19 ± 4

Källa: PIAAC 2011/2012

Kapitel 4

Tabell 4.1.1a

Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de läser utanför arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Nästan aldrig		Mindre ofta	Ganska ofta	Ofta	
	0	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	3 ± 2	23 ± 5	29 ± 6	16 ± 4	15 ± 4	13 ± 4
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	0 ± 0	17 ± 6	24 ± 8	24 ± 7	18 ± 8	17 ± 7
Låga färdigheter i läsning och räkning	0 ± 0	13 ± 3	25 ± 3	23 ± 4	23 ± 4	16 ± 3
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	0 ± 0	7 ± 2	20 ± 4	26 ± 4	26 ± 5	21 ± 4
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	0 ± 0	3 ± 1	13 ± 2	26 ± 2	32 ± 2	26 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.1.1b

Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de skriver utanför arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Nästan aldrig		Mindre ofta	Ganska ofta	Ofta	
	0	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	20 ± 4	38 ± 6	11 ± 4	16 ± 4	6 ± 3	9 ± 3
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	9 ± 4	37 ± 7	14 ± 5	17 ± 7	10 ± 6	12 ± 6
Låga färdigheter i läsning och räkning	6 ± 2	35 ± 5	14 ± 3	22 ± 4	12 ± 3	11 ± 2
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	3 ± 2	29 ± 5	14 ± 3	25 ± 4	14 ± 4	16 ± 3
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	1 ± 0	19 ± 2	14 ± 2	31 ± 2	17 ± 2	18 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.1.1c

Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de räknar utanför arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Nästan aldrig		Mindre ofta	Ganska ofta	Ofta	
	0	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	14 ± 4	25 ± 5	21 ± 5	17 ± 4	12 ± 4	11 ± 3
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	9 ± 5	23 ± 6	23 ± 8	18 ± 6	16 ± 5	11 ± 6
Låga färdigheter i läsning och räkning	5 ± 2	21 ± 4	23 ± 5	21 ± 4	18 ± 4	11 ± 3
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	3 ± 2	15 ± 4	22 ± 4	24 ± 4	22 ± 4	14 ± 4
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	2 ± 1	8 ± 1	16 ± 2	25 ± 2	26 ± 2	22 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.1.1d**Andel personer i åldern 16–65 år och hur ofta de använder dator/internet utanför arbetet, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning**

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Nästan aldrig		Mindre ofta	Ganska ofta	Ofta	
	0	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	5 ± 3	32 ± 6	25 ± 5	16 ± 6	12 ± 4	10 ± 4
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	0 ± 0	26 ± 7	24 ± 9	21 ± 7	17 ± 7	11 ± 5
Låga färdigheter i läsning och räkning	0 ± 0	22 ± 4	26 ± 5	21 ± 5	19 ± 4	11 ± 4
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	0 ± 0	15 ± 4	24 ± 5	24 ± 5	22 ± 5	14 ± 4
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	0 ± 0	8 ± 1	18 ± 2	25 ± 2	26 ± 2	22 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.2.1**Andel personer i åldern 16–65 år, efter hur ofta personen läser böcker och kunskapsnivå i läsning och/eller räkning**

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Aldrig	Mindre än en gång i månaden	Mindre än en gång i veckan	Minst en gång i veckan	Varje dag
			mindst en gång i månaden	men ej varje dag	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	33 ± 6	22 ± 5	10 ± 4	17 ± 5	18 ± 5
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	26 ± 6	23 ± 6	12 ± 6	19 ± 6	21 ± 6
Låga färdigheter i läsning och räkning	20 ± 4	24 ± 4	13 ± 3	20 ± 4	22 ± 4
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	15 ± 3	22 ± 4	13 ± 3	22 ± 4	27 ± 4
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	9 ± 1	19 ± 2	15 ± 2	29 ± 2	28 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.3.1

Andel personer i åldern 16–65 år, efter hur ofta personen använder dator och internet för att söka information och kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Aldrig	Mindre än en gång i månaden	Mindre än	Minst en	Varje dag
			en gång i månaden	en gång i veckan	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	21 ± 6	10 ± 4	10 ± 4	29 ± 6	29 ± 6
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	9 ± 6	11 ± 6	14 ± 7	33 ± 8	33 ± 8
Låga färdigheter i läsning och räkning	6 ± 2	10 ± 3	15 ± 4	34 ± 4	36 ± 5
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	5 ± 2	9 ± 3	14 ± 3	36 ± 5	38 ± 5
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	2 ± 1	7 ± 1	14 ± 2	36 ± 2	41 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.3.2

Andel personer i åldern 16–65 år, efter hur ofta personen använder dator och internet för transaktioner och kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Aldrig	Mindre än en gång i månaden	Mindre än	Minst en	Varje dag
			en gång i månaden	en gång i veckan	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	9 ± 3	9 ± 3	50 ± 5	30 ± 5	2 ± 2
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	32 ± 6	13 ± 4	40 ± 7	12 ± 4	3 ± 3
Låga färdigheter i läsning och räkning	18 ± 6	17 ± 7	42 ± 11	19 ± 9	4 ± 3
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	14 ± 4	13 ± 3	46 ± 5	24 ± 5	3 ± 2
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	4 ± 1	7 ± 1	56 ± 2	32 ± 2	2 ± 1

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.4.1

Andel personer i åldern 16–65 år, efter personens upplevelse av sin egen hälsa och kunskapsnivå i läsning och/eller

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

	Utmärkt	Mycket		Ok	Dålig
		god	God		
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	18 ± 5	20 ± 4	31 ± 5	21 ± 5	11 ± 4
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	22 ± 7	25 ± 8	28 ± 9	19 ± 6	5 ± 4
Låga färdigheter i läsning och räkning	24 ± 4	27 ± 5	29 ± 4	16 ± 4	4 ± 2
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	23 ± 4	32 ± 5	30 ± 5	13 ± 3	3 ± 2
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	25 ± 2	37 ± 2	28 ± 2	9 ± 1	2 ± 1

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.5.1

Andel personer i åldern 16–65 år, efter deltagande i ideellt arbete och kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Aldrig	Mindre än en gång i månaden	Mindre än en gång i månaden	Mindre än en gång i veckan	Minst en gång i veckan	Varje dag
				men minst en gång i månaden	men ej varje dag	
Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	81 ± 4	11 ± 3	3 ± 2	5 ± 2	0 ± 1	0 ± 1
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	71 ± 7	13 ± 6	6 ± 3	7 ± 4	2 ± 2	2 ± 2
Låga färdigheter i läsning och räkning	69 ± 4	16 ± 3	7 ± 2	6 ± 2	2 ± 1	2 ± 1
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	66 ± 4	17 ± 4	8 ± 2	7 ± 2	2 ± 1	2 ± 1
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	57 ± 2	20 ± 2	11 ± 1	10 ± 1	2 ± 1	2 ± 1

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.5.2

Andel personer i åldern 16–65 år, och om de håller med om att de inte upplever sig ha inflytande över politiska beslut, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Håller starkt med	Håller med	Varken eller	Håller ej med	Håller starkt ej med
	Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	21 ± 5	25 ± 5	23 ± 7	20 ± 5
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	21 ± 8	23 ± 7	23 ± 8	23 ± 7	10 ± 4
Låga färdigheter i läsning och räkning	19 ± 4	21 ± 3	24 ± 4	26 ± 5	10 ± 3
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	14 ± 4	19 ± 4	23 ± 4	32 ± 5	12 ± 3
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	8 ± 1	16 ± 2	23 ± 2	41 ± 2	13 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.5.3

Andel personer i åldern 16–65 år, och om de håller med om att de bara litar på några få personer, efter kunskapsnivå i läsning och/eller räkning

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Kunskapsnivå läsning och/eller räkning	Håller starkt med	Håller med	Varken eller	Håller ej med	Håller starkt ej med
	Otillräckliga färdigheter i läsning och räkning	29 ± 5	43 ± 6	10 ± 3	13 ± 4
Otillräckliga färdigheter i läsning eller räkning	27 ± 6	40 ± 8	9 ± 6	17 ± 6	7 ± 4
Låga färdigheter i läsning och räkning	25 ± 4	38 ± 5	10 ± 3	21 ± 3	6 ± 2
Låga/goda färdigheter i läsning och räkning	24 ± 5	35 ± 5	9 ± 2	24 ± 5	7 ± 2
Goda/höga färdigheter i läsning och räkning	16 ± 2	31 ± 2	11 ± 1	32 ± 2	10 ± 1

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.6.1

Andel personer i åldern 16–65 år med otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning och hur ofta personen läser utanför arbetet, efter land

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Land	Nästan aldrig		Mindre ofta	Ganska ofta	Ofta	
	0	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100
Belgien (flamländska delen)	2 ± 1	40 ± 3	26 ± 3	14 ± 3	10 ± 2	7 ± 2
Danmark	3 ± 1	27 ± 3	24 ± 3	20 ± 3	15 ± 2	10 ± 2
England och Nordirland	2 ± 1	22 ± 3	25 ± 3	20 ± 3	17 ± 2	15 ± 2
Estland	2 ± 1	35 ± 3	24 ± 3	18 ± 2	13 ± 2	8 ± 2
Finland	1 ± 1	21 ± 4	25 ± 4	21 ± 3	16 ± 3	14 ± 3
Frankrike	3 ± 1	39 ± 2	27 ± 2	15 ± 1	10 ± 1	7 ± 1
Irland	3 ± 1	29 ± 3	25 ± 3	18 ± 2	13 ± 2	13 ± 2
Italien	11 ± 2	61 ± 3	12 ± 2	7 ± 2	5 ± 1	4 ± 1
Japan	4 ± 2	48 ± 6	25 ± 5	11 ± 4	8 ± 3	5 ± 2
Kanada	1 ± 0	26 ± 2	22 ± 2	18 ± 1	16 ± 1	17 ± 2
Nederländerna	4 ± 2	32 ± 3	25 ± 3	18 ± 3	10 ± 3	11 ± 3
Norge	1 ± 1	16 ± 3	23 ± 4	20 ± 4	23 ± 3	16 ± 3
Polen	5 ± 1	50 ± 3	18 ± 2	11 ± 2	9 ± 2	8 ± 2
Ryssland	11 ± 4	56 ± 6	15 ± 4	7 ± 4	4 ± 2	7 ± 3
Slovakien	7 ± 2	51 ± 4	19 ± 3	11 ± 3	7 ± 2	6 ± 2
Spanien	7 ± 1	46 ± 2	21 ± 2	12 ± 2	8 ± 1	7 ± 1
Sverige	2 ± 1	21 ± 3	27 ± 4	19 ± 4	17 ± 4	15 ± 3
Sydkorea	13 ± 2	48 ± 4	16 ± 3	9 ± 2	7 ± 2	8 ± 2
Tjeckien	2 ± 2	41 ± 6	26 ± 5	16 ± 4	10 ± 3	4 ± 2
Tyskland	2 ± 1	28 ± 3	24 ± 3	19 ± 3	16 ± 3	12 ± 3
USA	4 ± 1	19 ± 2	19 ± 2	17 ± 3	16 ± 2	25 ± 2
Österrike	4 ± 2	29 ± 3	24 ± 3	18 ± 3	14 ± 3	10 ± 2
Genomsnitt deltagande länder	4 ± 1	36 ± 3	22 ± 3	15 ± 3	12 ± 2	10 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.6.2**Andel personer i åldern 16–65 år med otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning och personens upplevelse av sin egen hälsa, efter land**

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Land	Mycket				
	Utmärkt	god	God	Ok	Dålig
Belgien (flamländska delen)	11 ± 2	21 ± 3	45 ± 4	18 ± 3	6 ± 2
Danmark	18 ± 2	29 ± 3	23 ± 3	21 ± 3	10 ± 2
England och Nordirland	19 ± 3	28 ± 3	30 ± 3	12 ± 2	10 ± 2
Estland	6 ± 1	10 ± 2	33 ± 3	40 ± 3	11 ± 2
Finland	10 ± 2	17 ± 3	39 ± 4	25 ± 3	8 ± 2
Frankrike	16 ± 2	19 ± 2	35 ± 2	22 ± 2	7 ± 1
Irland	19 ± 3	33 ± 3	28 ± 3	14 ± 2	5 ± 1
Italien	13 ± 2	31 ± 3	34 ± 3	16 ± 2	6 ± 2
Japan	8 ± 3	15 ± 4	40 ± 6	24 ± 5	13 ± 4
Nederländerna	10 ± 3	16 ± 3	39 ± 4	27 ± 4	8 ± 2
Norge	14 ± 3	24 ± 3	34 ± 4	19 ± 3	9 ± 2
Polen	5 ± 1	19 ± 2	44 ± 3	22 ± 2	9 ± 2
Ryssland	7 ± 4	8 ± 4	37 ± 5	34 ± 5	14 ± 4
Slovakien	11 ± 2	20 ± 3	36 ± 4	23 ± 3	11 ± 2
Spanien	12 ± 2	18 ± 2	38 ± 3	25 ± 2	8 ± 1
Sverige	20 ± 4	22 ± 4	30 ± 4	20 ± 4	9 ± 3
Sydkorea	3 ± 1	7 ± 2	25 ± 3	46 ± 3	19 ± 3
Tjeckien	12 ± 4	20 ± 5	49 ± 6	11 ± 4	7 ± 3
Tyskland	17 ± 3	34 ± 3	28 ± 3	13 ± 2	8 ± 2
USA	18 ± 3	24 ± 3	32 ± 3	19 ± 2	6 ± 1
Österrike	14 ± 3	24 ± 3	32 ± 4	21 ± 3	8 ± 2
Genomsnitt deltagande länder	13 ± 2	21 ± 3	35 ± 4	23 ± 3	9 ± 2

Källa: PIAAC 2011/2012

Tabell 4.6.3

Andel personer i åldern 16–65 år med otillräckliga färdigheter i läsning och/eller räkning och om de håller med om att de inte upplever sig ha inflytande över politiska beslut, efter land

Procent med 95-procentiga konfidensintervall

Land	Håller starkt med	Håller med	Varken eller	Håller ej med	Håller starkt ej med
Belgien (flamländska delen)	44 ± 5	65 ± 5	29 ± 4	50 ± 4	12 ± 3
Danmark	28 ± 3	43 ± 4	39 ± 4	70 ± 5	20 ± 3
England och Nordirland	45 ± 4	58 ± 5	40 ± 4	46 ± 4	10 ± 2
Estland	61 ± 4	56 ± 4	37 ± 3	36 ± 3	10 ± 2
Finland	30 ± 4	43 ± 5	42 ± 4	69 ± 5	16 ± 3
Frankrike	76 ± 4	61 ± 4	43 ± 3	15 ± 2	5 ± 1
Irland	57 ± 5	66 ± 5	27 ± 4	42 ± 4	9 ± 2
Italien	90 ± 7	54 ± 6	23 ± 4	22 ± 4	12 ± 3
Japan	46 ± 7	62 ± 8	49 ± 7	29 ± 4	15 ± 5
Kanada	37 ± 3	57 ± 3	43 ± 3	52 ± 3	12 ± 2
Nederländerna	29 ± 4	64 ± 5	38 ± 5	57 ± 5	12 ± 3
Norge	29 ± 4	51 ± 5	37 ± 4	53 ± 5	30 ± 4
Polen	38 ± 4	65 ± 5	29 ± 4	53 ± 4	15 ± 2
Ryssland	16 ± 6	24 ± 6	16 ± 4	19 ± 5	25 ± 5
Slovakien	65 ± 5	77 ± 6	20 ± 3	32 ± 4	7 ± 2
Spanien	72 ± 4	52 ± 4	31 ± 3	32 ± 3	13 ± 2
Sverige	33 ± 5	42 ± 6	46 ± 6	57 ± 6	22 ± 4
Sydkorea	28 ± 3	59 ± 5	48 ± 4	50 ± 4	16 ± 3
Tjeckien	52 ± 8	80 ± 8	29 ± 5	31 ± 6	8 ± 3
Tyskland	55 ± 5	46 ± 6	55 ± 5	32 ± 4	11 ± 2
USA	21 ± 3	25 ± 3	19 ± 3	25 ± 3	10 ± 2
Österrike	75 ± 6	48 ± 5	22 ± 4	40 ± 5	14 ± 3
Genomsnitt deltagande länder	47 ± 5	54 ± 5	35 ± 4	41 ± 4	14 ± 3

Källa: PIAAC 2011/2012

In English

Summary

Sweden has participated in the international PIAAC survey (Programme for International Assessment of Adult Competencies). The survey was conducted in 2011-2012 and assesses the skills of 16-65 year-olds in literacy, numeracy and problem solving in technology-rich environments. The main aim of this report is to describe which groups in the population have insufficient or low skills in the knowledge areas studied. In addition, the report describes the situation on the labour market as well as other factors such as education, health and social and political involvement for the groups with low skills.

Although among the top countries when international comparisons of average basic skills are drawn, Sweden is nevertheless one of the countries with the largest differences between low and high achievers. Among 16-65 year-olds, there are just over one million people, or 17 percent, with insufficient literacy and numeracy skills.

So who are the people with low skills?

There are no major differences between Swedish women and men as regards the percentage of those with insufficient or low skills. There are, however, differences between the age groups in literacy and numeracy and in solving problems in technology-rich environments. A higher proportion of older people than younger people have low skills. Country of birth also plays a role as regards skills. In general, it can be ascertained that there are major differences in skills between Swedish-born and foreign-born persons. Foreign-born persons are overrepresented among those who have problems in literacy and numeracy in the Swedish language. There is also a strong connection between formal education and basic skills. The majority of people with an education that is shorter than two years of upper secondary school have insufficient or low skills while the vast majority of those with a post-secondary education of at least two years have good or high skills.

Active participation in the labour market is an important precondition for a person's financial independence and social situation and for them to be able to retain and develop their skills during their lifetime. The findings from PIAAC show that there is a positive connection between skills on the one hand and labour force participation and employment on the other.

People with higher proficiency in literacy and numeracy participate to a higher degree in the labour force and are more likely to be gainfully employed than people with lower proficiency levels. About 50 percent of those with insufficient literacy and numeracy skills have a job compared with 82 percent of those with good or high skills. Women in the weakest group have the worst situation as regards being employed with only 42 percent of them having a job compared to 60 percent of men.

There are also differences between people with different proficiency levels who have a job. People with insufficient literacy and numeracy skills work to a large extent in other professions than those with good or high skills.

This in turn affects pay levels and people in the weakest group have on average only 76 percent of the salary of those with good or high skills. The differences in pay are relatively small in Sweden compared to the other participating countries.

There seems to be a connection between literacy and numeracy skills and participation in education and training for work related reasons during a 12-month period. Access to education and training in order to improve in a professional capacity is one way of developing one's skills and increasing one's opportunities on the labour market. Sixty percent of those with good or high skills participate in some form of work related education or training. The corresponding proportion of those with insufficient literacy and numeracy skills is 25 percent.

It can also be noted that it is less common for those with low proficiency levels to read as part of their job compared to those with good or high levels. Of those who have insufficient literacy and numeracy skills, 23 percent often read as part of their job. This can be compared to 37 percent of those who have low skills and 51 percent of those who have good or high skills.

The findings also show the importance of literacy, numeracy and using a computer outside work in order to develop and retain one's skills. As regards the Swedish population, it emerges that high achievers in literacy and numeracy also use their skills outside work to a fairly high extent. On the other hand, many of those with poor proficiency in literacy and numeracy do not do activities in their spare time that involve reading, writing and arithmetic.

More and more functions in society require computer and Internet skills. The findings from PIAAC indicate that there are people in the risk zone who are outside the information society. Among those with insufficient literacy and numeracy skills, around 20 percent have never used a computer and Internet to search for information and knowledge.

Adults with weak skills often have poorer health and a worse social situation. It is more common for people with insufficient literacy and numeracy skills to report problems with their health. Skills can also have an association with participation in and attitude to society. Around 80 percent of those in the weakest group never participate in volunteer activities, for example. About 45 percent in the same group say that they have no impact on decision-making in society.

A note of thanks

We would like to express appreciation to our survey respondents – the people, enterprises, government authorities and other institutions of Sweden – with whose cooperation Statistics Sweden is able to provide reliable and timely statistical information meeting the current needs of our modern society.

List of graphs

- Figur 1.2.1 Groups by levels of skills:
Combination of literacy- and numeracy skills
Skills in problem-solving with ICT
- Figur 2.1.1 Percent of 16–65 year olds, by level of skills and skill domain
- Figur 2.1.2 Percent of 16–65 year olds, by level of literacy skills 1994 and 2011/2012
- Figur 2.1.3 Percent and number of 16–65 year olds, by level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 2.1.4 Percent and number of 16–65 year olds, by level of skills in problem-solving with ICT
- Figur 2.1.5 Distribution and average scores in literacy of 16–65 year olds, by level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 2.2.1 Percent of 16–65 year olds, by level of literacy and /or numeracy skills and gender
- Figur 2.2.2 Percent and number of 16–65 year olds, by level of skills in problem-solving with ICT and gender
- Figur 2.2.3 Percent of 16–65 year olds, by level of literacy and /or numeracy skills and age
- Figur 2.2.4 Percent of 16–65 year olds, by level of skills in problem-solving with ICT and age
- Figur 2.2.5 Percent of 16–65 year olds, by level of literacy and /or numeracy skills and Swedish/foreign born
- Figur 2.2.6 Percent of 16–65 year olds, by level of skills in problem-solving with ICT and Swedish/foreign born
- Figur 2.2.7 Percent of 16–65 year olds, by level of literacy and /or numeracy skills and level of education
- Figur 2.2.8 Percent of 16–65 year olds, by level of skills in problem-solving with ICT and level of education
- Figur 2.2.9 Percent of 16–54 year olds born in Sweden, by level of literacy and /or numeracy skills and grades from secondary education
- Figur 2.3.1 Percent of 16–65 year olds with insufficient or low literacy and /or numeracy skills, by country
- Figur 2.3.2 Percent of 16–65 year old women and men with insufficient or low literacy and /or numeracy skills, by country
- Figur 2.3.3 Percent of 16–34 and 16-65 year olds with insufficient or low literacy and /or numeracy skills, by country

- Figur 3.1.1 Percent of 16–65 year olds in the labor force (employed or unemployed), by level of literacy and /or numeracy skills and gender
- Figur 3.1.2 Percent of 16–65 year olds who are employed, by level of literacy and /or numeracy skills and age
- Figur 3.1.3 Percent of 16–65 year olds who are employed, by level of literacy and /or numeracy skills and level of education
- Figur 3.1.4 Percent of 16–65 year olds who are employed, by level of literacy and /or numeracy skills and Swedish/foreign born
- Figur 3.1.5 Percent of 16–65 year olds who have been employed or participated in education during the last 12 months, by level of literacy and /or numeracy skills and gender
- Figur 3.2.1 Percent of 16–65 year olds with full-time employment, by level of literacy and /or numeracy skills and gender
- Figur 3.3.1 Percent of 16–65 year olds who are employed, by level of literacy and /or numeracy skills and professional group
- Figur 3.4.1 Distribution and average hourly wages of 16–65 year olds who are employed, by level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 3.5.1 Percent of 16–65 year olds who have participated in work-related education, by level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 3.6.1 Percent of 16–65 year olds who often read, write, use numeracy or computer and ICT at work, by level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 3.6.2 Percent of 16–65 year olds who almost never read, write, use numeracy or computer and ICT at work, by level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 3.6.3 Percent of 16–65 year olds who often use work-related skills at work, by level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 3.6.4 Percent of 16–65 year olds who almost never use work-related skills at work, by level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 3.7.1 Percent of 25–54 year olds who mainly work or study, by level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 3.8.1 Percent of 16–65 year olds with insufficient or low literacy and /or numeracy skills who are employed, by country
- Figur 3.8.2 Percent of 16–65 year olds with insufficient or low literacy and /or numeracy skills who has participated in work-related education during the last 12 months, by country

- Figur 3.8.3 Percent of 16–65 year olds with insufficient literacy and /or numeracy skills who read often or almost never at work, by country
- Figur 4.1.1 Percent of 16–65 year olds who often read, write, use numeracy or computer and ICT outside work, by level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 4.1.2 Percent of 16–65 year olds who almost never read, write, use numeracy or computer and ICT outside work, by level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 4.2.1 Percent of 16–65 year olds, by how often they read books and level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 4.3.1 Percent of 16–65 year olds, by how often they use computer and ICT to search for information and level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 4.3.2 Percent of 16–65 year olds, by how often they use computer and ICT for transactions and level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 4.4.1 Percent of 16–65 year olds, by perception of one’s own health and level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 4.5.1 Percent of 16–65 year olds, by participation in voluntary work and level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 4.5.2 Percent of 16–65 year olds, by belief in one’s impact on the political process and level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 4.5.3 Percent of 16–65 year olds, by degree of trust in others and level of literacy and /or numeracy skills
- Figur 4.6.1 Percent of 16–65 year olds with insufficient literacy and /or numeracy skills who read often or almost never outside work, by country
- Figur 4.6.2 Percent of 16–65 year olds with insufficient literacy and /or numeracy skills who regard their health as excellent or poor, by country
- Figur 4.6.3 Percent of 16–65 year olds with insufficient literacy and /or numeracy skills and belief in one’s impact on the political process, by country

List of terms

arbetskraft	laborforce	kunskapsnivå	proficiency/ skill level
arbetslös	unemployed	kunskapsområde	skill domain
arbetsmarknad	labormarket	läsfärdigheter	literacy skills
befolkning	population	lön	wages
betyg	grades	otillräckliga	insufficient
dator	computer	problemlösningsförmåga	problem-solving skills
deltid	part-time	riskgrupp	risk group
eftergymnasial	tertiary/higher education	räknefärdigheter	numeracy skills
färdigheter i arbetet	skills at work	samhällsengagemang	community involvement
förgymnasial	pre-secondary education	spridning	distribution
genomsnittliga poäng	average scores	sysselsättning	employment
gymnasial	secondary education	tillit	trust
heltid	fulltime	timlön	hourly wages
hälsotillstånd	health condition	utbildningsnivå	education level
ideellt arbete	voluntary work	utrikes född	foreign born
inrikes född	born in country	yrke	occupation
		yrkesrelaterad	work related

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**
Statistikservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**
Statistics service, phone +46 8 506 948 01